

Vastuullinen ja palveleva

ALKO YRITYKSENÄ

2	Tervetuloa
3	Alko lyhyesti
4	Palveluverkostomme laajeni ja uudistui
5	Toimitusjohtajan puheenvuoro
7	Strategia
9	Strategiset hankkeet
11	Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
12	Yhtiökokous ja hallintoneuvosto
13	Hallitus ja sen valiokunnat
15	Hallituksen jäsenet
17	Hallituksen valiokunnat
18	Johto
20	Etuudet, palkkiot ja palkitseminen
21	Palkitseminen
25	Valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus
26	Hallinnointikoodin noudattaminen ja siitä tiedottaminen
27	Lainsäädäntö
28	Tilintarkastus
29	Yhteystiedot
30	Pieni sanasto

ASIAKASPALVELU JA TUOTTEET

33	Palvelu asuu Alkossa
34	Asiakaspalvelun kehittäminen
35	Asiakaspalvelun mittaaminen
37	Alkoholijuomien myynti Alkossa
38	Viinit
43	Väkevät juomat
44	Panimotuotteet
45	Luomutuotteet ja eettisen kaupan tuotteet
46	Alkoholijuomien kulutus
49	Juomatrendit 2012
51	Laadunvalvonta
52	Alkoholintarkastuslaboratorio varmistaa tuotteiden kemiallisen laadun
53	Tuotevalikoiman suunnittelu
55	Pakkaus- ja lahjatarvikkeet

VASTUULLISUUS

58	Vastuullinen johtaminen
59	Vastuullisuustavoitteiden toteutuminen 2012
62	Alkoholilainsäädäntö määrittää toimintaa
63	Alkon yhteiskuntavastuun johtamisjärjestelmästä
64	Sidosryhmäyhteistyöstä
66	Vastuullisuus asiakaspalvelussa
67	Päihtyneet
68	Nuoret
70	Alkoholin välittäminen
71	Valvonnan onnistumista mitataan
72	Yhteistyötä alkoholihaittojen ehkäisemiseksi
73	Lasten seurassa -ohjelma
74	Muu järjestöyhteistyö
76	Lahjoitukset yliopistoille ja korkeakouluille

77	Työhyvinvointi
79	Osaaminen
80	Johtaminen
81	Työympäristö
82	Terveys
83	Työyhteisö
84	Rekrytointi
85	Henkilöstötutkimus
86	Henkilöstövastuu
87	Työsuhteiden pituus ja laatu
89	Tasa-arvo
90	Palkkaus ja henkilöstöedut
92	Järjestösuhteet
93	Työsuojelu
94	Tapaturmat ja sairauspoissaolot
95	Taloudellinen vastuu
100	Vastuullinen hankinta
102	Ympäristö
103	Myymälöiden ympäristövaikutukset
104	Juomapakkausten kierrätys
106	Kuljetukset
107	Jätteet ja hyllykierrätys
108	Sähkö ja lämmitys
109	Pääkonttorin ympäristövaikutukset
110	GRI-taulukko
119	Raportin sisältö ja rajaukset

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS

121	Hallituksen toimintakertomus
128	Tuloslaskelma, FAS
129	Tase, FAS
131	Rahoituslaskelma, FAS
134	Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
136	Tuloslaskelman liitetiedot, FAS
143	Taseen liitetiedot, FAS
164	Tunnusluvut
166	Hallituksen voitonjakoehdotus ja tilinpäätösmerkintä
168	Hallintoneuvoston lausunto

80 VUOTTA YHDESSÄ

171	Alkon rooli
172	Ympäristön puolesta
173	Asiakasta kunnioittaen
174	Palveleva Alko
175	Koulutus takaa asiantuntemuksen
176	Juhlavuoden Uniikki-tuotteet
177	Sisäinen tarkastus – osa hyvää hallintotapaa
178	Kasvata urheilijaksi -stipendi Mikkelin Luistelijoille
179	Jaakko Uotilan tervehdys
180	Arkadian talon sata värikästä vuotta

**Alkon 350 myymälässä
palveltiin vuonna 2012
lähes 62 miljoonaa asiakasta.**

Tervetuloa Alkon verkkovuosikertomuksen ja yhteiskuntavastuuraportin 2012 pariin

Tässä vuosikertomuksessa ja yhteiskuntavastuuraportissamme kerromme vuodesta 2012 ja vastuullisesta toiminnastamme.

Alko yrityksenä -osiossa on tietoa mm. Alkon strategiasta, organisaatiosta sekä hallinnointikäytännöistämme. Asiakaspalvelu ja tuotteet -osio kertoo muun muassa Alkon tuotteista, laadusta ja tuoteturvallisuudesta sekä tavoistamme kehittää palvelua. Vastuullisuus on osa kaikkea toimintaamme ja siitä on tietoa erityisesti Vastuullisuus-otsikon alla.

Alkon työkalupalkki on käytössäsi jokaisen sivun yläreunassa. Työkalupalkin avulla voit:

- Ladata vuoden 2012 vuosikertomuksen ja yhteiskuntavastuuraportin yhtenä tiedostona.
- Tallentaa yksittäisiä sivuja käyttäen Lisää sivu raporttiisi -toimintoa.
- Koostaa oman raportin haluamallasi sisällöllä Aineistosta, jonne tallentamasi sivut kertyvät. Aineisto-valikossa voit valita vielä lisää yksittäisiä sivuja, tai tiettyjä valmiita kokonaisuuksia tarpeidesi mukaan.
- Valmiin raporttisi voit tulostaa tai tallentaa PDF-tiedostona.
- Voit muuttaa sivuston tekstien kokoa A+ / A- -toiminnolla.

Sivustolla on myös hakutoiminto ja yksityiskohtainen sivukartta sekä GRI-indeksi. Sivuston alalaidassa olevien sosiaalisen median painikkeiden kautta voit jakaa raporttimme artikkeleita verkossa.

Verkkovuosikertomuksemme ja yhteiskuntavastuuraporttimme sisältää ulkoisia linkkejä. Alko ei vastaa näiden linkkien toiminnasta.

Alko lyhyesti

Alko palvelee vastuullisesti

Alko Oy:n omistaa Suomen valtio. Yhtiön tehtävä on alkoholijuomien vähittäismyynti niin, että se ottaa huomioon myymiensä tuotteiden haittavaikutukset. Yhtiön toiminta ja yli 4,7 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien juomien vähittäismyynnin yksinmyyntioikeus perustuvat ennen kaikkea sosiaali- ja terveystieteisiin tavoitteisiin. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Alko Oy:n omistajaohjauksesta ja valvonnasta Alko Oy:lle laissa määritellyn erityistehtävänsä vuoksi.

Alko perustettiin 5.4.1932. Vuosi 2012 oli yhtiön 80. toimintavuosi.

Tarjoamme myymälöissämme laadukkaita tuotteita laajasta valikoimasta. Alkon myymäläverkosto kattaa koko Suomen. Myymäläverkostoa täydentävät tilauspalvelupisteet.

Vuosi 2012

	2012	2011
Myymälät	350	348
Tilauspalvelupisteet	107	110
Asiakkaita (milj.)	61,7	62,3
Tuotteita päävalikoimassa	2 180	2 100
Yrityspalvelumyymälät	21	21

Toiminnan avainlukuja, milj. euroa	2012	2011	2010
Liikevaihto	1 207,2	1 172,3	1 174,8
Liikevaihto ilman alkoholijuomaveroa	590,7	601,0	591,5

Palveluverkostomme laajeni ja uudistui

Alkon myymäläketjuun kuului vuoden 2012 lopussa 350 myymälää. Asiakkaita palveltiin myös 107 tilauspalvelupisteessä. Tilauspalvelupisteistä asiakkaat voivat tilata ja noutaa alkoholijuomia paikkakunnilla, joissa ei ole Alkoa.

Vuonna 2012 perustettiin kolme uutta myymälää

- Helsinki Vantaan lentoasema
- Helsingin Pakila
- Turun kauppahalli

Alko uudisti 25 myymälän ilmeen ja 18 myymälää muutti. Rakennustöitä tehtiin 17 myymälässä.

Myymäläverkostomme jakautuu hallinnollisesti yhteentoista alueeseen. Myymälöissä työskenteli vuoden 2012 lopussa **2 594** työntekijää.

Vuonna 2012 Alkon myymälöissä kävi 61,7 miljoonaa asiakasta. Alko palvelee myös lukuisia yritysasiakkaita. Erityisiä yrityspalvelumyymälöitä on 21. Yrityspalvelumyymälät sijaitsevat pääkaupunkiseudun lisäksi suurissa kaupungeissa sekä lomanviettoalueilla laskettelukeskusten lähellä.

Alkon pääkonttori sijaitsee Helsingin Salmisaaressa. Pääkonttorissa työskenteli 31.12.2012 yhteensä 135 henkilöä. Aluetoimistoissa työskenteli yhteensä 27 henkilöä.

Toimitusjohtajan puheenvuoro

Alkon liikevaihto kasvoi vuonna 2012 vajaat kolme prosenttia pääosin alkoholiverojen korotuksen myötä. Tulos, 44,4 miljoonaa euroa, oli merkittävästi alhaisempi edelliseen vuoteen verrattuna hinnoittelukertoimien muutoksesta johtuen, kuitenkin odotuksia parempi.

Olemme erittäin ylpeitä siitä, että Alko saavutti vuonna 2012 tavoitteenamme olleen kauppaketjujen ykkössijan asiakastyytyväisyydessä ja vastuullisuudessa. Vahvuuksiamme ovat ystävällisyys, palveluasenne ja asiantuntemus.

Palvelu syntyy myymälähenkilökunnan ja asiakkaan kohtaamisessa – ja tässä näkyy olennaisesti myös työssä viihtyminen. Toinen strateginen tavoitteemme onkin rakentaa Alkoa kohti Suomen parasta työyhteisöä. Alkon henkilöstön sitoutuneisuuden aste on noussut edelliseen vuoteen verrattuna edelleen, ja se on jo korkeampi kuin kaupan alalla yleensä. Tämän olemme saaneet aikaan monin tavoin. Tuotekoulutuksen lisäksi olemme panostaneet esimiesten ja tiimien vuorovaikutustaitojen kehittämiseen sekä työilmapiirin parantamiseen.

Myymäläketjua kehitettiin edelleen. Uusia myymälöitä avattiin kolme, mutta niiden lisäksi 18 myymälän paikkaa muutettiin ja 25 sai uuden ilmeen. Myymälä- ja asiakaspalvelukonseptien ideointi ja testaaminen on jatkuvaa. Noin 2700 tuotteen tuotevalikoimaan tuli yli 700 uutuutta. Tuotteidemme laatu ja tuoteturvallisuus ovat huippuluokkaa. Sen takaavat aistinvarainen laadunvalvonta sekä akkreditoitu laboratoriomme, joka täytti 40 vuotta.

Liiketoimintamme isojen volyymien hallintaan tarvitsemme virtaviivaiset prosessit ja tietojärjestelmät. Talouden ja logistiikan hankkeen tarkoituksena on automatisoida ja varmentaa tieto- ja materiaalivirtojen hallintaa ja siten vapauttaa myymälähenkilöstön aikaa asiakkaiden palvelemiseen. Kehitystyötä tehtiin koko vuosi 2012, ja talouden järjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2013 alussa.

Yksi vastuullisen myynnin painopisteistä on ikärajatarkistukset, joiden määrä lisääntyi lähes viisi prosenttia. Vastuullisen hankinnan osalta toimittajamme allekirjoittivat koko tuotevalikoimamme kattavat 'code of conduct' sopimukset ja toimittaja-auditoinnit käynnistyivät. Ympäristöasioiden osalta valmistelimme myymäläketjun kattavaa ympäristösertifiointia. Vastuullisuusviestintää tehtiin mm. Lasten seurassa – ohjelman kautta. Ohjelma tavoittaa tutkimuksen mukaan miljoonasta kahteen miljoonaa kansalaista vuodessa.

Alkon myynti litroina vastaa noin kolmannesta Suomen alkoholin kokonaiskulutuksesta. Alkon osuus Suomessa myydystä alkoholista kasvoi prosenttiyksiköllä edelliseen vuoteen verrattuna. Alkoholin kulutus on kääntynyt yleisesti laskuun, ja kokonaiskulutus sadan prosentin alkoholina oli 9,6 litraa suomalaista kohden.

Alkon tehtävä alkoholista aiheutuvien haittojen rajoittamisessa on tärkeä, ja se saa edelleen suomalaisten vahvan tuen. Yli 80 prosenttia kansalaisista kannattaa tai haluaisi tiukentaa nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia. Olennaista hyväksyttävyyden kannalta on se, että parannamme jatkuvasti asiakaspalvelua ja vastuullista toimintaa.

Alkon vuoden 2013 alussa nimitettynä toimitusjohtajana haluan kiittää henkilökuntaa lämpimästä vastaanotosta ja kannustuksesta. Haluan kiittää omasta ja edellisen toimitusjohtaja Jaakko Uotilan puolesta kaikkia sidosryhmiä mitä parhaimmasta työstä vuoden 2012 tulosten toteuttamisessa!

Hille Korhonen

toimitusjohtaja

Suomen paras vähittäiskauppa

Alkon tehtävänä on alkoholijuomien vastuullinen myynti tasapainossa hyvän asiakaspalvelun ja taloudellisen tehokkuuden kanssa. Tavoitteenamme on olla niin vastuullisen toiminnan kuin asiakaspalvelunkin osalta Suomen paras vähittäiskauppa.

Toimintaamme ohjaavat strategiset tavoitteet ja yhteiset arvomme. Strategia tarkistettiin kesäkuussa 2012. Sen keskeiset osa-alueet ovat:

- kokonaisvaltainen yhteiskuntavastuu ja sidosryhmäyhteistyön syventäminen
- yksilöllisen asiakaskokemuksen luominen
- Suomen paras työyhteisö
- toiminnallisen laadun kehittäminen ja tehokkuuden varmistaminen.

Alkolaisilla on viisi arvolupausta: vastuullisuus, yhdessä onnistuminen, tuloksellisuus, palveluhenkisyys ja osaaminen. Yhtiö kantaa vastuuta myymiensä alkoholijuomien aiheuttamista haitoista. Alko painottaa vastuuta kokonaisvaltaisesti: vastuu henkilöstöstä, tuotteiden laatu ja turvallisuus, vastuullinen hankinta, sekä ympäristövastuu ovat strategian keskeisiä osa-alueita.

Strategiset tavoitteemme ja arvomme näkyvät mm. yhtiön tuloskortissa, kannustinjärjestelmässä ja hankesalkussa. Hankesalkussa on määritelty yhtiön strategisesti merkittävät hankkeet. Hankesalkkumalli edistää vahvasti yhdessä tekemistä ja yhteisten tavoitteiden saavuttamista.

Strategiset hankkeet

Yhteiskuntavastuu ja sidosryhmäyhteistyö

Kehitämme Alkossa yhteiskuntavastuuta hankkeessa, jossa otamme huomioon erityisesti sidosryhmien toiveet. Alkoholipoliittinen vastuu on suomalaisten näkökulmasta tärkein: ehkäisemme alkoholin haittoja toimillamme jo ennalta. Kehitämme jatkuvasti myymälöiden ympäristöasioita. Vastuullisen hankinnan prosessissa noudatamme YK:n Global Compact -periaatteita. Tätä osa-aluetta kehitämme koko alkoholijuomien toimitusketjussa.

Hankkeessa vuonna 2012 oli useita projekteja sekä prosesseja. Näissä kehitimme keinoja ehkäistä alkoholihaittoja, vastuullisen toimintaketjun hallintamme perustuu BSCI-järjestelmään ja ympäristövastuuta kehitimme kohti ISO 14001 -sertifiointia. Lasten seurassa -ohjelma on myös osana hanketta.

Asiakaskokemus

Pyrimme Alkossa nostamaan asiakaskokemuksen erinomaiselta tasolta uudelle, Suomen parhaalle tasolle. Tätä päämäärää varten meillä on kehityshanke, joka tähtää niin yksilöllisen palvelukokemuksen luomiseen kuin asiantuntijuuden varmistamiseen. Kehitystyön pohjana on entistä parempi asiakasymmärrys, joten tuore tutkimustieto on avainasemassa.

Hanke koostuu kymmenistä toimista, jotka kehittävät yhdessä niin palvelua, osaamista, myymäläilmettä kuin valikoimaakin – ottaen huomioon asiakkaan näkökulman mahdollisimman hyvin.

Vuonna 2012 hankkeen toimenpiteistä valmistuivat mm. kuluttajatutkimus, uusi asiakaspalveluvalmennus, viinien makutyypit sekä ns. opastava kuvamaailma.

Monikanavainen palveluverkosto

Hankkeessa arvioimme kaikki Alkon nykyiset myynti- ja palvelukanavat, selvitämme asiakkaan odotukset ja luomme mallin Alkon tulevasta monikanavaisesta palveluverkostosta. Mallin luomisessa on kyse Alkon mahdollisuuksista yhdistää perinteisiä ja sähköisiä kanavia alkoholilain mukainen perustehtävä huomioon ottaen.

Suomen paras työyhteisö -työhyvinvointihanke

Hankkeessa tähtäämme pitkäjänteiseen työhyvinvoinnin kehittämiseen. Työhyvinvointitoimin vaikutetaan itse työhön ja sen sujuvuuteen, työyhteisöjen ja työympäristön toimivuuteen, työntekijöiden terveyteen ja osaamiseen sekä johtamiseen.

Vuonna 2012 panostimme osaamisen, johtamisen ja työyhteisöjen kehittämiseen. Koko henkilökuntaa koskeva Ilona-valmennus käynnistyi vuonna 2012 ja jatkuu vuoteen 2014 saakka. Alkosta tuli savuton työpaikka 1.3.2012, ja tupakoinnin lopettamista tuimme monin tavoin.

Talouden ja logistiikan tietojärjestelmähanke

Hankkeessa uudistamme ja kehitämme talouden ja logistiikan tietojärjestelmiä. Hankkeen perustarkoituksena on korvata nykyiset logistiikan ja taloushallinnon tietojärjestelmät. Järjestelmien uusimisen yhteydessä tarjoutuu mahdollisuus kehittää tilaus-toimitusketjun sekä talouden tietojärjestelmien toiminnallisuutta ja liiketoimintaprosesseja. Uudet tietojärjestelmät muodostavat tehokkaan integraation avulla kokonaisuuden, joka kykenee palvelemaan liiketoimintaprosesseja entistä tehokkaammin.

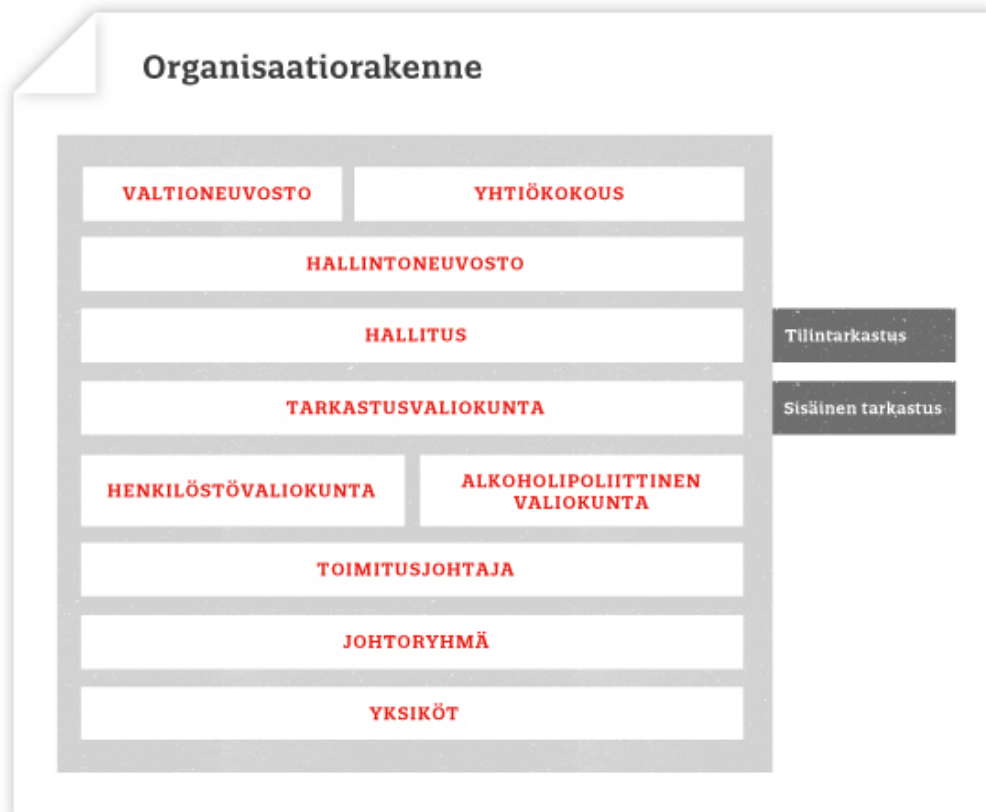

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Hallinnointiperiaatteet

Alko Oy on valtion omistama osakeyhtiö. Alko Oy:n toiminnan perustana ovat alkoholilaki (1143/1994), asetus alkoholiyhtiön toiminnasta (243/2000), osakeyhtiölaki ja yhtiöjärjestys. Alkoholilain mukaan Alko Oy:n tehtävänä on huolehtia sille eräin poikkeuksin yksinoikeudeksi säädetystä alkoholijuomien vähittäismyynnistä siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksesta aiheutuvien haittojen ehkäiseminen. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Alko Oy:n omistajaohjauksesta ja valvonnasta Alko Oy:lle laissa määritellyn erityistehtävän vuoksi. Sosiaali- ja terveysministeriö noudattaa omistajaohjauksesta annettua lakia (1368/2007) ja tekee yhteistyötä valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston kanssa.

Alko Oy:n hallinnointiperiaatteet 1.1.2013 [kokonaisuudessaan](#).

Yhtiökokous ja hallintoneuvosto

Yhtiökokous

Alko Oy:n varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain kesäkuun loppuun mennessä. Sosiaali- ja terveysministeriö määrää yhtiökokousedustajan.

Yhtiökokous päättää osakeyhtiölain mukaan sille kuuluvista asioista, kuten tilinpäätöksen vahvistamisesta, voitonjaosta, vastuuvapaudesta, hallintoneuvoston jäsenten palkkioista, hallituksen jäsenten valinnasta ja palkkioista, tilintarkastajien valinnasta ja palkkioista sekä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta.

Alko Oy:n hallitus päättää yhtiökokouksen koollekutsumisesta. Kokouskutsu ja asialista toimitetaan viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta.

Hallintoneuvosto

Alkon hallintoneuvostossa on kaksitoista jäsentä, jotka valtioneuvosto määrää neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Valtioneuvosto nimeää myös puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallintoneuvoston työssä noudatettavat periaatteet on vahvistettu hallintoneuvoston hyväksymässä työjärjestyksessä.

Hallintoneuvoston tehtäviä ovat

- valvoa, että yhtiön asioita ja hallintoa hoidetaan terveiden liikeperiaatteiden mukaan kannattavuutta silmällä pitäen ja että lakia ja yhtiöjärjestyksen määräyksiä sekä yhtiökokouksen päätöksiä ja muita vahvistettuja ohjeita noudatetaan
- antaa hallitukselle ohjeita laajakantoisissa ja periaatteellisesti tärkeissä asioissa
- seurata alkoholiolojen kehitystä sekä kotimaassa että ulkomailla ja antaa tämän perusteella yleisiä ohjeita alkoholiyhtiön toiminnan kehittämiseksi
- vahvistaa alkoholiyhtiöstä annetun asetuksen 1§:n (243/2000) mukainen toimintasuunnitelma alkoholihaittojen ehkäisemiseksi
- antaa alkoholilain 36 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu kertomus yhtiön vähittäismyynnin kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin yhtiö on ryhtynyt alkoholilain edellyttämällä tavalla ja
- antaa varsinaiselle yhtiökokoukselle lausuntonsa yhtiön tilinpäätöksen ja tilintarkastuksen johdosta.

Hallintoneuvoston jäsenet kaudella 2012–2015 ovat puheenjohtaja Sari Sarkomaa, varapuheenjohtaja Eila Tiainen sekä jäsenet Timo Heinonen, Anne Holmlund, Saara Karhu, Heli Paasio, Reijo Hongisto, Arja Juvonen, Markku Rossi, Simo Rundgren, Mats Nylund ja Leena Rauhala. Sosiaali- ja terveysministeriötä hallintoneuvostossa edustaa johtaja Kari Paaso. Sosiaali- ja terveysministeriön edustuksesta yhtiön hallintoneuvostossa määrätään alkoholilain 38 pykälässä. Hallintoneuvosto kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

Hallitus

Yhtiökokous valitsee hallitukseen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kolmesta kuuteen jäsentä. Hallituksen jäsenen toimikausi kestää valitsemista ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Kokouksiin osallistuu kaksi henkilöstöedustajaa.

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen ollessaan estynyt varapuheenjohtajan kutsusta. Hallituksen työssä noudatettavat periaatteet on vahvistettu hallituksen hyväksymässä työjärjestyksessä.

Hallituksen keskeisiä tehtäviä ovat mm.

- hoitaa yhtiötä yhtiökokouksen päätösten, osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti
- hoitaa yhtiötä alkoholisäädösten mukaisesti
- vahvistaa yhtiön strategia
- hyväksyä vuosittainen toimintasuunnitelma ja budjetti sekä valvoa niiden toteutumista
- hyväksyä merkittävät investoinnit sekä kiinteistöosakkeiden hankinnat ja myynnit
- vahvistaa sisäisen valvonnan periaatteet ja valvoa niiden toteuttamista ja valvonnan riittävyttä
- vahvistaa riskienhallinnan periaatteet
- vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintaohje ja vuosisuunnitelma
- seurata tilintarkastajien riippumattomuutta ja toimintaa
- valmistella tilintarkastajien valintaa koskeva esitys yhtiökokoukselle
- käsitellä ja hyväksyä osavuositarkastukset, toimintakertomus ja tilinpäätös
- päättää yhtiön organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä
- nimittää ja vapauttaa tehtävistään toimitusjohtaja, toimitusjohtajan sijaiset ja muut johtoryhmän jäsenet
- päättää toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkka ym. työsuhde-etuuksista
- päättää johdon ja henkilöstön kannustinjärjestelmästä
- käsitellä yhtiön ilmapiirimittausten tulokset
- vahvistaa yhtiön hallinnointiperiaatteet, hallituksen työjärjestys ja valiokuntien työjärjestykset sekä tarkistaa niiden sisältö vuosittain
- käsitellä hallituksen valiokuntien raportit
- käsitellä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan esittämät asiat
- käsitellä viranomaisvalvontaan liittyvät asiat.

Yhtiökokous valitsi 13.4.2012 Alkon hallituksen puheenjohtajaksi Soili Suonojan, varapuheenjohtajaksi Pekka Puskan ja jäseniksi Sari Aalto-Matturin, Arto Honkaniemen, Leila Kostiaisen, Matti Pörhön ja Päivi Sillanaukeen. Päivi Sillanaukee erosi Alkon hallituksesta 30.9.2012 tultuaan nimitetyksi sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäälliköksi. Hallituksen kokouksiin ilman äänioikeutta osallistuvat henkilöstön edustajat Juri Helmiö ja Saku Salonen.

Hallitus kokoontuu noin kymmenen kertaa vuodessa. Hallitus arvioi vuosittain toimintansa tehokkuutta ja menettelytapoja sekä onnistumista tehtävässään. Hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Arto Honkaniemi on virkasuhteessa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastoon. Toimitusjohtaja Hille Korhonen, talousjohtaja Minna Alitalo ja hallituksen sihteerinä Maritta Iso-Aho, johtaja, yhteiskuntasuhteet osallistuvat hallituksen kokouksiin.

Hallituksen jäsenet

Soili Suonoja

s. 1944

Hallituksen puheenjohtaja
kauppaneuvos
hallituksessa vuodesta 2004**Pekka Puska**

s. 1945

Hallituksen varapuheenjohtaja
professori, LKT, VTM
Terveiden ja hyvinvoinnin
laitoksen pääjohtaja
hallituksessa vuodesta 2007**Sari Aalto-Matturi**

s. 1966

Hallituksen jäsen
valtiotieteen lisensiaatti
toiminnanjohtaja
Ehkäisevä päihdetyö
EHYT ry
hallituksessa vuodesta 2012**Arto Honkaniemi**

s. 1946

Hallituksen jäsen
OTK, ekonomi, finanssineuvos
valtioneuvoston kanslia,
omistajaohjausosasto
hallituksessa vuodesta 2007**Leila Kostainen**

s. 1950

Hallituksen jäsen
OTK,
pääsihteeri STTK
hallituksessa vuodesta 2012**Matti Pörhö**

s. 1952

Hallituksen jäsen
kauppaneuvos
toimitusjohtaja Pörhön
Autoliike Oy
hallituksessa vuodesta 2012

Päivi Sillanaukee
s. 1964
Hallituksen jäsen
lääketieteen tohtori
sosiaali- ja terveysministeriön
kansliapäällikkö
hallituksessa vuodesta 2010
(30.9.2012 saakka)

Juri Helmiö
henkilöstön edustaja
s. 1952
Alkoholialan
Toimihenkilöt ry:n
puheenjohtaja

Saku Salonen
henkilöstön edustaja
s. 1977
Alkoholikaupan
Ammattiliitto ALV ry:n
puheenjohtaja

Hallituksen valiokunnat

Alko Oy:n hallituksella on kolme valiokuntaa: tarkastus-, henkilöstö- sekä alkoholipoliittinen valiokunta. Hallitus nimittää valiokuntien puheenjohtajan ja jäsenet. Hallitus on vahvistanut kaikille valiokunnille työjärjestykset, jotka sisältävät valiokuntien keskeiset tehtävät ja periaatteet.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunta avustaa yhtiön hallitusta sille kuuluvien valvontatehtävien hoitamisessa.

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on

- valvoa taloudellista raportointiprosessia
- arvioida sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan riittävyttä ja toimivuutta
- valvoa sisäisen tarkastuksen toimintaa
- käsitellä ja arvioida tilintarkastukseen ja tilintarkastajiin liittyvät asiat
- valvoa lakien, määräysten ja muiden säännösten noudattamista.

Valiokunta koostuu vähintään kolmesta ja enintään viidestä hallituksen jäsenestä. Puheenjohtajalla tulee olla riittävä laskentatoimen tuntemus. Toimitusjohtaja ja talousjohtaja toimivat valiokunnan esittelijöinä ja tarkastusjohtaja valiokunnan sihteerinä. Tarkastusvaliokunta kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

Tarkastusvaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Leila Kostiainen, jäsenet Arto Honkaniemi ja Soili Suonoja, esittelijät Hille Korhonen ja Minna Alitalo sekä sihteerinä Heli Riivari.

Henkilöstövaliokunta

Henkilöstövaliokunnan tehtävänä on hallitusta avustaakseen valvoa ja valmistella yhtiön henkilöstöpolitiikkaa ja -käytäntöä, organisaation kehittämistä sekä lisäksi avustaa hallitusta kaikissa palkitsemisjärjestelmiin ja työsuhteisiin liittyvissä tehtävissä. Valiokunta koostuu kolmesta hallituksen jäsenestä. Yhtiön toimitusjohtaja toimii valiokunnan esittelijänä ja henkilöstöjohtaja sihteerinä. Henkilöstövaliokunta kokoontuu noin kuusi kertaa vuodessa. Henkilöstövaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Matti Pörhö, jäsen Soili Suonoja, esittelijä Hille Korhonen ja sihteerinä Erkki Tommila.

Alkoholipoliittinen valiokunta

Alkoholipoliittisen valiokunnan tehtävänä on avustaa ja tukea yhtiön hallitusta neuvoa-antavana toimijana alkoholilain ja -asetuksen mukaisissa sosiaali- ja terveystieteiden tavoitteiden saavuttamisessa. Valiokunta koostuu kahdesta hallituksen jäsenestä ja yhdestä sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntijasta. Yhtiön toimitusjohtaja toimii valiokunnan esittelijänä ja johtaja, yhteiskuntasuhteet, toimii valiokunnan sihteerinä. Alkoholipoliittinen valiokunta kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa. Alkoholipoliittiseen valiokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Pekka Puska, jäsen Sari Aalto-Matturi ja asiantuntijana Ismo Tuominen (STM), esittelijänä Hille Korhonen sekä sihteerinä Maritta Iso-Aho.

Johtoryhmä

Toimitusjohtaja

Toimitusjohtajan tehtävänä on johtaa yhtiön liiketoimintaa lain, yhtiöjärjestyksen ja hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Hän huolehtii myös yhtiökokouksen, hallintoneuvoston ja hallituksen päätösten täytäntöönpanosta. Toimitusjohtajalla on kaksi sijaista.

Toimitusjohtaja Hille Korhosen eläke-etuudet määräytyvät työntekijän eläkelain mukaisesti. Toimitusjohtajan palvelussuhteessa noudatettava irtisanomisaika on kuusi kuukautta ja hänelle irtisanomisajan palkan lisäksi maksettava erakorvaus vastaa kuuden kuukauden palkkaa, jos työsuhde päätetään hänestä riippumattomasta syystä.

Johtoryhmä

Alkolla on johtoryhmä, johon kuuluu seitsemän jäsentä. Alkon hallitus nimittää toimitusjohtajan, toimitusjohtajan sijaiset ja muut johtoryhmän jäsenet. Alko Oy:n johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa yhtiön johtamisessa sekä yhtiön strategisten ja operatiivisten tavoitteiden saavuttamisessa. Johtoryhmä käsittelee yhtiön strategian, toimintasuunnitelman ja budjetin sekä muut hallitukselle esiteltävät asiat. Johtoryhmän tehtävänä on seurata tuloksetyötä, liiketoimintaa ja operatiivisten päätösten toteutumista.

Yhtiön johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja Hille Korhonen, toimitusjohtajan ensimmäinen sijainen, johtaja, yhteiskuntasuhteet Maritta Iso-Aho, toimitusjohtajan toinen sijainen, palvelujohtaja Kari Pennanen, talousjohtaja Minna Alitalo, ostojohtaja Tiina Lukkari, viestintä- ja markkinointijohtaja Mika-Pekka Miettinen ja henkilöstöjohtaja Erkki Tommila.

Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa. Tarkemmat tiedot johtoryhmän jäsenistä [hallinnointiperiaatteissa](#).

Yhtiön kaikki johtoryhmän jäsenet ja muut avainhenkilöt antoivat ilmoituksen sidonnaisuuksistaan. Saatujen selvitysten perusteella kaikki johtoryhmän edustajat ja nimetyt avainhenkilöt ovat riippumattomia yhtiön sidosryhmistä.

Hille Korhonen

s. 1961

tekniikan lisensiaatti
Toimitusjohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 2013

Minna Alitalo

s. 1962

ekonomi ja
kauppatieteiden maisteri
Talousjohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 2009

Maritta Iso-Aho

s. 1964

hallintotieteiden maisteri
eMBA
Johtaja,
yhteiskuntasuhteet,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 2008

Tiina Lukkari
s. 1954
filosofian maisteri
Ostojohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1989

Mika-Pekka Miettinen
s. 1964
kauppatieteiden maisteri
Viestintä- ja
markkinointijohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1999

Kari Pennanen
s. 1964
yhteiskuntatieteiden
maisteri, eMBA, Kjs
Palvelujohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1989

Erkki Tommila
s. 1961
kasvatustieteiden
maisteri, eMBA
Henkilöstöjohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1996

Jaakko Uotila
s. 1949
proviisori
Toimitusjohtaja,
johtoryhmän
puheenjohtaja,
yhtiön palveluksessa
31.12.2012 saakka

Etuudet, palkkiot ja palkitseminen

Yhtiökokous on päättänyt, että hallintoneuvoston jäsenille **ei makseta** erillistä **kuukausipalkkiota** 1.5.2012 lukien.

Yhtiökokous on lisäksi päättänyt, että **kokouspalkkiona maksetaan** läsnä olleille hallintoneuvoston jäsenille hallintoneuvoston kokouksista

- puheenjohtaja 1 000 euroa
- varapuheenjohtaja 800 euroa
- jäsen 700 euroa.

Yhtiökokous on päättänyt hallituksen kuukausipalkkioiksi:

- puheenjohtajan kuukausipalkkio 2 750 euroa
- varapuheenjohtajan kuukausipalkkio 1 300 euroa
- jäsenen kuukausipalkkio 1 100 euroa.

Yhtiökokous on lisäksi päättänyt, että hallituksen jäsenille ja hallituksen nimeämien valiokuntien varsinaisille jäsenille maksetaan 600 euroa läsnä ollulta hallituksen tai valiokunnan kokoukselta.

Alko Oy:n palkitsemisjärjestelmillä tuetaan strategisten tavoitteiden toteutumista. Hallitus päättää vuosittain henkilöstövaliokunnan esityksen pohjalta henkilökunnan ja johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmien periaatteet ja tulostavoitteet. Hallitus hyväksyy vuosittain johtoryhmän toteutuvat palkkiot.

Johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmä perustuu yhtiön strategiaan tavoitteisiin ja niiden toteutumista kuvaaviin mittareihin sekä strategiaan henkilökohtaisiin kehittämistavoitteisiin. Vuoden 2012 kannustinpalkkio on enintään 32 prosenttia vuosipalkasta. Vuoden 2013 kannustinpalkkio on enintään 15 prosenttia vuosipalkasta.

Henkilökunnan kannustinjärjestelmän tarkoituksena on kannustaa alkolaisia toimimaan strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Lähtökohtana on ryhmäkohtainen palkitseminen. Vuoden 2012 kannustinpalkkio on työnkuvasta riippuen enintään 6–12 prosenttia vuosipalkasta.

Tarkempia tietoja etuuksista, palkkioista ja palkitsemisesta [palkka- ja palkkioselvityksessä](#).

Palkka- ja palkkioselvitys 2012

Varsinaisen yhtiökokouksen 23.3.2011 päättämät palkkiot hallintoneuvostolle olivat voimassa 1.1.-30.4.2012 välisen ajan seuraavasti:

- hallintoneuvoston puheenjohtaja 900 euroa/kk
- hallintoneuvoston varapuheenjohtaja 500 euroa/kk
- hallintoneuvoston jäsen 400 euroa/kk
- lisäksi kokouspalkkio 600 euroa.

Varsinainen yhtiökokous päätti 13.4.2012 valtioneuvoston 3.11.2011 hyväksymän omistajapoliittisen periaatepäätöksen mukaisesti, että hallintoneuvoston jäsenille ei makseta erillistä kuukausipalkkiota 1.5.2012 lukien. Kokouspalkkiona maksetaan läsnä olleille hallintoneuvoston jäsenille hallintoneuvoston kokouksista seuraavasti:

- hallintoneuvoston puheenjohtaja 1 000 €
- hallintoneuvoston varapuheenjohtaja 800 €
- hallintoneuvoston jäsen 700 €

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2012 viisi kertaa ja sen jäsenten osallistumisprosentti hallintoneuvoston kokouksiin oli seuraava:

Hallintoneuvoston jäsen	Osallistuminen kokouksiin, %
Sari Sarkomaa, pj	100
Eila Tiainen, vpj	100
Timo Heinonen	60
Anne Holmlund	100
Reijo Hongisto	100
Arja Juvonen	80
Saara Karhu	100
Mats Nylund	100
Heli Paasio	60
Leena Rauhala	100
Markku Rossi	100
Simo Rundgren	100
Yhteensä	92

Varsinaisen yhtiökokouksen päättämät palkkiot hallitukselle vuonna 2012:

- hallituksen puheenjohtaja 2 750 euroa/kk
- hallituksen varapuheenjohtaja 1 300 euroa/kk
- jäsen 1 100 euroa/kk
- lisäksi kokouspalkkio 600 euroa.

Hallitus kokoontui 12 kertaa ja sen jäsenten osallistumisprosentti hallituksen kokouksiin oli seuraava:

Hallituksen jäsen	Osallistuminen kokouksiin, %
Soili Suonoja, pj	100
Pekka Puska, vpj	92
Sari Aalto-Matturi *)	100
Arto Honkaniemi	100
Leila Kostiainen *)	89
Matti Pörhö *)	89
Päivi Sillanaukea **)	89
Petri Aaltonen ***)	100
Liisa Leino ***)	60
Helena Walldén ***)	100
Yhteensä	95

*) Hallituksessa 13.4.2012 alkaen

**) Hallituksessa 30.9.2012 asti

***) Hallituksessa 13.4.2012 asti

Hallituksen jäsenten osallistumisprosentti hallituksen nimittämien valiokuntien kokouksiin oli 100 %.

Johtoryhmän ja henkilökunnan kannustinpalkkiojärjestelmä

Alko Oy:n palkitsemisjärjestelmillä tuetaan strategisten tavoitteiden toteutumista. Hallitus päättää vuosittain henkilöstövaliokunnan valmisteleman esityksen pohjalta henkilökunnan ja johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmien periaatteet ja tulostavoitteet. Hallitus hyväksyy vuosittain toteutuvat palkkiot.

Johtoryhmän kannustinpalkkiojärjestelmä perustuu yhtiön tulostulokortista valittuihin tavoitteisiin (asiakas, vastuullisuus, henkilöstö ja toiminnan tehokkuus) ja niiden toteutumista kuvaaviin mittareihin sekä strategiaan henkilökohtaisiin kehittämistavoitteisiin. Vuoden 2012 kannustinpalkkio on enintään 32 % vuosipalkasta. Vuoden 2013 kannustinpalkkion määrä on enintään 15 % vuosipalkasta.

Henkilökunnan kannustinjärjestelmän tarkoituksena on kannustaa alkolaisia toimimaan strategisten tavoitteiden (asiakas, vastuullisuus, henkilöstö, toiminnan tehokkuus) saavuttamiseksi. Lähtökohtana on ryhmäkohtainen palkitseminen. Vuoden 2012 kannustinpalkkio on työnkuvasta riippuen enintään 6 – 12 % vuosipalkasta.

Palkan perusteena on tehtävän vaativuus, työkokemus ja työssä suoriutuminen. Sen lisäksi palkitaan työlle asetettujen tavoitteiden erinomaisesta saavuttamisesta, osaamisen kehittymisestä ja osallistumisesta toiminnan kehittämiseen.

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkitseminen

Toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkitsemisesta päättää hallitus henkilöstövaliokunnan esityksestä.

	Kokonaispalkka, euroa		Lyhyen aikavälin kannustinpalkkiomaksu vuosittain, euroa		Yhteensä, euroa	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Toimitusjohtaja Jaakko Uotila	297 806	262 945	69 562	48 441	367 368	311 386
Muu johtoryhmä	853 965	779 065	198 267	144 889	1 052 232	923 954
Yhteensä	1 151 771	1 042 010	267 829	193 330	1 419 600	235 340

	Eläkeikä	Eläke-edut	Irtisanomisajan lisäksi maksettava	
			Irtisanomisaika	irtisanomiskorvaus
Toimitusjohtaja *) Jaakko Uotila	63 v.	60 % eläkepalkasta; laskentaperusteena 10 viimeisen vuoden ansiot	Toimitusjohtajan puolelta 6 kk ja yrityksen puolelta 6 kk	6 kk palkka
Muu johtoryhmä	Kaksi jäsentä 61v. Neljä jäsentä TyELin mukainen eläkeikä	66 % eläkepalkasta TyEL ja 10 %:n meksuperusteinen lisäeläke vuosipalkasta	Johtoryhmän jäsenen puolelta 3 kk ja työnantajan puolelta 4-6 kk	-

Lisäeläkkeiden vuosimaksut

	2012, euroa **)	2011, euroa
Toimitusjohtaja Jaakko Uotila	85 280	189 413
Muu johtoryhmä	90 702	87 296
Yhteensä	175 982	276 709

*) Vuoden 2013 alussa aloittaneen toimitusjohtaja Hille Korhosen eläke määräytyy TyELin mukaisesti.

**) Ennakkomaksuun perustuva arvio, joka täsmentyy huhtikuussa 2013

Valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Ulkoinen valvonta

Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo alkoholilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira raportoi vuosittain Euroopan komissiolle siitä, miten yksinoikeusasemassa toimiva alkoholiyhtiö on toteuttanut vaadittua tasapuolisuutta ja toimintojen läpinäkyvyyttä suhteessa tavarantoimittajiin. Raportissa otetaan huomioon myös Kilpailuviraston lausunto. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira valvoo alkoholiyhtiön vähittäismyyntiä. Alkoholijuomien kaupanpitoa koskevista Alkon päätöksistä voi valittaa Valviraan, edelleen hallinto-oikeuteen ja korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Sisäinen valvonta

Johtoryhmä vastaa Alkon sisäisestä valvonnasta. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että toiminta on tarkoituksenmukaista ja tehokasta, taloudellinen ja toiminnallinen raportointi on luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan. Sisäisen valvonnan tärkeimmät osa-alueet ovat johtamistapa- ja organisaatiokulttuuri, raportointi ja sisäinen viestintä sekä seuranta- ja valvontatoimenpiteet.

Alkon talousraportointi ja siihen liittyvä valvonta koostuvat kolmesta osa-alueesta, jotka ovat

- 1) liiketapahtumien tehokas mutta laadukas rekisteröinti ja käsittely,
- 2) taloudelliseen raportointiin liittyvien säännösten noudattaminen sekä
- 3) liiketoimintaa ja päätöksentekoa tukeva talousraportointi.

Yhtiön raportointi perustuu suomalaiseen tilinpäätöskäytäntöön (Finnish Accounting Standards, FAS) sekä sisäisiin raportointiin liittyviin laskentaohjeisiin ja taloussääntöön. Talousyksikkö vastaa taloudellisen raportointiprosessin ja sen valvonnan kehittämisestä sekä talousraportointiin liittyvien lakien ja säännösten noudattamisesta. Talousjohtaja raportoi yhtiön toiminnan taloudellisista tuloksista ja ennusteista tarkastusvaliokunnan ja hallituksen kokouksissa. Alkon arvot, liiketapaperiaatteet ja tasapuolisuusohjeet sekä alkoholijuomien valikoimaanottoa ja vähittäismyyntiä koskevat ohjeet ovat perusta yhtiön hallinnoinnille ja keskeisten sidosryhmien kanssa toimimiselle.

Riskienhallinta

Alkon hallitus vahvistaa riskienhallintapolitiikan ja valvoo riskienhallinta-toimenpiteiden riittävyyttä ja toimivuutta. Toimitusjohtaja vastaa yhdessä johtoryhmän kanssa riskienhallintapolitiikasta ja sen noudattamisesta sekä siitä, että riskienhallinta on järjestetty asianmukaisesti. Alko Oy:n riskienhallinta perustuu systemaattiseen ja ennakoivaan tapaan analysoida ja hallita toimintaan liittyviä mahdollisuuksia ja uhkia. Alkon riskit on jaoteltu strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Sisäinen tarkastus

Yhtiön sisäinen tarkastus arvioi hallituksen vahvistamien toimintaperiaatteiden mukaisesti Alkon valvonnan riittävyyttä ja tehokkuutta, riskien hallintaa, toiminnan laatua ja hallintoprosessien toimintaa. Sisäinen tarkastus on riippumaton toiminto, joka on hallinnollisesti toimitusjohtajan ensimmäisen sijaisen alaisuudessa ja raportoi toiminnallisesti hallitukselle.

Hallinnointikoodin noudattaminen

Alko Oy noudattaa soveltuvien osin Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 15.6.2010 julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Suomen listayhtiöiden hallinnointiperiaatteiden lisäksi Alko Oy noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön omistajaohjausstrategiaa, talouspoliittisen ministerivaliokunnan 13.8.2012 kannanottoa yritysjohtoon ja avainhenkilöiden palkitsemisesta sekä valtioneuvoston 3.11.2011 antamaa periaatepäätöstä koskien valtion omistajapolitiikkaa.

Poikkeukset hallinnointikoodista johtuvat yhtiön omistusrakenteesta: yhtiöllä on yksi omistaja, yhtiön osakkeita ei noteerata julkisesti eikä yhtiöllä ole osakeperusteisia palkkio ja kannustinjärjestelmiä.

Poikkeamat hallinnointikoodista koskevat seuraavia koodin suosituksia suluissa yksilöidyin osin: suositus 1 (yhtiökokoustietojen julkistaminen), suositus 3 (hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan osallistuminen yhtiökokoukseen), suositus 4 (hallitukseen ehdolla olevien osallistuminen yhtiökokoukseen), suositus 11 (hallitukseen ehdolla olevien ilmoittaminen) ja suositus 55 (joidenkin edellä mainituista poikkeamista johtuvien tietojen ilmoittaminen yhtiön internetsivuilla).

Tiedottaminen

Yhtiön hallinnointiperiaatteet ovat Alko Oy:n internet-sivuilla www.alko.fi. Lisäksi Alko Oy julkaisee hallinnointiperiaatteet vuosittain vuosikertomuksen ja yhteiskuntavastuuraportin yhteydessä.

Lainsäädäntö

Alko Oy:n toimintaa ohjaavat sitä koskeva erityislainsäädäntö ja valtion asettamat omistajapoliittiset tavoitteet. Alko Oy on yksi valtion erityistehtävayhtiöistä, "joilla on joko tietty erivapaus valtion niille osoittamista tehtävästä tai jokin sellainen erivapaus, jonka vuoksi ne eivät toimi kilpailullisessa ympäristössä". Alko Oy:n toimintaa koskevia keskeisiä lakeja ja säädöksiä ovat:

- Alkoholilaki (1143/1994)
- Alkoholiasetus (1344/1994)
- Asetus alkoholiyhtiön toiminnasta (243/2000)
- Asetus alkoholijuomista ja väkiviinasta (1344/1994)
- Asetus alkoholijuomien vähittäismyynnistä lähettämällä niitä tilaajalle tai ostajalle (680/1996)
- Valmisteverotuslaki (182/2010)
- Laki alkoholi- ja alkoholijuomaverosta (1471/1994)
- Laki eräiden juomapakkausten valmisteveroista (1037/2004)
- Jätelaki (646/2011)
- Valtioneuvoston päätös pakkauksista ja pakkausjätteistä (962/1997)
- Valtioneuvoston asetus eräiden juomapakkausten palautusjärjestelmistä (180/2005)

Alko Oy:n hallintoa hoidetaan yhtiöjärjestyksen, osakeyhtiölain (624/2006) sekä yhtiötä koskevan erityislainsäädännön mukaisesti. Näiden lisäksi Alko Oy noudattaa valtioneuvoston omistajapoliittista periaatepäätöstä sekä soveltuvin osin Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 15.6.2010 julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia.

Vuonna 2011 sosiaali- ja terveysministeriö alkoi valmistella alkoholilain kokonaisuudistusta hallitusohjelman mukaisesti.

STM antoi Sosiaali- ja terveydenalan lupa- ja valvontavirasto Valviralle toimeksiannon, jonka tarkoituksena on koota yhteen alkoholilainsäädännön valvonnasta sekä täytäntöönpanosta tulleet muutostarpeet. Sen lisäksi Terveysten ja hyvinvoinnin laitos kokoaa katsauksen nykyisestä alkoholien kulutuksesta ja haitoista sekä haittoja ehkäisevistä keinoista. Alko Oy on osallistunut Valviran kutsumana muutostarpeita kartoittaneiden neuvottelukuntien työhön.

Tilintarkastus

Yhtiössä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan toimikausi on tilikausi ja tehtävä päättyy vaalia ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous valitsi keväällä 2012 tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n, päävastuullisena tilintarkastajana Reino Tikkanen, KHT.

Yhteystiedot

ALKO OY

Käyntiosoite: Salmisaarenaukio 1, Helsinki

Postiosoite: PL 33, 00181 HELSINKI

Puh. 020 711 11 (ark. 8–16)

www.alko.fi

[virpi.valtonen\(at\)alko.fi](mailto:virpi.valtonen(at)alko.fi)

Alkon vuosikertomus ja yhteiskuntavastuuraportti 2012 on julkaistu suomeksi ja englanniksi.

Raportin toteutus

Projektiosaaminen, visuaalinen suunnittelu ja tuotanto

Miltton Oy

Kaisaniemenkatu 6 A, FI-00100 Helsinki

Puh: +358 9 6818 700

www.miltton.fi

Tekninen toteutus

Media Cabinet Oy

Puistokatu 2 A, FI-40100 Jyväskylä

Puh: +358 104 235 400

www.mediacabinet.fi

Kuvaajat

Matti Matikainen

Pierre Björk

Jaakko Lukumaa

Pekka Lähteenmäki

Emma Suominen

Panu Heikkinen

Pasi Murto

Oskari Hellman

Tuukka Koski

Kaapo Kamu

Antero Aaltonen

Videotuotanto

GoodMood Oy

Muu yhteistyö

The English Centre

Pieni sanasto

Absoluuttialkoholi (100 %:n alkoholi)

Absoluuttialkoholi eli 100 prosentin alkoholi on tilastoinnin käsite. Alkoholipitoisuudeltaan eri vahvuisten juomien määrien vertailu on helpompaa absoluuttialkoholilitrojen avulla. Litrat muutetaan 100 %:n alkoholilitroiksi kertomalla litrat tilavuusprosentilla.

Esimerkki

5 litrassa 40-tilavuusprosenttista alkoholijuomaa on 2 litraa absoluuttialkoholia (5 litraa x 0,40 = 2 litraa absoluuttialkoholia).

Alkoholijuoma

on nautittavaksi tarkoitettu juoma, joka sisältää enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia mutta enintään 80 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Alkoholilain (1143/1994) tarkoituksena on alkoholin kulutusta ohjaamalla ehkäistä alkoholipitoisista aineista aiheutuvia yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Laki koskee alkoholipitoisia aineita, niiden valmistusta, maahantuontia, maastavientiä, myyntiä ja muuta luovutusta, käyttöä, hallussapitoa ja kuljetusta sekä alkoholijuomien mainontaa.

Alkoholipoliittinen toimintasuunnitelma

Alkon tehtävänä on alkoholijuomien vähittäismyynti siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen. Alkon hallintoneuvosto vahvistaa tavoitetta koskevan toimintasuunnitelman kalenterivuodeksi kerrallaan.

Etyylialkoholi

Kaikkien alkoholijuomien ainesosa (etanoli, puhdas alkoholi, C₂H₅OH), humalluttava, puhtaana pistäväntuoksuinen ja polttavanmakuinen alkoholi.

Hinnoittelukerroin

Alkon myyntikate sisältää vähittäismyyntin ja sen edellyttämän hallinnon kulut sekä yrityksen liikevoiton. Myyntikate sisällytetään tuotteen vähittäismyyntihintaan hinnoittelukertoimien avulla. Lisätietoa hinnoittelukertoimista [Alkoholijuomien valikoimaanotto ja vähittäismyynti -julkaisussa](#).

Kokonaiskulutus

Alkoholin kokonaiskulutus sisältää sekä alkoholijuomien tilastoidun että tilastoimattoman kulutuksen.

Miedot alkoholijuomat

sisältävät enintään 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

Mystery Shopping -tutkimus

Havainnointiin perustuva tutkimusmenetelmä, jossa tutkimusassistentit tai yrityksen testiasiakkaat soittavat, asioivat tai ovat verkkoyhteydessä yritykseen tavallisina, palvelua tarvitsevinä asiakkaina.

Tilauspalvelupiste

Alko perustaa tilauspalvelupisteitä pienten haja-asutusalueiden taajamiin, joissa ei ole Alkon myymälää. Tilauspalvelupiste on paikkakunnalla toimiva palveluyritys, joka luovuttaa Alkon puolesta asiakkaalle tämän tilaamat alkoholijuomat.

Tilastoimattomalla alkoholijuomien kulutuksella

tarkoitetaan turistien alkoholituomisista, alkoholijuomien laillista ja laitonta kotivalmistusta, salakuljetusta ja korvikealkoholia sekä turistien ulkomailla nauttimaa alkoholia. Tilastoitu alkoholijuomien kulutus sisältää Alkon myymälöiden myynnin sekä alkoholijuomien tukkumyyjien toimitukset elintarvikeliikkeitä ja anniskeluravintoloille.

Tilavuusprosentilla

alkoholijuomassa määritellään, kuinka suuri osa juomamäärän tilavuudesta on puhdasta alkoholia. Jos alkoholin tilavuusprosentti on 40, niin litrassa juomaa on 4 desilitraa puhdasta alkoholia.

Valikoimaanotto-ohje

Alkolla ei ole omia merkkituotteita tai omaa tuotantoa, vaan se hankkii tuotteet kotimaisilta ja ulkomaisilta alkoholijuomien myyjiltä. Päätökset valikoimasta sekä hinnoittelusta tehdään Alkon valikoimaanotto ja vähittäismyynti -julkaisussa kuvatuin tasapuolisin ja syrjimättömin perustein riippumatta valmistajan tai myyjän kansalaisuudesta tai kotipaikasta.

Viinit

Mietoja alkoholijuomia, jotka valmistetaan käymisteitse rypäleistä (punaviini, roseeviini, valkoviini, kuohuviini). Hedelmäviini valmistetaan kokonaan tai osin marjoista ja hedelmistä.

Väkevät alkoholijuomat

sisältävät enemmän kuin 22 tilavuusprosenttia etyylialkoholia (muun muassa viinat). Väkevät viinit valmistetaan lisäämällä väkevää alkoholia joko rypälemehuun, käyvään viiniin tai valmiiseen viiniin.

Asiakkaan kokemus ratkaisee

Monen asiakkaamme mielestä palvelu asuu Alkossa. Uskomme, että asiakkaamme pitävät myymälöitämme, niiden valikoimia ja palveluja entistä parempina ja kokevat näin yhä enenevässä määrin. Tavoitteemme on saada aikaan palvelua, joka ylittää asiakkaan odotukset ja toimia niin, että asiakkaan saama mielikuva Alkosta palveluineen on entistä myönteisempi.

Näin kehittimme palveluamme 2012

Vuonna 2012 asiakas oli entistä enemmän fokusissa. Myyjien on tärkeää ymmärtää, miten asiakas palvelun kokee, mitä tuntee ja ajattelee. Myyjän on kyettävä hyppäämään palvelutilanteessa ”asiakkaan saappaisiin”.

Asiaa edistääksemme koulutimme kaikkiin myymälöihin asiakaspalveluvastaavat. Heidän tehtävänä on innostaa työkaverinsa työskentelemään niin, että asenne palveluun hioutuu huippuunsa sekä varmistaa, että kaikki palvelun kehittämiseksi sovitut toimintatavat tulevat myymälöissä tutuiksi.

Palveluteemoinamme oli mm. saada asiakas hymyilemään ja luoda hyvä ensivaikutelma. Korostimme, kuinka tärkeää kohteliaisuus kassalla on. Myymälöissämme työskenteli edelleen myyjiä saliemäntinä- ja isäntinä, jotka keskittyivät ainoastaan asiakaspalveluun ruuhka-aikoina. Merkinä tehtävästä olivat ”Saanko auttaa” -rintanapit. Korostimme myös sitä, että kiireestä huolimatta, palvelun tulee pelata. Niinpä perjantairuuhkassa ilahduttimme asiakkaita mm. yhteisesti ideoiduilla ”perjantaijutuilla”.

Asiakassafarit palveluvalmennuksen lähtökohtana

Vuonna 2012 aloitimme myymälähenkilökunnan palveluvalmennuksen, jonka läpivienti koko ketjussa kestää enimmillään parisen vuotta. Valmennuksen keskeinen sisältö on oppia ymmärtämään asiakkaan toiveita entistä syvällisemmin. Uuden palveluvalmennustavan taustaksi tutkittiin asiakkaan tuntemuksia havainnoimalla palvelutilannetta yleisesti. Tutkimusmenetelmästä käytimme nimeä ”asiakassafarointi”. Ammattivalmentajat ja Alkon valitsevat ja valmentamat asiakaspalvelulähettiläät tekivät havaintoja useissa myymälöissämme itse asiakkaina. Näillä safareilla havainnoitiin palvelutilannetta asiakkaan näkökulmasta.

Safarien tulosten perusteella loimme sisältöä ja tavoitteita valmennuspäivään, joka tapahtuu myymälässä aitojen asiakaskohtaamisten keskellä. Tärkeintä on oppia myönteisen palautteen kautta se, että jokaisessa kohtaamisessa asiakkaan kanssa voi olla onnistumisen kokemus. Tämä tarttuu helposti myös asiakkaaseen.

Palvelun laatua ja asiakastyytyväisyyttä mitattiin ahkerasti

Alko mittasi palvelunsa laatua ja asiakastyytyväisyyttä seuraavin tutkimuksin:

- Taloustutkimus: Suomi Tänään -Kansallinen asiakaspalvelupalaute
- TNS Gallup: Alkon asiakastyytyväisyys ja -sitoutuneisuustutkimus
- TNS Gallup: Mystery Shopping -tutkimus palveluprosessista

Tutkimusten lisäksi keräämme asiakkailta palautteita heidän asioidessaan myymälässä. 56 myymälässä oli asiakaspalautteen keräämiseen tarkoitettuja laitteita, joilla asiakkaat saattoivat vastata vaihtuviin kysymyksiin esim. palvelun laadusta.

Keskeisimmät asiakastyytyväisyystulokset

Vuoden 2012 lopussa Alko oli kauppaketjujen ykkönen. Alko paransi asiakastyytyväisyyden arvosanaansa jo viidettä vuotta peräkkäin verrattuna muihin kauppaketjuihin. Alkolla oli 6:nneksi tyytyväisimmät asiakkaat 105 tutkitusta suomalaisesta yrityksestä.

- Asiakkaat, joille asiointi myymälöissämme on tuttua ja jotka tuntevat palvelumme, ovat meihin tyytyväisimpiä.
- Myyjiemme ystävällisyys, palveluasenne ja asiantuntemus ovat parhaimpia vahvuksiamme.
- Alko mielletään monipuolisine valikoimineen laadukkaaksi ostospaikaksi.
- Alko mielletään sekä vastuulliseksi että samalla ystävälliseksi.
- Myyjien koetaan olevan erittäin asiantuntevia ja vakuuttavia.
- Alkoa ei pidetä kovin trendikkäänä tai muista erottuvana ostospaikkana.

Palveluprosessin laatu 2012

- Palveluprosessimme vahvuuksia ovat ystävällisyys ja asiantuntevuus, tilanteen hallinta ja alkutervehdykset.
- Eniten kehityimme viime vuodesta avuntarjoamisessa, tilanteen päättämisessä lattialla sekä lisäpalvelun tarjoamisessa.
- Tiedot punaviinistä olivat asiakaspalvelussa paremmat kuin muiden tuotteiden.
- Kehityskohteiksi havaittiin viime vuoden tapaan tarpeiden kartoitus sekä lisäpalvelun tarjoaminen.
- Palvelun alueellinen tasalaatuisuus parantui vuodesta 2011.
- Keski-Suomi ja Pirkanmaa olivat alueista parhaita palveluprosessin toteuttamisessa.
- Myymälöistä Ilomantsi, Kemiönsaari Kemiö sekä Pertunmaa Kuortti hallitsivat palveluprosessin parhaiten koko Suomessa. Pirkanmaalla Ylöjärven tiimi paransi palveluprosessiaan eniten vuonna 2012.
- Täydellisiä, sadan pisteen suorituksia kertyi myymälöissä vuoden aikana 58 (4 % Mystery Shoppingin tutkimusasioinneista). Määrä nousi vuodesta 2011.

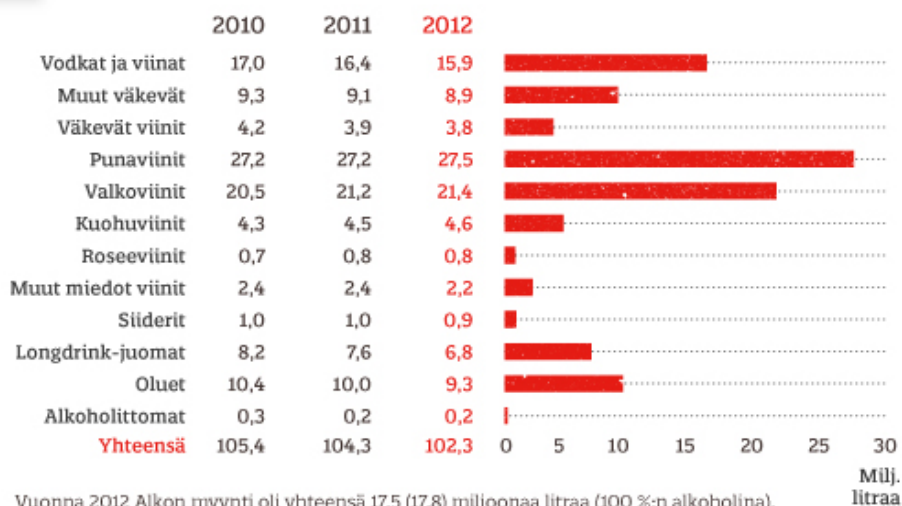

Alkon osuus alkoholin myynnistä kasvoi

Alkon myynti vuonna 2012 oli 102,3 miljoonaa litraa. Alkon osuus alkoholin myynnistä Suomessa kasvoi 41,4 prosenttiin (40,2 prosenttia). Edellisvuoteen verrattuna myynti väheni kuitenkin 1,9 prosenttia. Sataprosenttiseksi alkoholiksi muunnettu myynti oli 17,5 miljoonaa litraa, joka oli 1,6 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Alkoholijuomia myydään Suomessa Alkon myymälöissä sekä sen lisäksi käymisteitse valmistettuja, enintään 4,7-prosenttisia alkoholijuomia, muissakin vähittäismyyntipaikoissa kuten elintarvikemyymälöissä ja kioskeissa. Lisäksi ravintoloilla on eritasoisia alkoholin anniskeluoikeuksia. Vuonna 2012 alkoholijuomien myynti väheni kaikissa näissä jakelukanavissa.

ALKON MYynti TUOTERYHMITTÄIN

Viinien myynnin kasvu jatkui

Miedot viinit on Alkon tuoteryhmistä suurin. Tähän tuoteryhmään kuuluvat mm. puna-, valko- ja kuohuviinit. Myymistämme litroista yli puolet on mietoja viinejä. Vuonna 2012 möimme mietoja viinejä kaikkiaan 56,4 miljoonaa litraa, joka oli 0,7 prosenttia enemmän kuin vuonna 2011.

Alkosta suomalaiset ostavat miedoista viineistä eniten punaista. Edulliset, alle 7 euron punaviinit, menevät punaviineistä parhaiten kaupaksi. Punaviinien myynnin kasvu jatkui edelleen vuonna 2012. Chileläiset punaviinit kiinnostavat; lähes kolmannes Alkossa myydystä punaviinistä on kotoisin Chilestä. Muista alkuperämaista Espanja, Australia ja Italia ovat suosittuja.

Valkoviinien myynti kasvoi edelleen vuonna 2012. Alle 7 euron viinit ovat valkoviineissä suosituimpia. Alkuperältään suosituimpia ovat chileläiset, eteläafrikkalaiset ja saksalaiset valkoviinit.

Kuohuviinien suosio jatkui. Espanja kasvatti suosiotaan; lähes 38 prosenttia Alkosta ostetusta kuohuviinistä on espanjalaista. Roseeviinit kiinnostavat asiakkaita entistä enemmän.

**PUNAVIINIEN MYYNTI
ALKUPERÄMAAN MUKAAN 2012**

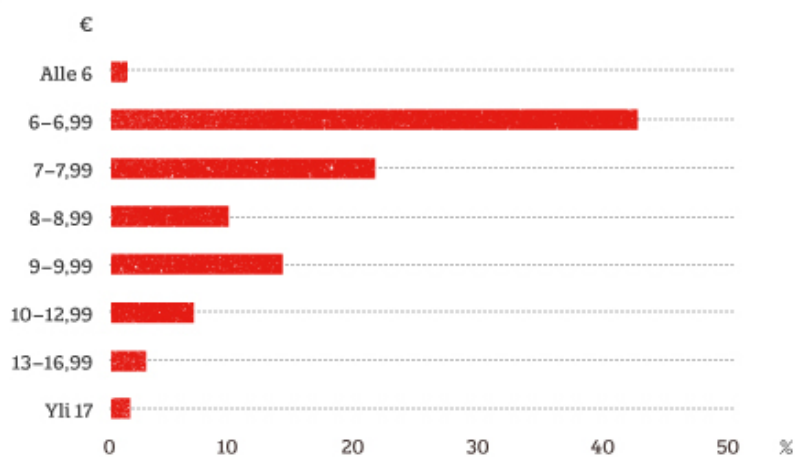
	Myynti 1 000 l	Muutos ed. vuoteen, %	%-osuus myynnistä	
Chile	7 852	0,8	28,6	
Espanja	3 852	6,4	14,0	
Australia	3 417	-5,4	12,4	
Italia	3 123	15,3	11,4	
Argentiina	2 752	-9,6	10,0	
Etelä-Afrikka	2 592	2,7	9,4	
Ranska	2 439	3,6	8,9	
Portugali	473	0,7	1,7	
Yhdysvallat	458	-2,6	1,7	
Muut	510	-14,0	1,9	

**VALKOVIINIEN MYYNTI
ALKUPERÄMAAN MUKAAN 2012**

	Myynti 1 000 l	Muutos ed. vuoteen, %	%-osuus myynnistä	
Chile	4 619	9,6	21,5	
Etelä-Afrikka	3 635	1,1	17,0	
Saksa	2 340	-6,1	10,9	
Italia	2 304	-3,3	10,7	
Ranska	2 217	4,0	10,3	
Espanja	1 521	7,9	7,1	
Yhdysvallat	1 478	-1,7	6,9	
Australia	1 105	-12,7	5,2	
Unkari	925	-1,1	4,3	
Muut	1 292	-1,7	6,0	

**KUOHUVIINIEN MYYNTI
ALKUPERÄMAAN MUKAAN 2012**

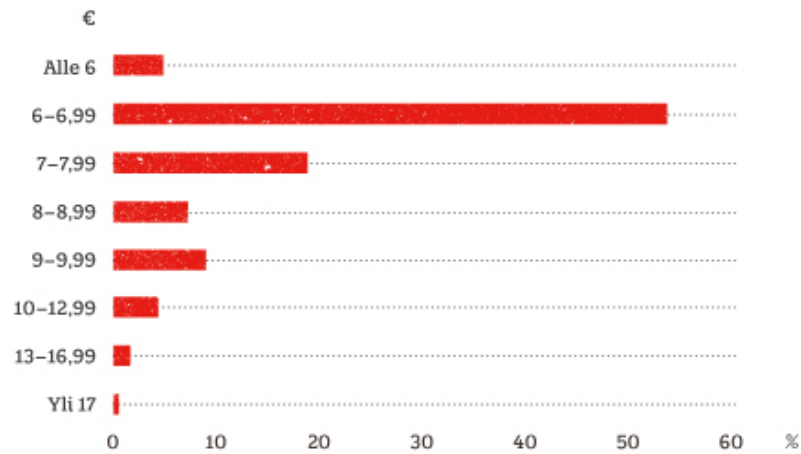
	Myynti 1 000 l	Muutos ed. vuoteen, %	%-osuus myynnistä	
Espanja	1 726	12,2	37,8	
Ranska	982	-7,5	21,5	
Italia	721	-6,0	15,8	
Saksa	296	-6,6	6,5	
Australia	212	-4,0	4,6	
Etelä-Afrikka	161	62,0	3,5	
Unkari	142	-17,8	3,1	
Muut	332	8,9	7,3	

PUNAVIINIEN MYYNTI HINTARYHMITÄIN* 2012

* Hinta/pullo

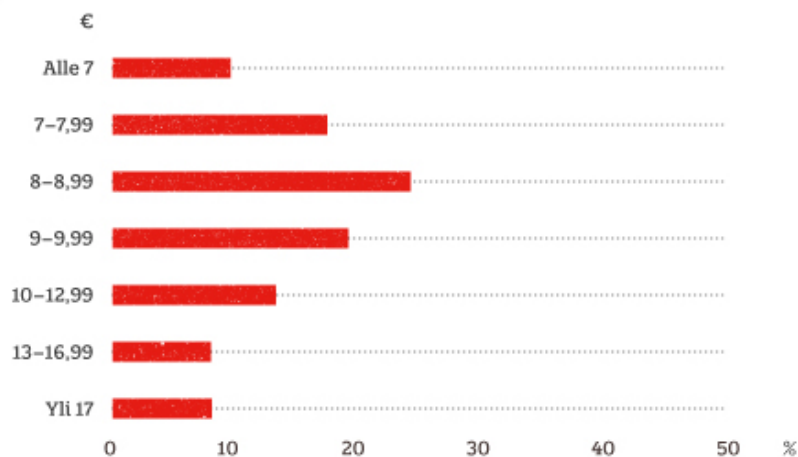

VALKOVIINIEN MYynti HINTARYHMITTÄIN* 2012

* Hinta/pullo

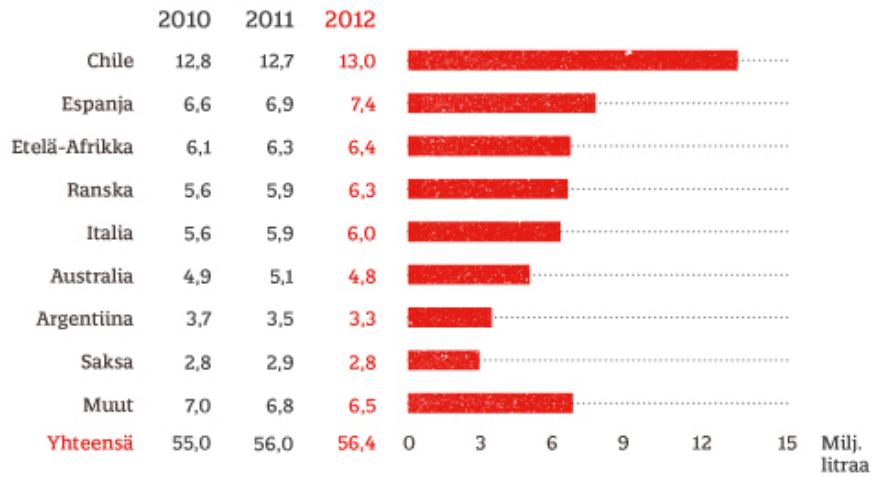
KUOHUVIINIEN MYynti HINTARYHMITTÄIN* 2012

* Hinta/pullo

VIINIEN MYYNTI ALKUPERÄMAAN MUKAAN

Väkeviä vähemmän

Väkevien alkoholijuomien kulutus Suomessa on vähentynyt vuodesta 2007 lähtien, ja kehitys jatkui myös vuonna 2012.

Vuonna 2012 Alkon myymälöiden väkevien alkoholijuomien myynti väheni edellisvuosien tapaan. Väkevien ja vodkien myynti litroina väheni 3,0 prosenttia, muiden väkevien 2,2 prosenttia ja väkevien viinien 2,8 prosenttia. Muutamien väkevien tuotteiden myynti nousi. Näitä olivat skotlantilaiset mallasviskit (5,8 %), irlantilaiset viskit (6,7 %), tummat rommit (5,7 %), mausteliköörit (3,4 %) ja yrtiliköörit (2,6 %).

Alkon vodkien ja viinujen vähittäismyyntihinnat olivat keskimäärin 7 prosenttia ja muiden väkevien juomien vajaat 6 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Hintojen nousuun vaikutti etenkin alkoholijuomaveron 10 prosentin korotus.

Väkeviä juomia ostettiin vähemmän Alkojen lisäksi myös ravintoloista. Syynä tähän voi olla esim. se, että suomalaiset ovat perinteisesti tuoneet väkeviä juomia tuomisinaan ulkomaanmatkoiltaan. TNS Gallupin tutkimuksen mukaan vuonna 2012 väkevien juomien matkustajatuonti kasvoikin 2,5 prosenttia.

Oluen ja muiden panimotuotteiden kulutus väheni kauttaaltaan

Panimotuotteiden eli oluen, longdrinkien ja siidereiden kulutus väheni Suomessa vuonna 2012. Tämä näkyi niin vähittäis- että ravintolamyynissä. Kulutus väheni mm. siksi, että panimotuotteiden vähittäismyyntihinnat nousivat. Tämä puolestaan johtui alkoholijuomaveron korottamisesta. Lisäksi kylmä ja sateinen kesäsää verotti sekin omalta osaltaan myyntiä.

Vuonna 2012 oluen myynti Alkossa väheni 6,1 prosenttia. Valviran tilaston mukaan oluen kokonaismyynti Suomessa väheni kaikkiaan 7,5 prosenttia, joten Alkon oluen myynti väheni muiden myyntikanavien myyntiä vähemmän. Alkon myymien oluiden vähittäismyyntihinnat nousivat keskimäärin 6 prosenttia edellisvuodesta.

Suomalaiset ostivat Alkosta eniten lager ja vahva lager –tyyppisiä oluita. Näiden tuotteiden myynti on ollut kuitenkin vähentymään päin, ja sama kehitys jatkui vuonna myös 2012. Ale- ja pils-tyyppiset sekä vehnäolut kasvattivat myyntiään. Tämän lisäksi asiakkaat olivat entistä kiinnostuneempia niin kansainvälisistä kuin kotimaisistakin pienpanimo-oluista.

Siiderien myynti Alkossa väheni 8,2 prosenttia edellisvuodesta. Valviran tilastojen mukaan siiderein kulutus Suomessa aleni 12 prosenttia.

Longdrinkien myynti Alkon myymälöissä väheni 10,8 prosenttia vuonna 2012. Valviran tilastojen mukaan longdrinkien kulutus Suomessa väheni 5,5 prosenttia, joten Alkon longdrinkien myynti supistui kokonaismarkkinaa voimakkaammin. Longdrinkien vähittäismyyntihinnat nousivat Alkon myymälöissä reilut 4 prosenttia edellisvuodesta.

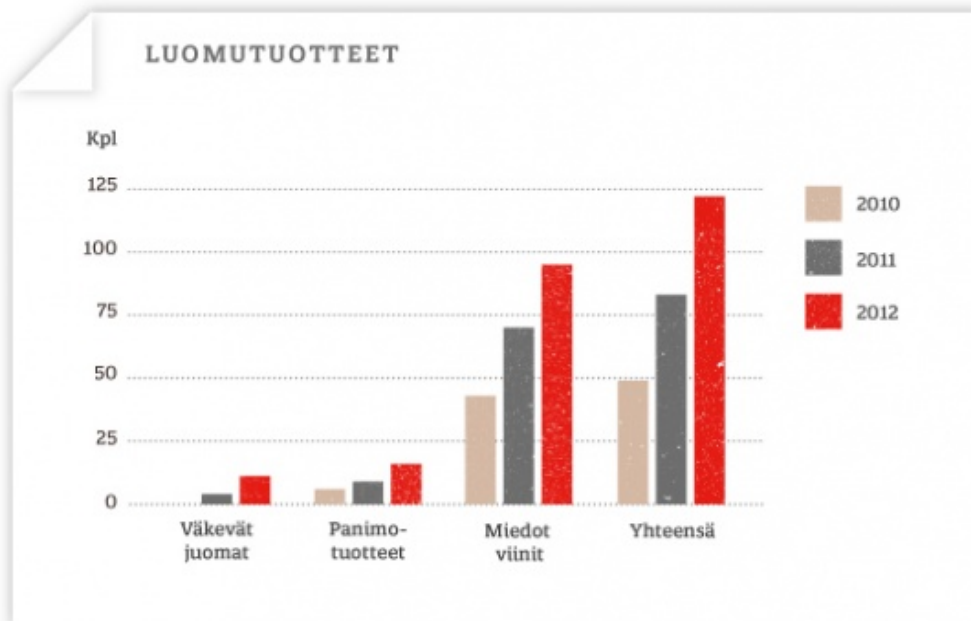
TNS Gallupin tutkimuksen mukaan matkustajat toivat ulkomailta olutta 16 prosenttia, longdrinkkejä 31 prosenttia ja siidereitä 23 prosenttia edellisvuotta vähemmän.

Luomu- ja eettisen kaupan tuotteet

Luomualkoholijuomat valmistetaan luonnonmukaisesti viljellyistä raaka-aineista EU:n luomusasetuksen sallimilla tavoilla. Alkossa myytävät luomutuotteet ovat paikallisten luomujärjestöjen ja viranomaisten sertifioimia. Alkon valikoimissa luomutuotteita on ollut vuodesta 1994 lähtien.

Eettinen kauppa perustuu ajatukselle, että työntekijälle maksetaan reilu korvaus työstään. Kaikki valikoimamme eettisen kaupan tuotteet (esim. Reilu Kauppa ja Fair for Life) ovat saaneet kansainvälisen sertifikaatin. Alkon valikoimissa eettisen kaupan tuotteita on ollut vuodesta 2007 lähtien.

Alkoholia kulutettiin Suomessa aiempaa vähemmän

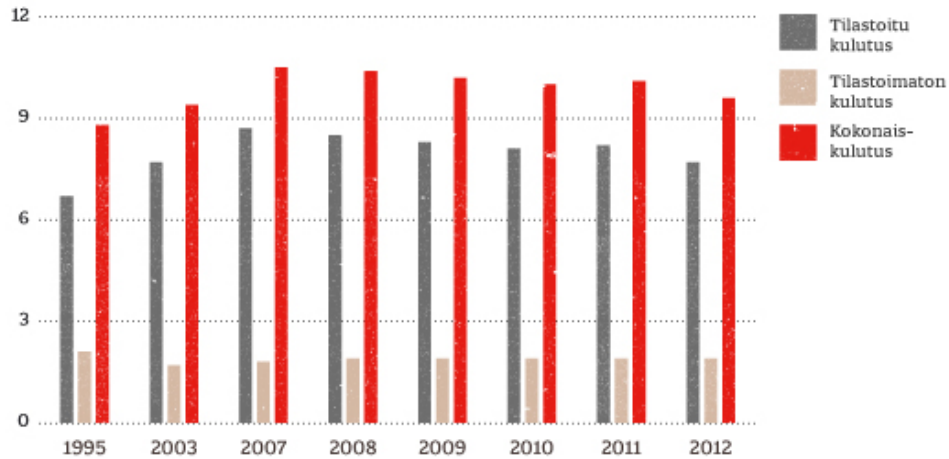
Alkoholin kulutus väheni merkittävästi vuonna 2012. Suomalaiset kuluttivat kaikkiaan 9,6 litraa sataprosenttista alkoholia asukasta kohti laskettuna. Vuoden 2011 kulutus oli 10,1 litraa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviran ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen THL:n mukaan tilastoitu ja tilastoimaton kulutus alenivat. Suomalaiset ostivat vähemmän alkoholijuomia niin Alkon myymälöistä kuin muistakin vähittäismyyntipisteistä. Myös ravintoloiden alkoholin myynti väheni.

Suomalaiset toivat ulkomaanmatkoiltaan aiempaa vähemmän alkoholijuomia. Alkoholin tilastoimattomasta kulutuksesta n. 75 prosenttia on matkustajatuontia.

ALKOHOLIN KULUTUS SUOMESSA 1995–2012

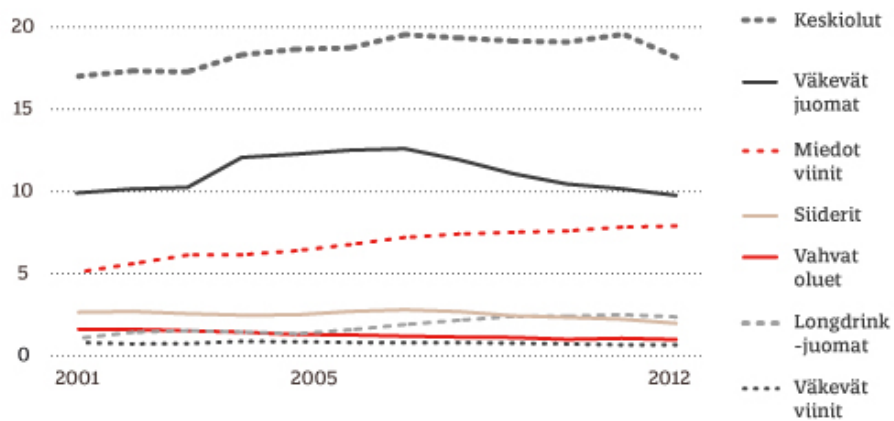
Litraa/asukas, 100 %:n alkoholina

Lähde: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

**ALKOHOLIJUOMIEN KULUTUS
JUOMARYHMITTÄIN SUOMESSA**

100 %:n alkoholina, milj. litraa

Lähde: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

ALKOHOLIJUOMIEN KULUTUKSEN RAKENNE SUOMESSA
100 %:n alkoholina 2012

Lähde: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Juomatrendit heijastelevat kansainvälisiä tuulia

Kuohuviini ei ole enää pelkkä 50-vuotispäivien alkujuoma

Suomalaiset ovat ryhtyneet nauttimaan kuohuvia 2000-luvulla: samppanjan myynti onkin nelinkertaistunut ja muiden kuohuvien kaksinkertaistunut. Syitä tähän on monia. Alko on ottanut valikoimiinsa lisää merkkejä, mukaan on tullut lisää myös pieniä pulloja ja entistä edullisempia tuotteita. Elämäntyyli on myös hieman muuttunut: haetaan hieman arkipäivän luksusta. Työn jälkeiset tapaamiset ovat osin muuttuneet oluen nauttimisesta lasilliseen kuohuviiniä. Kuohuviiniä käytetään myös läpi aterian ruokajuomana eikä vain aperitiivina tai onnittelemaljana.

Chile on suomalaisten makuun

Kaukainen Chile on Suomessa viinimaiden ykkönen. Suomalaisille maistuvat niin puna- kuin valkoviineissäkin parhaiten chileläiset, jotka ovat näin myynnin kärjessä Alkossa. Suomalaisista chileläiset punaviinit ovat täyteläisiä mutta pehmeitä ja valkoiset hedelmäisiä. Tämä tyyli siis miellyttää. Hintakin on kohtuullinen. Suomalaisen mielestä varsinkin alle 10 euron viineissä hinta ja laatu kohtaavat. Chilestä on tullut mukaan myös viinejä uusilta, viileiltä alueilta. Tämä on tuonut hyvän lisän raikkautta, keveyttä ja vivahteikkautta arvostavaan juomatrendiin.

Roseeviineilläkin on sanansa sanottavana

Roseeviinien trendi on pikkuhiljaa saavuttamassa Suomen, onhan niiden myynti noussut vuonna 2012 kolmisen prosenttia. Muualla maailmassa trendi on jatkunut jo viimeiset viisi vuotta. Suomessa roseeviinit ovat enemmän kesäkäyttöviinejä, mutta uutta raikkautta ja keveyden juomatrendiä roseeviinit täydentävät omalta osaltaan.

Uutta näkyvissä myös väkevissä ja oluissa

Suomessa tummien rommien käyttö on noussut lähes 6 prosenttia vuonna 2012, ja niitä käytetään monipuolisemmin kuin ennen. Tummaa rommia nautitaan konjakin ja viskin tapaan tyyliin ”kahvi avec” tai nautiskelujuomana.

Viskiharrastus näkyy Suomessa. Tämä on vaikuttanut mallasviskien suosion nousuun.

Paikallisuus on avainsana oluita harrastaville. Alkokin on ottanut valikoimiinsa vuosien 2012 ja 2013 helmikuussa uniikkeja käsityöläisoluta.

Alkolla on ilo ollut auttaa asiakasta valinnoissa entistä paremmin. Olemme ottaneet käyttöön myymälöissä oluiden sekä viinien makutyypityksen, johon tutustumalla kuluttaja pystyy valitsemaan ja löytämään juuri omaan makuun ja käyttötarkoitukseen sopivan juoman. Opaste on nähtävissä kaikissa Alkon myymälöissä.

Tuotteittemme laatuun ja turvallisuuteen voi luottaa

Tuotteiden turvallisuus ja laatu ovat keskeinen osa Alkon vastuullista toimintaa. Siitä vastaavat Alkon Laadunvalvonta sekä Alkoholintarkastuslaboratorio (ACL, Alcohol Control Laboratory). Osto-osastoon kuuluva Laadunvalvonta osallistuu uusien tuotteiden valintaprosessiin, tarkistaa päällyysmerkintöjen lainmukaisuuden ja arvioi tuotteet aistinvaraisesti. ACL tekee Alkon myymistä tuotteista kemiallisia ja mikrobiologisia analyysejä.

Laadunvalvonnassa alkoholijuomien laatua valvotaan siis aistinvaraisesti. Juoman tuoksun ja maun arviointia ”inhimillisellä instrumentilla” ei ole toistaiseksi mikään laite pystynyt täydellisesti korvaamaan. Menetelmä on hyvä, edullinen ja nopea tuotteiden tasaisen laadun varmistamisessa. Pelkkä aistinvarainen arviointi ei kuitenkaan riitä, vaan lopputulos saavutetaan kansainvälisesti arvostetun Alkoholintarkastuslaboratorion osaamisen vahvasti tukemana. Yhdessä nämä kaksi toimintoa takaavat Alkon tuotteiden korkean laadun ja tuoteturvallisuuden kustannustehokkaasti.

Tuotepoikkeamien käsittely hyvässä hallinnassa

Vuoden 2012 aikana asiakkaat tekivät Alkoon 16 736 (15 767 vuonna 2011) asiakasvalitusta. Valtaosa valituksista (90%) kohdistui mietoihin viineihin, mikä on ymmärrettävää tämän tuoteryhmän luonteen vuoksi. Korkin makuun ja tuoksuun kohdistuneet valitukset vähenivät metallisten kierrekapseleiden yleistymisen johdosta. Toisaalta kuljetus- ja muille vaurioille herkkien hanapakkausten ja viinipussien myynnin lisääntyminen toi uusia laadunvalvonnallisia tehtäviä.

Tuote-eriä vedettiin vuoden 2012 aikana pois myynnistä 23 kpl (13). Tavallisimpina syinä olivat puutteelliset päällyysmerkinnät tai varastoinnin aikana heikentynyt laatu. Sisäisen tuotehallintajärjestelmän avulla tuotepoikkeamat huomataan nopeasti ja niihin pystytään reagoimaan välittömästi.

Alkoholintarkastuslaboratorio varmistaa tuotteiden kemiallisen laadun

Alkon vakiovalikoimaan kuuluvia, sekä siihen tulevia uusia tuotteita, tutkitaan ACL:ssa kattavasti ja jopa EU-alueella voimassa olevia viranomaisvaatimuksia laajemmin. Vuonna 2012 keskityttiin perusselvitysten lisäksi juomien lisä- ja vierasaineisiin liittyviin tutkimuksiin. Jo käytössä olevia analyysimenetelmiä myös uudistettiin ja kehitettiin alkoholin hapetustuotteen asetaldehyn määrittämiseen käytettäviä analyysimenetelmiä.

Laboratoriossa analysoitiin vuonna 2012 runsaat 6 000 (n. 8 200 vuonna 2011) alkoholijuomanytett. ACL myy analyysipalveluitaan myös Alkon ulkopuolisille yrityksille ja viranomaisille.

ACL osallistuu Maa- ja metsätalousministeriön viini- ja alkoholiasioiden alajaoston kokouksiin ja kansainvälisen viinijrjestn (OIV) toimintaan. Toimiminen järjestössä avaa suoran mahdollisuuden saada viinien laatuongelmia koskevaa tietoa hyvissä ajoin. ACL:n laboratorionjohtaja toimi OIV:n analyysimenetelmien alakomitean puheenjohtajistossa 2005–2012. ACL osallistuu myös pohjoismaisten alkoholimonopolin laatuysteistyhn yhdessä laadunvalvontayksikn kanssa.

ACL on FINAS-akkreditointipalvelun akkreditoima testauslaboratorio T007 ja se on todettu virallisesti päteväksi ja puolueettomaksi tekemään kemiallisia testauksia väkiviinasta, alkoholijuomista ja teknokemiallisista tuotteista. Tarkempi luettelo menetelmistä, joita akkreditointi koskee, löytyy verkkosivuilta www.finas.fi. ACL on lisäksi ulkoasiainministeriön EU:lle ilmoittama Suomen virallinen laboratorio alkoholijuomia koskevissa testauksissa.

Alkon juomavalikoima on laaja, monipuolinen ja laadukas

Valikoimasta asiakkaiden on helppo valita juomia moniin eri tilanteisiin. Vakiovalikoimaa täydentävät kausituotteet ja rajallisen saatavuuden tuotteet, jotka ovat valikoimassa rajoitetun ajan. Juomavalikoimaa uudistetaan läpi vuoden.

Valikoimat suunnitellaan huolella

Suunnittelusta vastaavat tuoteryhmiä, johon kuuluvat alkoholijuomien ostajat ja eri tuoteryhmien päälliköt. Valikoimasuunnittelun pohjaksi tiimit

- kartoittavat asiakkaiden tarpeita ja toiveita muun muassa erilaisin asiakastutkimuksin
- seuraavat aktiivisesti juomatrendejä meillä ja muualla sekä
- kuuntelevat asiakkaiden ja juomaharrastajien mielipiteitä ja toiveita.

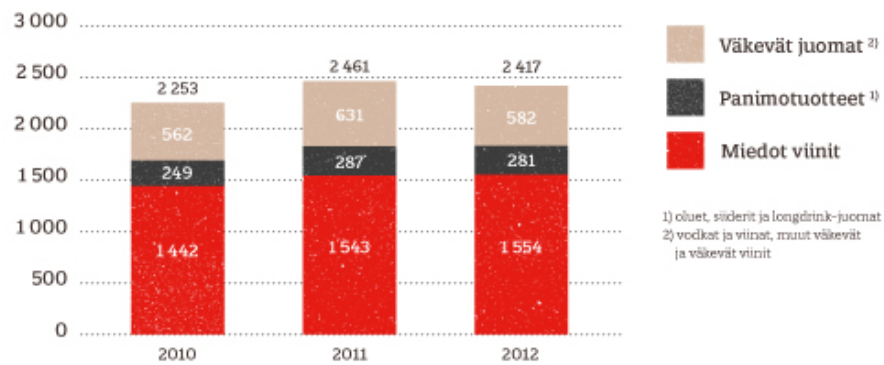
Ostotoiminnan keskeiset periaatteet

Ostotoiminnan keskeiset periaatteet ovat läpinäkyvyys ja tasapuolisuus kaikkia tuotteita tarjoavia kumppaneita kohtaan. Valmistajat, maahantuojat ja agentit voivat tarjota Alkolle omia tai edustamia tuotteita Alkon internetsivustolla olevan ostosuunnitelman mukaisesti.

Ostosuunnitelmassamme on tarkat kriteerit, joilla tuotteita haemme. Puolueeton asiantuntijaraatimme arvioi tuotteet aistinvaraisesti ja parhaiten menestyneet valitaan täydentämään juomavalikoimaamme. Alkolle tehdään vuosittain noin 6 300 tarjousta uusista tuotteista. Vuonna 2012 otimme myymälöiden valikoimiin 807 uutta tuotetta.

Vuoden 2012 tavarantoimittaja

Alko on valinnut vuodesta 2010 lähtien vuoden tavarantoimittajan. Vuoden 2012 parhaaksi tavarantoimittajaksi valittiin Councu y Toro Finland Oy. Vertailuun osallistui 28 sellaista suorajakelijaa, jotka täyttivät asetetut kriteerit.

**ALKOHOLIJUOMAMERKKIEN MÄÄRÄ
VAKIOVALIKOIMASSA 31.12.2012**

Alkossa oli yhteensä 2 662 alkoholijuomaa. Luvuissa on mukana Helsingin Arkadian-myymälän erikoistuotteet. Luvut eivät sisällä alkoholittomia juomia.

Ympäristötekijät huomioidaan pakkaus- ja lahjatarvikkeiden valinnassa

Myymälöissämme on tarjolla erilaisia pakkaus- ja oheistarvikkeita. Määrällisesti näistä eniten myydään muovikasseja.

- Muovikassit ovat ns. kierrätysmuovikasseja jotka valmistetaan 60-prosenttisesti uusio- ja kierrätysmateriaalista. Osa kassien kierrätysraaka-aineesta on peräisin Alkon tavarakuljetuksissa käytettävistä suojamuovikalvoista. Kassin voi käyttää uudelleen esimerkiksi roskapussina tai sen voi hävittää energiajätteen mukana.
- Alkon paperikassien materiaali maatuu, joten sitä voidaan käyttää kompostointipäälyksenä ja sanomalehtien kierrätyspäälyksenä. Myös myynnissä oleva paperipussi kompostoituu, eli se soveltuu käytettäväksi myös biojätteille.
- Keinokuituinen kestokassi on ekologinen kantokassivaihtoehto uudelleenkäytettävyytensä ja tuotannon pienen hiilijalanjäljen vuoksi. Tarvittaessa kassi voidaan hävittää energiajätteen joukossa.
- Eco-lahjapakkaukset valmistetaan kierrätysmateriaalista. Eco-kartonkipakkaus on 100-prosenttista uusiokartonkia ja Eco-lahjapussin paperi on 100-prosenttisesti kierrätyspaperia.

Globe Hope

Kierrätämme myymälöiden sesonkimateriaalina käytettyjä kankaita myytäviksi tuotteiksi. Kankaista valmistettuja kauppakasseja sekä kahden pullon pusseja myydään Alkon myymälöissä. Yhteistyökumppanina kassien suunnittelussa ja valmistuksessa on Globe Hope Ltd. Nummelasta.

Eettisten tuotteiden Puoti

Alkon Helsingin Arkadian lippulaivamyymälässä avattiin keväällä 2012 uusi sertifioitujen juomien Puoti-osasto. Sen valikoimaan kuuluu myös ekologisista ja eettisistä keittiö-, juoma- ja pakkaustarvikkeita. Valikoimassa on vuoden mittaan ollut niin kierrätyslasista valmistettuja juomalaseja kuin käsityötaitoja tukevia ja ekologisesti valmistettuja Ekobo- sekä Feed-projektin tuotteita.

**Panostamme työhyvinvoinnin
keskeisiin elementteihin kuten
osaamiseen ja johtamiseen.**

Yhteiskuntavastuun johtaminen

Alkon yhteiskuntavastuuta johdetaan osana yhtiön normaalia toimintaa. Yhtiö poikkeaa muista yhteiskuntavastuuta edistävästä yhtiöistä alkoholipoliittisen vastuun osalta. Tämä yhteiskuntavastuun alue perustuu alkoholilakiin ja -asetukseen. Tämän lisäksi yhteiskuntavastuutyö pohjautuu yhtiön arvoihin, visioon ja strategiaan.

Taloudellista ja sosiaalista vastuuta sekä ympäristövastuuta kehitetään yhtiössä pääsidosryhmien odotusten mukaisesti.

Alkon vastuullisuustavoitteet 2012

Tavoitteet	Toimet ja toteutuminen
<u>Alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen</u>	Lasten seurassa -ohjelman toimet • radio- ja verkkokampanja talvella ja osittainen uusinta syksyllä • entistä vuorovaikutteisemmat verkkosivut sekä mukaan Facebookiin • seminaari eduskunnan Lapsen puolesta -ryhmän kanssa • yhteistyökumppaneiden (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, A-klinikkasäätiö, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Suomen Vanhempainliitto) saavuttivat ohjelmassa asetetut tavoitteet. A-klinikkasäätiön Hirviöt-filmi sai huomiota myös kansainvälisesti Kumppaniyhteistyö • Kehitimme ja tarkensimme yhteistyötä THL:n, Nuoren Suomen, Nuorten Akatemian ja Helsingin Nuorkauppakamarin kanssa. Alkon 2010 tekemällä 2,5 miljoonan euron lahjoituksilla yliopistojen ja korkeakoulujen päihdetutkimus ja -opetus edistyi myös vuonna 2012.
Vastuullinen asiakaspalvelu	Kehitimme edelleen <u>vastuullista asiakaspalvelua</u> • Alko 4. sijalla Kansallisessa asiakaspalvelupalaute -tutkimuksessa kaikista tutkituista yrityksistä ja 1. sijalla kaupparyhmittymistä. • Panostimme <u>ikäraja-, välittämispäily- ja päihtymysepäilytarkistuksiin</u>. Ikärajatarkistuksissa onnistumistamme mitataan Mystery Shopping -menetelmällä, tavoitteen 80 ylitimme.
Turvalliset ja laadukkaat tuotteet	<u>Aistinvarainen ja kemiallinen laatu huolellisesti testattu valikoimaanotto-prosessissa</u>

Kattava myymäläverkosto

**Työhyvinvoinnin
edistäminen ja
ennaltaehkäiseminen
pitkäjänteisellä toiminnalla
Vastuullinen hankinta**

- Vastuullinen
tuotevalikoima ja
tavara- sekä
palveluhankinnat

Myymäläverkosto kattaa koko maan. 90 prosentilla 18-vuotiaista alle 10 kilometrin matka lähimpään myymälään. Edistimme esimiestyön osaamista sekä virkistys- ja vapaa-ajan toimintaa.

Vastuullisen hankinnan periaatteita kehitettiin.

Opintomatka Pohjoismaisten monopolien kanssa kahteen viiniin tuottajamaahan.

Tehtiin auditointi Chilessä.

Laadittiin pohjoismaisten alkoholimonopoliien yhteinen vastuullisen hankinnan toimintasuunnitelma 2012–2014

Alkoholijuomien tavarantoimittajille järjestettiin vastuullisen hankinnan koulutusta.

Eettisten tuotteiden määrää valikoimassa lisättiin mahdollisuuksien mukaan.

Hyvät hallintokäytännöt ja vastuulliset liiketoimintatavat Alkon toiminnasta aiheutuvien ympäristövaikutusten vähentäminen

- Henkilökunnan ympäristötietoisuuden lisääminen
- Energian säästäminen
- Kuljetusten tehokkuus ja ympäristömyönteisyys
- Kierrätys ja materiaalitehokkuus
- Toimiva juomapakkausten kierrätysjärjestelmä

Vastuullisuusviestintä

Liiketapaperiaatteet ja hallintoperiaatteet päivitettiin.

Myymälän ympäristöohjeistus päivitettiin

Koko myymälähenkilökunta suoritti ympäristöaiheisen verkkokoulutusohjelman.

Pääkonttorin Green Office -toimintaa jatkettiin.

Sisäinen ympäristöauditointi tehtiin 158 Alkon myymälässä.

Yhteistyötä Systembolagetin ja Vinmonopoletin kanssa ympäristöasioissa kehitettiin.

LED-tekniikkaa hyödynnettiin myymälöiden valaistusratkaisuissa.

Pakkaus- ja lahjatarvikkeiden valinnassa huomioitiin ympäristönäkökulma.

Hanapakkausten sisäpussien kierrätyskokeilua jatkettiin Lounais-Suomen myymälöissä.

Alkon kierrätyslasijärjestelmä siirrettiin Palpan hallinnoimaksi > kierrätyslasipullojen palautusverkosto kasvoi 350:sta lähes 5 000:een palautuspisteeseen.

Kehitettiin vastuullisuusviestintää

- www.alko.fi/vastuullisuus
- www.lastenseurassa.fi
- valmisteltiin verkkovuosikertomusta ja yhteiskuntavastuuraporttia
- valmisteltiin vahvuus- ja vastuuesitettä myymälään

Alkoholilainsäädäntö määrittää toimintaa

Yhtiön asemaa säätelee alkoholilainsäädäntö. Sen tavoitteena on alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen. Tämä tavoite määrittää Alkon alkoholipoliittisia toimia myös tulevana vuosina. Lisäksi sen tavoite on, että suomalaiset ymmärtävät ja hyväksyvät Alkon toiminnan vastuullisena alkoholijuomien vähittäiskauppiana.

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa alkoholipolitiikan ohjauksesta ja kehittämisestä. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä alkoholipolitiikan linjauksista (9.10.2003) on päätetty muun muassa, että alkoholijuomien vähittäismyynti säilytetään alkoholilain mukaisesti valtion omistaman alkoholiyhtiön yksinoikeutena. Samaa linjaa jatkaa pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelma (17.6.2011), jonka mukaan Alkon vähittäismyyntimonopoli säilytetään voimassa olevan alkoholilain mukaisena.

Toukokuussa 2008 käynnistettyä Alkoholiohjelmaa jatketaan myös 2012–2015. Valtakunnallisen alkoholiohjelman keskeisiä toimia ovat mm. alueellisen koordinaation mallin vakiinnuttaminen, alkoholilain kokonaisuudistus ja alkoholiverotuksen tarkistaminen.

Organisaation kaikki esimiehet vastaavat siitä, että henkilöstö tuntee ja ymmärtää liiketapaperiaatteiden vaatimukset. Liiketapaperiaatteet uudistettiin syksyllä 2012. Kaikki alkolaiset käyvät läpi liiketapaperiaatteet toukokuun 2013 loppuun mennessä. Alkon hallintoperiaatteissa on kuvattu riskienhallinnan, sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen periaatteet. Alkoholijuomien hankinnassa noudatetaan Alkoholijuomien valikoimaannotto ja vähittäismyynti -oppaassa esiteltyjä periaatteita.

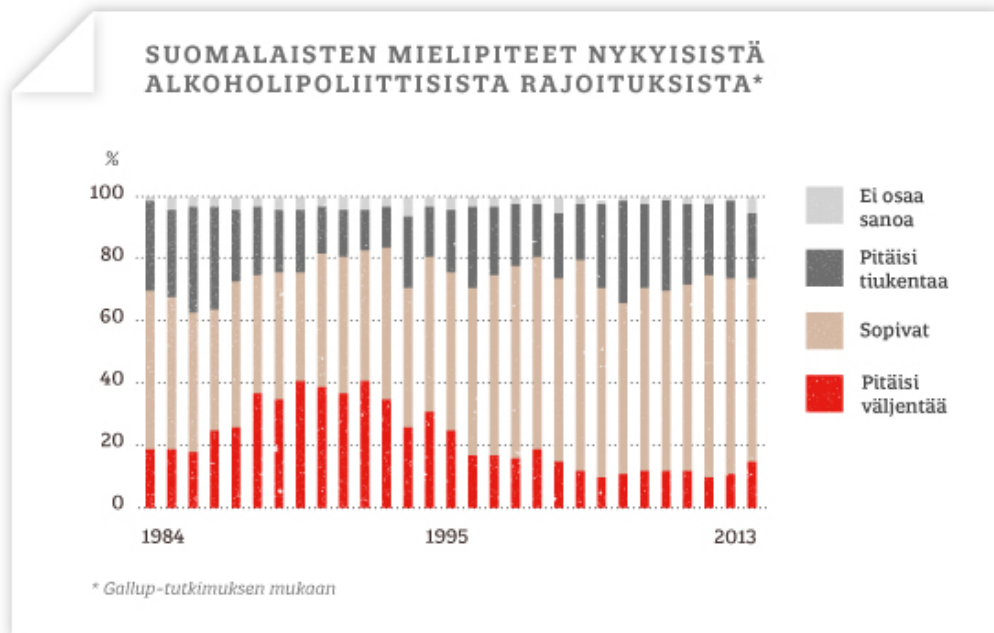
Alkon yhteiskuntavastuun johtamisjärjestelmästä

Alkon vastuullista yritystoimintaa ohjaavat sen arvojen, strategian ja johtamisjärjestelmän lisäksi Alkon sisäiset toimintaperiaatteet.

Hallintoneuvosto hyväksyy vuosittain toimintasuunnitelman alkoholihaittojen vähentämiseksi ja antaa sosiaali- ja terveysministeriölle kertomuksen alkoholiolojen kehittymisestä. Hallitus hyväksyy yhtiön strategian, toimintasuunnitelman ja keskeiset ohjelmat sekä periaatteet. Yhtiön johtoryhmä vastaa yhteiskuntavastuusta yhtiötasolla.

Yhtiöllä on alkoholipoliittinen valiokunta, joka vastaa alkoholipoliittisen vastuun sisällön kehittämisestä ja seurannasta.

Yritysvastuuyksikkö kehittää yhtiön yhteiskuntavastuuta. Kokonaisvaltaista yhteiskuntavastuuta ja sidosryhmäyhteistyötä kehitetään hankkeessa.

Sidosryhmät määrittävät toimintaa

Kun yhteiskuntavastuun tuloksia arvioidaan, otetaan huomioon sidosryhmien odotukset. Alkon tärkeimmät sidosryhmät ovat asiakkaat, kansalaiset, omistaja, poliittiset puolueet, henkilöstö, viranomaiset, tavarantoimittajat ja media.

Alko selvitti sidosryhmien odotuksia laajasti 2009 ja 2010. Vuonna 2012 kysyttiin puolestaan suomalaisilta vaikuttajilta Alkon sidosryhmäyhteistyön ja vastuullisuuden onnistumisesta. Tutkimuksen mukaan Alkon maine on erinomainen ja vahvimaksi osa-alueeksi nousi laatu. Alko on onnistunut alkoholipoliittisen roolinsa hoitamisessa, ja Alkon yksinoikeusasemalla on vankka kannatus vaikuttajien keskuudessa. Eniten parannettavaa Alkolla on sidosryhmäyhteistyön aktiivisuudessa ja toiminnastaan viestimisessä. Tärkeimpiä kehityskohteita ovat hallintotavan avoimuus ja eettisyys sekä toimitusketjun läpinäkyvyys.

Alkon kannalta olennaiset yritys vastuunäkökohdat

Olennaiset yhteiskuntavastuunäkökohdat sijoitettiin asteikolle sen mukaan, miten merkittävä vaikutus niillä oletetaan olevan Alkoon ja miten merkittäviä ne ovat sidosryhmien näkökulmasta.

Asiakkaamme arvostavat myynninvalvontaa

Asiakkaamme arvostavat sitä, että haluamme ehkäistä ja vähentää alkoholista aiheutuvia sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Tavoittelemme tätä päämäärää tarkistamalla lakisääteisiä alkoholin oston ikärajoja sekä valvomalla, ettei selvästi päihtyneet saisi myymälöistämme alkoholijuomia eikä alkoholijuomia joutuisi myöskään välitykseen.

Käytössämme on mittari, joka kertoo, kuinka monta kertaa olemme valvontatehtäväämme hoitaneet. Olemme rekisteröineet jo yli viidentoista vuoden ajan ikäraja-, päihtymysepäily- ja välittämisepäilytoimet kassajärjestelmäämme. Rekisteröinnit auttavat mittaamaan onnistumistamme ja kehittämään henkilökuntamme vastuullisuusosaamista.

Emme myy selvästi päihtyneille

Tehtäväämme kuuluu arvioida asiakkaan mahdollinen päihtymys alkoholinostohetkellä emmekä myy selvästi päihtyneille. Päihtymysepäilyn tarkistimme vuonna 2012 noin 10 prosenttia useammin kuin vuonna 2011. Asetimme jo vuoden 2009 alussa jokaiselle myymälälle päihtymysepäilyihin liittyvän prosentuaalisen tavoitteen, jonka tarkoitus on ollut kannustaa tarttumaan epäiltyyn päihtymykseen. Tämä on lisännyt edelleen rekisteröityjen päihtymysepäilyjen määrää. Tavoitekeskusteluissa tasoja tarkistetaan. Päihtymysepäilykirjauksista noin puolet* johtaa myynnistä kieltäytymiseen.

Alkossa otettiin käyttöön lokakuussa 2012 kirjallinen asiointikielto-sopimus, jonka avulla asiakkaalla on mahdollisuus omasta tahdostaan määräaikaaisesti rajoittaa alkoholijuomien hankintaa nimetyssä Alkon myymälässä tai myymälöissä. Sopimusta ei voi laatia asiakkaan oman tahdon vastaisesti. Asiointikieltosopimuksen toimivuutta kokeillaan Alkon myymäläverkostossa yhden vuoden ajan.

* Vuonna 2011 Alkon ikäraja-, päihtymysepäily- ja välittämisepäilyvalvonta ei johtanut yhteenkään viranomaisuomautukseen.

Kysymme nuorilta papereita

Vuonna 2012 noin 4,8 prosenttia Alkon asiakkaista todisti täysi-ikäisyytensä asioidessaan myymälöissämme. Rekisteröimme ikärajatarkistuksia viisi prosenttia enemmän kuin vuonna 2011. Ikärajatarkistuksistamme noin 5–10 prosenttia* johtaa siihen, että kieltäydymme myymästä.

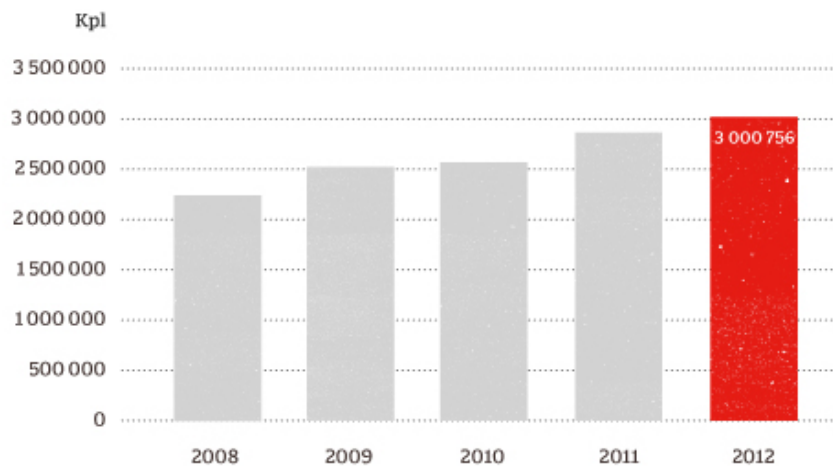
Tavoitteenamme on valvoa ikärajoja niin, että eri myymälöissä ja eri myyjät valvovat ikärajoja samaan tapaan, yhä tasalaatuisemmin. Tämän vuoksi myymälöille ja myyjille on asetettu prosentuaalinen tavoite, joka on saavutettava ikärajavalvontoja tehtäessä.

Nuoret asiakkaat asioivat Alkon myymälöissä poikkeuksellisen vilkkaasti uudenvuoden aattona, vapunaattona, koulujen päättäjäispäivinä, päivänä ennen koulujen alkua, juhannuksen aattona ja aattona sekä penkinpainajaispäivänä. Ennen näitä sesonkipäiviä myymälöiden henkilökunnalle korostetaan myynninvalvonnan ja erityisesti ikärajavalvonnan merkitystä.

* Vuonna 2012 Alkon ikäraja-, päihtymysepäily- ja välittämisepäilyvalvonta ei johtanut yhteenkään viranomaisuomautukseen.

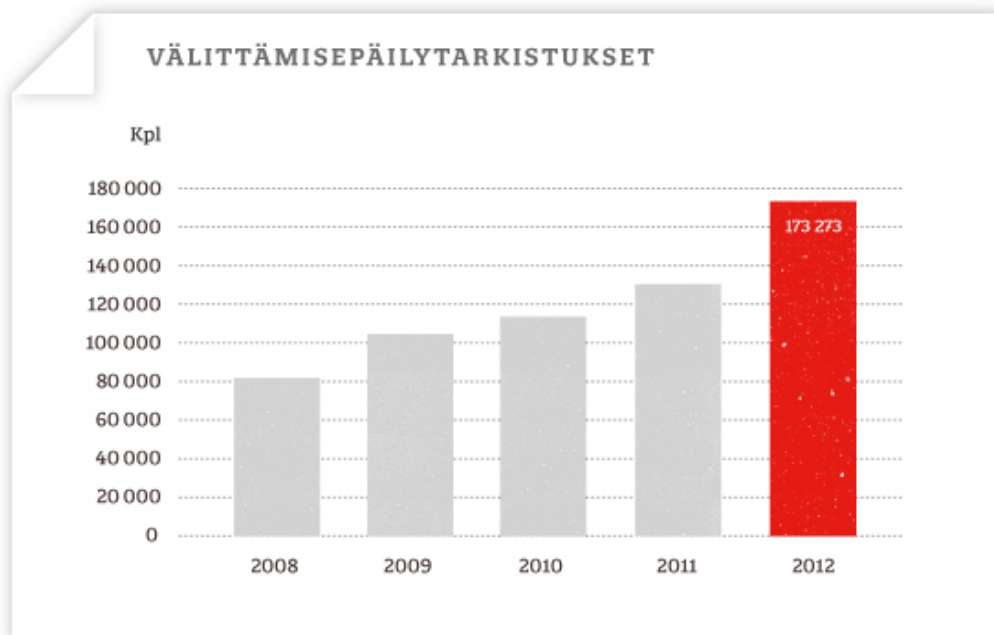
IKÄRAJATARKISTUKSET

Välittämisen todentaminen on vaikeaa

Välitysepäilyn todentaminen on haastavampaa kuin ikäraja- ja päihtymisepäilyvalvonta. Tästä huolimatta välittämisepäilyjen rekisteröiminen on ollut nousujohteista. Rekisteröimmekin välitysepäilyjä vuonna 2012 yli 30 prosenttia edellisvuotta enemmän. Asetimme Alkossa viime vuonna jokaiselle myymälälle myös välitysepäilyihin liittyvän prosentuaalisen tavoitteen, jonka tarkoitus on ollut edelleen kehittää myynninvalvonnan toimia Alkossa. Tämä on lisännyt selvästi rekisteröityjen välitysepäilyjen määrää.

Mystery Shopping testaa myös vastuuta

Alko testaa asiakaspalvelussa onnistumistaan Mystery Shopping -sokkoasiakasmenetelmällä. Vuonna 2012 jokaiseen Alkon myymälään tehtiin neljä sokkoasiakaskäyntiä. Sen lisäksi myynninvalvonnan onnistumista sekä nuorten asiakkaiden asiakaspalvelun tasoa testattiin kahdella nuoren, 18–24-vuotiaan testiasiakkaan käynnillä (asioijien keski-ikä 19,5 vuotta). Vuoden 2012 aikana ikärajavalvontaa testattiin yhteensä 700 käynnillä. Nuoren asiakkaan ikä tarkastettiin 82 prosentissa testikäynneistä. Vuonna 2011 vastaava onnistuminen oli 74 prosenttia.

Paikallisten Pakka-hankkeiden ostokokeet

Alkoholin ostokokeet ovat myös osa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen valtakunnallisen alkoholiohjelman ja paikallisen alkoholipolitiikka-toimintamallin (PAKKA) hyviä käytäntöjä. Ohjelman mukaisia ostokokeita toteutetaan paikallisesti eri puolilla maata säännöllisesti. Vuoden 2012 aikana näitä ostokokeita toteutettiin mm. Salossa ja Porissa.

Salon ostokokeessa, lokakuussa 2012 suoritettiin yhteensä 95 koeostoa, joista kymmenen tehtiin Alkon myymälöissä. Alkon myymälöiden onnistuminen oli 100-prosenttinen, yhdellekään nuorelle ei myyty alkoholia. Muissa kaupoissa, kioskeissa ja liikennemyymälöissä onnistuminen oli 41 %:n tasolla. Koko ostokokeen onnistumisprosentti oli 47,4.

Porin seudulla vastaavassa Pakka-hankkeen ostokokeessa huhtikuussa 2012 tehtiin 173 koeostoa, joista 18 käyntiä suuntautui Alkon myymälöihin Porissa, Ulvilassa ja Merikarvialla. Alkon myymälöiden onnistuminen oli 100-prosenttinen, yhdellekään nuorelle ei myyty alkoholia. Muissa kaupoissa, kioskeissa ja liikennemyymälöissä onnistuminen oli 31 %:n tasolla. Koko ostokokeen onnistumisprosentti oli 38,2.

Alko tekee yhteistyötä alkoholin haittojen vähentämiseksi

Alkon hallintoneuvoston puheenjohtaja, kansanedustaja Sari Sarkomaa tähdensi Alkon roolia alkoholihaittojen ehkäisyssä. Sarkomaa esiintyi seminaarissa, jonka Alkon Lasten seurassa -ohjelma ja eduskunnan Lapsen puolesta -ryhmä järjestivät 18.9.2012.

Alko tekee laajaa, monikanavaista ja -puolista yhteistyötä alkoholin haittojen ehkäisemiseksi tunnettujen suomalaisten järjestöjen kanssa. Lasten seurassa -ohjelmassa yhteistyökumppaneitamme ovat Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, A-klinikkasäätiö, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Suomen Vanhempainliitto. Näiden lisäksi meillä on pitkäaikaista yhteistyötä Nuoren Suomen (nyk. Valo, Valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio), Nuorten Akatemian sekä Helsingin Nuorkauppakamarin kanssa Vuoden poliisin valinnassa. Alko tuki myös Ehkäisevän päihdetyön viikkoa, jota nykyään koordinoi Ehyt ry. Alko lahjoitti myös Hyvä Joulumieli -keräykseen vuonna 2012. Kokonaisuudessaan avustusten määrä oli n. 400 000 euroa.

Vuonna 2010 Alko lahjoitti 2,5 miljoonaa euroa yliopistoille ja korkeakouluille. Tuella kehitetään päihdetutkimusta ja -koulutusta. Projektit yliopistoissa ja korkeakouluissa jatkuvat vuoden 2014 loppuun.

Lasten seurassa -ohjelma herättää ajattelemaan

Kysymykseen, millaista on vanhempien haitaton alkoholin käyttö lasten ja nuorten näkökulmasta, ei ole olemassa yhtä vastausta. Vanhemmilla ja aikuisilla tulee olla alkoholin käyttöön luonteva ja hallittu suhde, jottei alkoholin käytöstä aiheudu haittoja lapselle tai nuorelle. Lisäksi on tärkeää, että vanhemmat ja aikuiset suhtautuvat kielteisesti lasten ja nuorten alkoholin käyttöön.

Alkon pitkäkestoinen Lasten seurassa -ohjelma tukee sosiaali- ja terveysministeriön alkoholiohjelmia. Vuosi 2012 oli ohjelman neljäs.

Ohjelman tavoitteena on

- vähentää vanhempien ja aikuisten alkoholin käytöstä lapsille ja nuorille suoraan ja epäsuoraan aiheutuvia haittoja ja
- vahvistaa Alkon yhteiskuntavastuuta.

Ohjelman yhteistyökumppanit ovat Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, A-klinikkasäätiö ja Suomen Vanhempainliitto.

Järjestöyhteistyökumppanit sisällyttävät omiin toimintasuunnitelmiinsa vastuullisuusohjelman teeman mukaista yhteistyötä. Ohjelma sisältää Alkon omia ja yhteistyökumppaneiden kanssa toteutettavia toimia.

Vuoden 2012 Alkolla on Lasten seurassa -ohjelmaan liittynyt julkikuvakampanja, jota tuettiin verkossa. Ohjelmalle avattiin facebook-sivut.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kehitti sekä avasi uuden sähköisen neuvolakäsikirjan, jossa myös alkoholinkäyttö otettiin puheeksi. THL tekee ohjelman havaitsemisesta vuosittain tutkimuksen.

A-klinikkasäätiö suunnitteli ja toteutti mm. filmin "Hirviöt", joka niitti mainetta puhuttelevuudellaan niin Suomessa kuin maailmalla.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto koulutti mm. auttavien puhelin- ja nettipalvelujen päivystäjiä keskustelemaan alkoholihaittojen tuomista ongelmista.

Suomen Vanhempainliitto järjesti mm. kasvatusiltoja sekä järjestön ja jäsenyhdistysten tilaisuuksia.

Alko tekee järjestöjen kanssa yhteistyötä

Yhteistyön tarkoituksena on ehkäistä alkoholihaittoja erityisesti mitä nuoriin ja lapsiin tulee.

Alkoholiohjelma on nimi yhteistyölle, jota tehdään alkoholihaittojen vähentämiseksi. Alko osallistui alkoholiohjelmaan oman alansa asiantuntijana tai muulla tavoin niihin valtakunnallisiin, alueellisiin tai paikallisiin yhteistyöhankkeisiin, jotka tukevat alkoholiohjelman tavoitteiden saavuttamista ja luovat uusia toimintamalleja.

Alko tekee yhteistyötä seuraavasti: VUODEN POLIISI

Vuoden poliisi on kunniamaininta, jonka myöntämisestä päättävät vuosittain Helsingin nuorkauppakamari, Suomen poliisijärjestöjen liitto ja sisäasiainministeriön poliisiosasto. Palkinto on myönnetty vuodesta 1975 alkaen. Alko on ollut yksi projektin pitkäaikaisemmista yhteistyökumppaneista.

NUORTEN AKATEMIA

Nuorten Akatemia ja sen yhteistyökumppanit tekevät yhdessä työtä nuorten hyvinvoinnin eteen. Tavoitteena on tarjota nuorille tekemisen, oppimisen ja onnistumisen paikkoja niin harrastustoiminnassa kuin kouluissa. Nuorten Akatemia tukee yhteistyökumppaneineen nuorten toimintaa erilaisin materiaalein, stipendein sekä kouluttamalla aikuisia toimimaan nuorten parissa. Alko on osallistunut vuodesta 2000 Nuorten Akatemian toimintaan ja tukenut järjestöä taloudellisesti lähinnä Mahis-toiminnassa.

NUORI SUOMI RY

Nuori Suomi ry on sitoutumaton järjestö, jonka tehtävänä on lisätä lasten ja nuorten elämäniloa ja hyvinvointia liikunnan avulla. Alkolla ja Nuori Suomi ry:llä on ollut yhteistyötä vuodesta 2007. Nuori Suomi ja Alko tekevät yhteistyötä, jonka tavoitteena on ehkäistä ennalta nuorten päihteiden käytöstä aiheutuvia ongelmia. Vuonna 2012 Alko lahjoitti yhdelle Sinettiseuralle leiriviikonlopun palkintona esimerkillisestä päihteidenkäytön ennaltaehkäisevästä työstä. Suomen Liikunta ja Urheilu SLU ry, Nuori Suomi ry, Kuntoliikuntaliitto ry ja Suomen Olympiakomitea ry perustivat kattojärjestön kesäkuussa 2012. Yhteisen organisaation Valon (Valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio ry:n) toiminta käynnistyi 1.1.2013.

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN VIIKKO

Ehkäisevän päihdetyön viikon tapahtumia koordinoi Ehyt ry, jota Alko avusti viikon järjestämisessä rahallisesti.

Alkon lahjoitukset yliopistoille ja korkeakouluille

Alko lahjoitti vuonna 2010 voittovaroista enintään 2,5 miljoonaa euroa lahjoituksiin, jotka käytetään alkoholihaittojen vähentämistoimiin. Lahjoitukset jakautuivat seuraavasti:

- Turun, Tampereen, Itä-Suomen ja Oulun yliopistojen lääketieteellisille tiedekunnille osoitettiin yhteensä 1,5 miljoonaa euroa päihdelääketieteellisen opetuksen ja tutkimuksen varmistamiseksi ja
- päihdetyön opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseen osoitettiin 0,5 miljoonaa euroa sekä
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle osoitettiin 0,5 miljoonaa euroa biolääketieteellisen alkoholitutkimuksen tukemiseksi Helsingin yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa.

Lahjoitusten vaikuttavuus on varmistettu ennakolta määritellyin minimivaatimuksin ja säännöllisellä raportoinnilla Alkolle. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos teki syksyllä 2012 yhteenvedon lahjoitusvarojen käytöstä lahjoituksen saaneiden korkeakoulujen antamien raporttien perusteella.

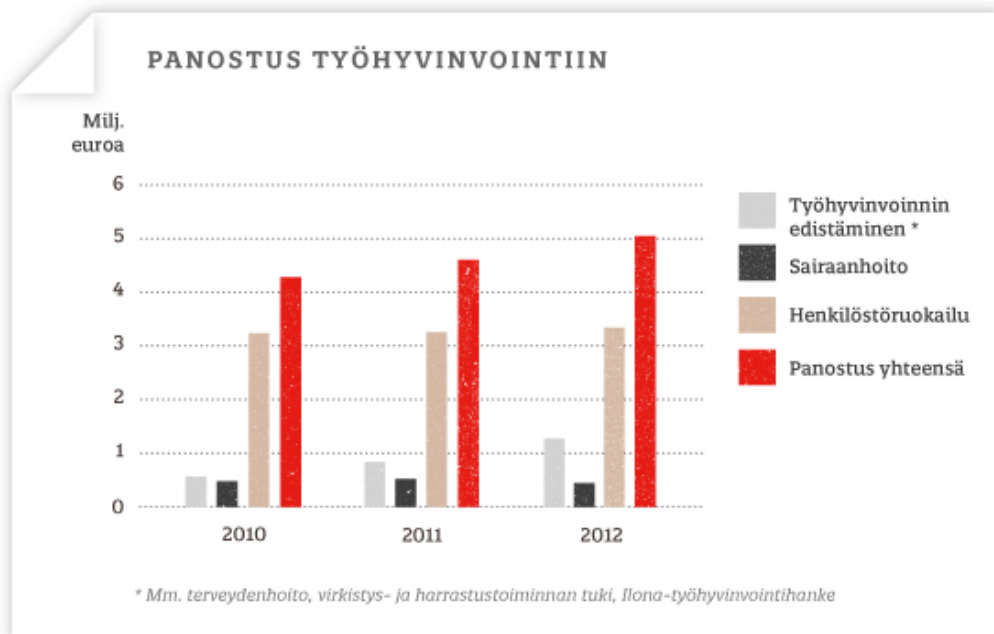
Alkon hallintoneuvosto tutustui 3.9.2012 Seinäjoella Pohjanmaa-hankkeeseen. Hanke sisältää mm. Alkon lahjoitusrahoilla toteutettua päihdetyön ja -opetuksen kehittämistä kolmessa pohjalaisessa ammattikorkeakoulussa. Eduskunnan Lapsen puolesta -ryhmän ja Lasten seurassa -ohjelman järjestämässä seminaarissa 18.9.2012 tutkimusaiheista oli esillä Jyväskylän yliopiston tutkija Maritta Itäpuiston päihdeperheiden lasten asema päihdehuollossa.

Työhyvinvointia kehittämällä Suomen parhaaksi

Olemme jo pitkään panostaneet työhyvinvoinnin keskeisiin elementteihin kuten osaamiseen ja johtamiseen. Käynnissä olevan strategisen työhyvinvointihankkeen avulla pyrimme kehittämään edelleen työhyvinvoinnin eri osa-alueita.

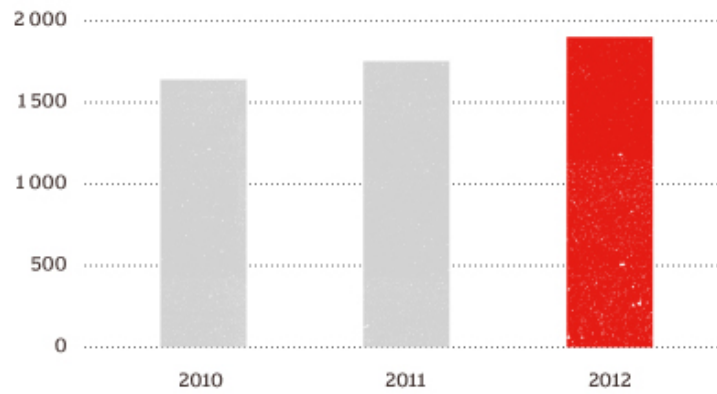
Työhyvinvoinnin osa-alueita ovat osaaminen, johtaminen, työympäristö, terveys ja työyhteisö, ja kaiken ytimessä hyvä työ. Työhyvinvointihankkeessa toteutettiin toimenpiteitä kaikilla työhyvinvoinnin osa-alueilla. Hanke toteutetaan yhteistyössä työntekijäjärjestöjen, työterveyshuollon sekä eläkeyhtiön kanssa.

PANOSTUS TYÖHYVINVOITTIIN/TYÖNTEKIJÄ

Euroa

Osaaminen

Teemme pitkäjänteistä työtä henkilöstön osaamisen kehittämiseksi. Myymälähenkilökunnan koulutukseen käytimme 4,3 (3,5) päivää työntekijää kohti.

Päätoimiset palvelu- ja tuotekouluttajat sekä oman toimensa ohella kouluttajina toimivat myyjät ja myymäläpäälliköt kouluttavat henkilökuntaa säännöllisesti kuukausikoulutuksissa ja palvelu- ja tuotekoulutuskursseilla. Palvelu- ja tuotekoulutus jakaantuu

- perustason,
- syventävän tason ja
- täydentävän tason koulutukseen.

Verkko-oppiminen ja sinne rakennetut sisällöt (uutena mm. sähköinen tuoteaapinen) tukevat monimuotoista ja joustavampaa oppimista parantaen samalla oppimissuoritusten seurattavuutta.

Tuoteaapinen -opas julkaistiin ja jaettiin koko henkilöstölle.

Vahvistimme palveluosaamistamme entisestään valitsemalla henkilöstön keskuudesta asiakaspalvelulähettiläitä, jotka valmennettiin uusien palveluvalmennuspäivien vetämiseen myymälöissä. Toteutamme valmennuksen kaikissa myymälöissä vuoden 2013 loppuun mennessä.

Palvelu- ja tuotekoulutuksen lisäksi Alkossa opiskeltiin kaupan alan ammatti- ja erikoisammattitutkintoja, ylläpidettiin turvallisuusosaamista ja järjestettiin muuta kohdennettua koulutusta:

- Myynnin ammattitutkinnosta todistuksen sai 26 myyjää.
- Lisäksi myynnin ammattitutkinnon opiskelut olivat käynnissä 22 henkilöllä.
- Alkole räätelöidyn kaupan esimiehen erikoisammattitutkinnon suoritti 11 myymäläpäällikköä.
- Turvallisuusosaamista ylläpidettiin yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin kanssa järjestettävällä turvapassikoulutuksella, jonka suoritti 258 alkolaista. Lisäksi ensiaputaitoja kertasi 303 alkolaista.
- Venäläisten asiakkaiden palveluun keskittyvää koulutusta tarjottiin sitä tarvitseville myymälöille.
- Omaehtoista, myyjän työtä tukevaa opiskelua tuettiin itseopiskelun tuella.

Johtaminen

Tavoite- ja kehityskeskustelut käydään jokaisen työntekijän kanssa kaksi kertaa vuodessa. Keskusteluissa asetetaan tavoitteet työlle ja osaamisen kehittymiselle sekä seurataan työssä suoriutumista ja kehittymistä.

Vuonna 2012 käynnistimme työhyvinvointihankkeeseen liittyvän kolmivuotisen työhyvinvoinnin johtamisvalmennusohjelman, jonka kohderyhmänä on koko Alkon henkilöstö. Valmennusohjelmassa on kaksi valmennuspäivää esimiehille ja yksi tiimeille esimies mukaan lukien. Valmennuksen tavoitteena on lisätä ymmärrystä työhyvinvoinnista ja tarjota esimiehille työkaluja työhyvinvoinnin johtamiseen. Tiimivalmennuksessa paneudutaan erityisesti erilaisuuden tunnistamiseen ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämiseen tiimeissä.

Esimiehet saavat säännöllisesti palautetta toiminnastaan esimiesarvioinnin avulla. Arvioinnissa palautetta antavat alaiset, oma esimies sekä joissain tapauksissa myös kollegat. Esimies arvioi myös itse omaa toimintaansa. Esimiesarvioinnin sisältö päivitettiin painottaen työhyvinvoinnin johtamista.

Valitsimme Vuoden esimiehen nyt viidettä kertaa. Valinnalla haluamme korostaa erinomaisen esimiestyön tärkeyttä.

Työympäristö

Henkilökunnan ja asiakkaiden turvallisuus on merkittävä työ- ja asiakasviihtyvyyteen vaikuttava tekijä. Pyrimme ennaltaehkäisemään turvallisuusuhkia raportoimalla kaikki uhkatilanteet organisaation sisällä. Raportoinnin varmistamiseksi otimme käyttöön sähköisen uhkatilanneraportointijärjestelmän.

Myymälät tarkastetaan Kaupan keskusliiton turvatarkastusmenetelmällä. Vuonna 2012 tarkastettiin 4 myymälää. Kaikissa Alkon myymälöissä on kameravalvonta.

Jokaisessa Alkon myymälässä on ollut ergonomiavastaava vuodesta 2010 lähtien, ja pääkonttorissa vuodesta 2011 lähtien. Ergonomiavastaavan tehtävänä on huolehtia ergonomisesti oikeista työtavoista ja perehdyttää myös uudet työntekijät työskentelemään ergonomisesti oikein.

Koulutamme ergonomiavastaavia vuosittain. Suunnittelemme ja toteutamme koulutuksen yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.

Otimme vuonna 2012 kaikissa toimipisteissä käyttöön taukoliikuntaohjelman, jonka avulla kannustamme sekä toimisto- että myymälätyöntekijöitä palauttavien liikesarjojen tekemiseen työpäivän aikana.

Ergonomia oli keskeisenä teemana myös Alkon henkilökunnalle järjestetyillä kuntoremonttikursseilla. Järjestimme kolme ergonomiapainotteista kurssia, joista yksi oli suunnattu esimiehille. Kukin kurssi kesti viikon, ja lisäksi siihen liittyi kaksipäiväinen seurantajakso. Kurseille ja seurantapäiville osallistui yhteensä 55 alkolaista.

Ergonomiaan panostamalla tuemme henkilökunnan terveyttä ja työhyvinvointia. Panostukset tuottavat myös mitattavia tuloksia: tuki- ja liikuntaelinsairaudet olivat edelleen suurin yksittäinen sairauspoissaolojen syy, mutta niiden osuus kaikista sairauspoissaoloista laski edelleen.

Terveys

Alkosta tuli savuton työpaikka 1.3.2012 lähtien. Tuimme tupakoinnin lopettamista korvaamalla nikotiinikorvaushoitoja, järjestämällä savuttomuutta tukevia kuntoremonttikursseja sekä tarjoamalla henkilökunnalle mahdollisuuden katsastaa keuhkojensa kunnon yhteistyössä Hengitysliiton kanssa järjestetyissä tilaisuuksissa.

Uudistettu varhaisen välittämisen toimintamalli valmennettiin kaikille esimiehille. Mallin avulla varmistetaan yhtenäinen, oikea-aikainen toiminta erilaisissa työhyvinvointia uhkaavissa tilanteissa. Mallin toteuttaminen ei kuitenkaan ole vain esimiesten tehtävä, vaan sen avulla kannustetaan myös jokaista alkolaista välittämään omasta ja työtovereidensa hyvinvoinnista ottamalla huolensa heti puheeksi.

Kannustimme henkilökuntaa terveyttä tukevaan arkiliikuntaan ”On ilo liikkua yhdessä” -liikuntakampanjan avulla. Tuimme liikkumista ja kokonaisvaltaista hyvinvointia myös työhyvinvointi-treffeillä, joille osallistui yli sata alkolaista.

Työyhteisö

Työyhteisöjen ja työyhteisötaitojen kehittäminen oli vahvasti mukana työhyvinvointihankkeen työhyvinvointivalmennuksessa. Paneuduimme tiimivalmennuspäivässä erityisesti erilaisuuden tunnistamiseen ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämiseen tiimeissä.

Tuimme työyhteisöjen yhteisöllisyyttä myös korotetulla virkistysmäärärahalla, jonka käytön kohdennuksen tiimit saivat itse suunnitella. Pääkonttorilaisten korotetun virkistysmäärärahan käytöstä vastasi pääkonttorin työhyvinvointityöryhmä. Määrärahalla mahdollistettiin monenlaisia yhteisöllisyyttä ja yhteishenkeä tukevia tapahtumia.

Vahva työnantajakuva houkuttelee työnhakijoita

Taloustutkimuksen Kansallinen yritysmielikuva 2012 -tutkimuksen mukaan Alkolla oli kaupan alan yrityksistä paras työnantajamielikuva.

Rekrytointien määrä nousi hieman edellisvuoteen verrattuna. Palkkasimme määräaikaisiin tai toistaiseksi voimassa oleviin tehtäviin noin 750 (600) henkilöä. Alkon kiinnostavuus työpaikkana kasvoi hieman. Hakemuksia avoimena oleviin tehtäviin tai avoimia hakemuksia tuli yli 17 000 (13 000). Rekrytoinnin läpimenoaika oli keskimäärin 19 päivää.

Päivitimme Alkon kotisivujen rekrytointisivun. Sivulle tuotettiin kolme myyjän työtä eri näkökulmista kuvaavaa videota. Järjestimme sesonkityönhakijoille rekrytointipäiviä eri puolella maata. Kehitimme rekrytointiprosessia ja rekrytointia tukevaa järjestelmää, ja viestimme muutoksista rekrytoiville tahoille.

Uudet työntekijät ja esimiehet perehtyvät tehtäviinsä mm. työssä oppien, verkkoperehdytyksen avulla, tutorin tuella sekä Tulokaspäivään osallistumalla.

Henkilöstön sitoutuneisuus lähes korkealla tasolla

Toteutamme henkilöstötutkimuksen vuosittain. Tutkimuksen avulla kartoitimme

- henkilöstön sitoutuneisuutta
- henkilöstön kokemaa hyvinvointia työssä sekä
- esimiestoimintaa.

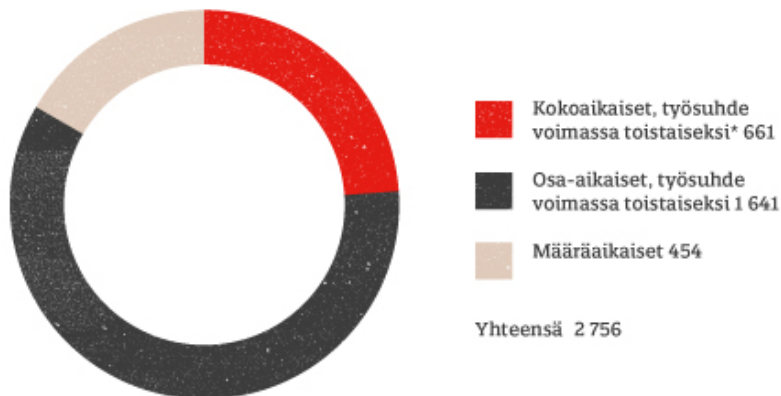
Lisäksi keräsimme vapaamuotoista palautetta.

Henkilöstötutkimukseen vastasi 78 % (75) henkilökunnasta. Henkilöstön sitoutuneisuus on kehittynyt edelleen myönteiseen suuntaan. Sitoutuneisuus on jo lähes korkealla tasolla ja vertailuaineistoon nähden selvästi korkeammalla kuin suomalaisissa yrityksissä tai kaupan alalla Suomessa tai Euroopassa keskimäärin.

Tavoitteena Suomen paras työyhteisö

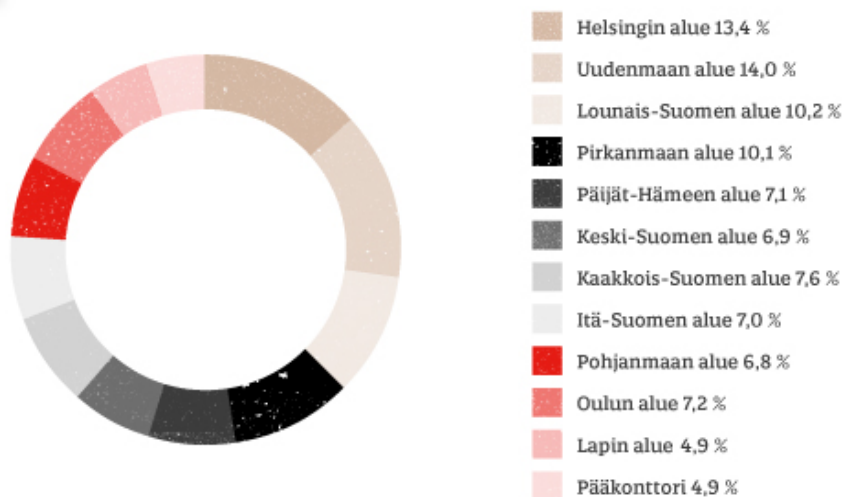
Tavoitteenamme on olla Suomen paras työyhteisö. Henkilöstön sitoutuneisuus ja asiantuntijuus ovat strategisia menestystekijöitämme. Huolehdimme henkilökunnan työhyvinvoinnista, kehitämme osaamistamme monipuolisesti, ja panostamme erityisesti hyvään esimiestoimintaan. Näin varmistamme, että toimimme vastuullisesti ja tehokkaasti ja asiakkaamme saavat laadukasta palvelua kaikissa tilanteissa.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ 31.12.2012

* Keskimääräinen viikkotyöaika vähintään 37,5 h myymälässä ja 35 h toimistossa

HENKILÖSTÖ ALUEITTAIN 31.12.2012

Henkilöstön määrä säilyi ennallaan

Vuoden 2012 lopussa henkilöstömme lukumäärä oli 2 756 (2 753), ja se säilyi edellisvuoden tasolla. Määräaikaista työntekijöitä oli vuoden lopussa joulusesongin vuoksi muuta vuotta enemmän ja hieman enemmän kuin edellisvuonna vastaavana aikana. Laskennallisiksi henkilötyövuosiksi muutettuna koko- ja osa-aikatyötä tekevien henkilöiden työpanos oli 1 928 (1 926) henkilötyövuotta, ja se säilyi edellisvuoden tasolla.

Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevan henkilöstön

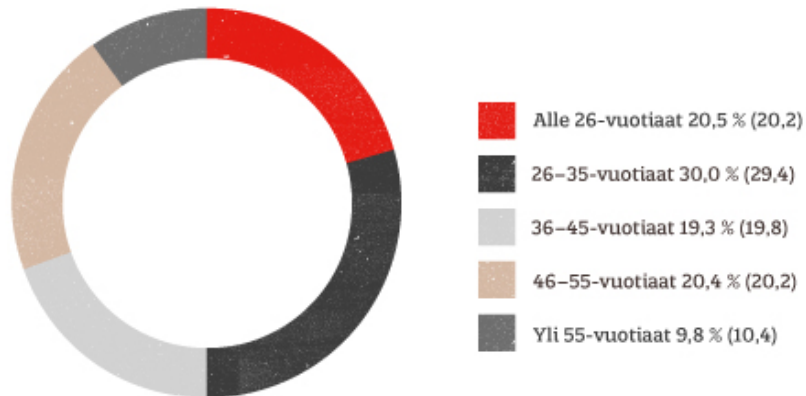
- keski-ikä on noin 37,5 vuotta
- työsuhte on kestänyt keskimäärin noin 9,5 vuotta
- vaihtuvuus oli 11,5 prosenttia
- keskimääräinen eläköitymisikä oli, työkyvyttömyyseläkkeelle jääneet mukaan lukien, 59,7 vuotta.

Työnantajan päättämiä työsuhteita oli kaikkiaan 13. Noudatamme työlainsäädännössä määriteltyjä irtisanomisaikoja.

Toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa olevasta henkilöstöstä 71 prosenttia on osa-aikaisia, valtaosa heistä myyjiä. Vuonna 2012 käynnistimme hankkeen, joka tähtää osa-aikatyöntekijöiden keskimääräisten viikkotyöaikojen kasvattamiseen. Tarjoamme lisätyötä aina ensin Alkon osa-aikaiselle henkilökunnalle. Käytössä olevan tekstiviestijärjestelmän kautta tarjoamme tilapäisiä lisätöitä tasapuolisesti kaikille niitä haluaville osa-aikaisille myyjille.

HENKILÖSTÖN IKÄRAKENNE 31.12.2012

TYÖSUHTEET 31.12.2012

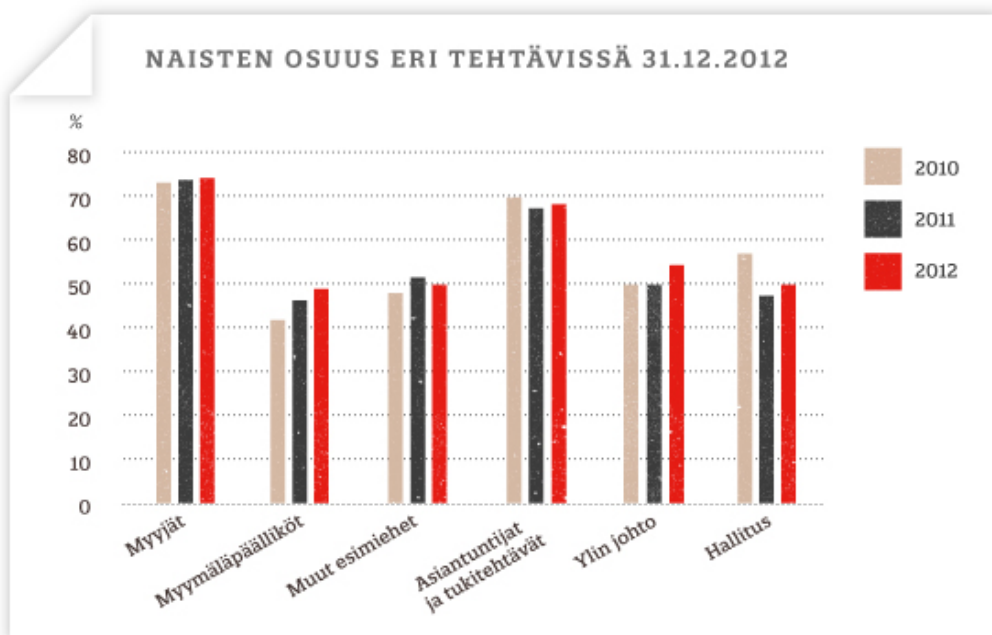

* Keskimääräinen viikkotyöaika vähintään 37,5 h myymälässä ja 35 h toimistossa

Johto- ja esimiestehtävissä tasaisesti naisia ja miehiä

Laadimme vuosittain tasa-arvosuunnitelman yhdessä henkilöstön edustajien kanssa. Koko henkilökunnasta 71 (70) prosenttia on naisia. Johto- ja esimiestehtävissä sukupuolijakauma on hyvin tasainen. Kaikista esimiehistä 49 (47) prosenttia on naisia. Alkon johtoryhmässä oli vuoden lopussa neljä miestä ja kolme naista, hallituksessa puolestaan kolme naista ja kolme miestä.

Palkkaus

Henkilöstökulut olivat 88,1 (86,6) miljoonaa euroa. Palkkoja ja palkkioita maksettiin 68,1 (66,5) miljoonaa euroa.

Myyjien ja myymäläpäälliköiden tehtäväkohtaiset palkat perustuvat työehtosopimusten taulukoihin. Päällikkö- ja toimistotehtävissä toimivien palkkauksen perustana on tehtävän vaativuus.

Palkitsemme työssään parhaiten onnistuneet myyjät ja myymäläpäälliköt kerran vuodessa maksettavalla henkilökohtaisella palkanosalla, jonka määräytymisen perusteet on sovittu yhdessä henkilöstön edustajien kanssa.

Uudistimme myyjien henkilökohtaisen palkanosan kriteeristön. Uudet kriteerit johdettiin suoraan Alkon arvoista:

- vastuullisuus
- palveluhenkisyys
- osaaminen
- yhdessä onnistuminen ja
- tuloksellisuus.

Myyväläpäälliköiden henkilökohtaisen palkanosan kriteereinä olivat

- palvelujohtaminen
- vastuullisuus
- työyhteisön johtaminen
- muutosten johtaminen sekä
- toiminnan tehokkuus.

Henkilökohtainen palkanosa maksettiin 351 myyjälle ja 46 myymäläpäällikölle.

Kannustinjärjestelmä

Henkilöstöä kannustetaan toimimaan yhteisten strategisten tavoitteiden toteutumiseksi. Alkon koko henkilökunta kuuluu kannustinjärjestelmän piiriin.

Henkilöstön kannustinjärjestelmä perustuu vahvasti Alkon strategiaan ja arvoihin: järjestelmä sisältää kattavasti vastuullisuus-, asiakas-, henkilöstö- ja talousnäkökulmien mittareita sekä ohjaa yhdessä onnistumiseen ja tuloksellisuuteen. Alkolaisia palkitaan ryhmäkohtaisesti. Lisäksi esimiehiä palkitaan esimiestyössä onnistumisesta.

Alkon hallitus päättää henkilöstön kannustinjärjestelmästä vuosittain. Palkkio maksetaan kerran vuodessa, ja maksamisen edellytyksenä on etukäteen määriteltä kustannustehokkuus. Vuoden 2012 kannustinpalkkiovaraus henkilösivukuluineen on 3,6 (3,3) prosenttia henkilöstökuluista. Johtoryhmää koskee erillinen kannustinjärjestelmä.

Muut henkilöstöedut

- Työterveyshuolto: Tarjoamme lakisääteisen työterveyshuollon lisäksi kaikille yleislääkäritasoisista sairaanhoitoa
- Ateriaetu: Alkon koko henkilökunta saa ateriaedun jokaiselta työpäivältä. Haluamme kannustaa henkilöstöä terveelliseen ja monipuoliseen ruokailuun.
- Kulttuurisetelit: Tuemme henkilökunnan omaehtoista liikunnan ja kulttuurin harrastamista kulttuurisetelein.
- Virkistysmääräraha: Tuemme tiimien yhteistä tekemistä virkistysmäärärahalla.
- Lomapaikat: Tarjoamme henkilökunnan käyttöön lomapaikat Vierumäellä, Ylläksellä, Tahkovuorella ja Luostolla.
- Harrastekerhot: Alkossa toimi 15 harrastekerhoa, joiden toimintaa tuemme taloudellisesti. Työsuhdepuhelin ja -auto tehtävän niin edellyttäessä.

Järjestösuhteet

Alko on työnantajana järjestäytynyt Kaupan liittoon. Alkon toimitusjohtaja Jaakko Uotila oli Kaupan liiton hallituksen jäsen ja henkilöstöjohtaja Erkki Tommila Kaupan liiton työelämävaliokunnan puheenjohtaja.

Henkilökunta on järjestäytynyt pääasiassa kahteen ammattiliittoon: myyjät Alkoholikaupan Ammattiliitto ALV ry:hyn ja toimihenkilöt Alkoholialan Toimihenkilöt ry:hyn. Alkoholikaupan Ammattiliitto ALV ry kuuluu Palvelualojen ammattiliitto PAM:iin ja Alkoholialan Toimihenkilöt ry palkansaajajärjestö Pardiaan.

Työehdot määräytyvät myymälätyöntekijöitä ja toimihenkilöitä koskevien yhtiökohtaisten työehtosopimusten mukaan, joita täydentää kaupan alan työehtosopimus. Varsinaiset työehtosopimusneuvottelut käydään liittotasolla. Työehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2014 saakka.

Yhtiötason yhteistoimintaa varten Alkossa toimii yt-neuvottelukunta, joka kokoontui 4 kertaa vuonna 2012.

Päihdeohjelma uudistettiin

Työsuojelun yhteistoimintaa varten Alkossa toimii yhtiötason työsuojelutoimikunta. Toimikunnassa myyjillä on 4 edustajaa, toimihenkilöillä 2 ja työnantajalla 2. Lisäksi työterveyslääkäri ja/tai -hoitaja osallistuvat kokouksiin.

Työsuojelutoimikunta kokoontui neljä kertaa vuonna 2012.

Uudistimme Alkon päihdeohjelman, ja kävimme päivitetyt pelisäännöt läpi koko henkilökunnan kanssa. Kiinnitimme työsuojelussa erityistä huomiota myös kaikenlaisen häirinnän ja epäasiallisen kohtelun estämiseen.

Tapaturmat ja sairauspoissaolot

Vuonna 2012 Alkossa tapahtui yhteensä 100 (105) työtapaturmaa, joista 24 (22) työmatkalla. Tapaturmat aiheuttivat keskimäärin 9 (11) päivän poissaolon. (Vuoden 2011 luvut ovat hieman tarkentuneet edellisen raportin julkaisemisen jälkeen, ja vuoden 2012 luvut saattavat vielä hieman tarkentua.)

Sairauspoissaoloprosentti oli 4,4 % (4,4 %) teoreettisesta säännöllisestä työajasta. Sairauspoissaolot säilyivät edellisvuoden tasolla. Sairauspoissaoloprosentti jäi alle vähittäiskaupan keskiarvon (4,7 % vuonna 2011, EK:n työaikatiedustelu).

Taloudellinen vastuumme antaa suuntaa suorituskyvystämme

Taloudellisen vastuumme perustana on, että kestävä taloudellinen tulos saavutetaan vastuullisilla arvoilla ja toimintatavoilla. Taloudellisen vastuumme toteutumiseen tarvitsemme edelleen toiminnan tehokkuutta, tasapuolista sidosryhmien huomiointia sekä läpinäkyvää ja avointa taloudellisten tekojen raportointia.

Suurena taloudellisen vastuun toimenpiteenä vuonna 2012 oli vastuullisen hankinnan periaatteiden huomioiminen ostotoiminnassamme. Olemme liittyneet kansainväliseen Business Social Compliance Initiative -järjestöön (BSCI), joka keskittyy vastuullisen hankinnan periaatteiden käytäntöjen levittämiseen. Siinä edellytetään tavarantoimittajilta YK:n mukaisten kansainvälisten sopimusten ja lakien noudattamista. Olemme hankkineet kaikilta tuottajilta ja maahantuojilta vakuutukset siitä, että ostamamme juomat tuotetaan eettisesti kestävällä tavalla. Eettisen kaupankäynnin periaatteet on lisätty myös yleisiin hankintaehtoihin, joita käytämme muiden tavara- ja palveluhankintojen yhteydessä. Vastuullisen hankinnan tarkoituksena on vastata entistä paremmin valistuneiden asiakkaidensa odotuksiin ja lisätä taloudellista vastuunkantoamme koko hankintaketjussa.

Kannoimme taloudellista vastuuta myös henkilöstöstämme. Taloudellisesta taantumasta huolimatta työpaikat ympäri Suomea ovat säilyneet.

Asiakkaat 1 209,9 milj. euroa

Asiakkaillemme tarjoamme tuotteita ja palveluja. Meille on tärkeää, että niiden hankinnassa on otettu eettiset periaatteet huomioon. Vuonna 2012 alkoholijuomista saadut tuotot olivat 1 197,9 milj. euroa (1 158,0 milj. euroa vuonna 2011). Tarjosimme palveluita ja tarvikkeita 8,9 milj. euron (14,0 milj. euron) arvosta. Palveluihin sisältyy Alkoholintarkastuslaboratorion tutkimustyöstä saadut tuotot, 355 tuhatta euroa (400 tuhatta euroa). Asiakkaillemme tarjoamaan taloudelliseen vastuuseemme luemme turvallisten ja laadukkaiden tuotteiden lisäksi kattavan myymäläverkoston, laajan tuotevalikoiman sekä asiantuntevan ja palvelevan henkilökunnan.

Liiketoiminnan muita tuottoja kertyi 2,7 milj. euroa (2,4 milj. euroa) ja ne olivat pääasiassa vuokratuottoja.

Lasipullojen kierrätysjärjestelmä siirtyi 1.2.2012 Alkolta Suomen Palautuspakkaus Oy:n (Palpan) hallintaan. Tämän seurauksena maksoimme Palpalle panttivastuiden siirrosta 2,1 milj. euroa. Saimme Palpalta käsittelykorvauksia 1,8 milj. euroa (0,4 milj. euroa) palautuspisteiden hoidosta Alkon omistamille palautuspisteille. Käsittelykorvaukset sisältyvät palvelujen ja tarvikkeiden kokonaismyyntiin. Käsittelykorvauksen määrään vaikuttaa palautuspisteeseen palautettujen pullojen ja tölkkien kokonaismäärät.

Tavaran- ja palvelujen toimittajat 1 042,4 milj. euroa

Vastuullisen ostamisen periaatteet näkyvät selkeimmin tavaran- ja palvelujen toimittajille. Sitoutuminen eettisiin periaatteisiin on osa kokonaistaloudellista ajattelutapaamme, jossa suoran hankintahinnan lisäksi huomioimme epäsuorasti syntyvät edut ja haitat. Alkoholijuomaostoksissamme huomioimme lainsäädännön (asetus alkoholiyhtiön toiminnasta 243/2000) antamat ohjeet toimittajien tasapuolisesta ja läpinäkyvästä kohtelusta.

Pääosa hankinnoistamme on alkoholijuomia, joita ostimme alkoholijuomateollisuudelta ja -tukkukaupan toimijoilta 985,4 milj. eurolla vuonna 2012 (934,1 milj. euroa vuonna 2011). Muita tuotteita ja palveluita ostimme 57,0 milj. eurolla vuonna 2012 (61,4 milj. euroa vuonna 2011).

Muihin tuote- ja palveluhankintoihin sisältyvät esimerkiksi kuljetukset, it-palvelut, vuokrat sekä viestintä ja markkinointi:

- Kuljetuskustannukset olivat 1,8 milj. euroa (6,6 milj. euroa). Merkittävän vähennyksen syynä on lasipullojen kierrätysjärjestelmän vastuunsiirto Alkolta Suomen Palautuspakkaus Oy:lle ja uudelleentäytettävien viini- ja viinapullojen käytön lopettaminen. Palautetut lasipullot eivät enää helmikuun jälkeen kulkeneet paluukuormissa takaisin terminaaleihin.
- It-palveluihin ja -konsultaatioihin panostimme 6,1 milj. euroa, joka oli hieman vähemmän kuin vuonna 2011 (6,5 milj. euroa). Pääosa it-kuluista syntyi ohjelmien lisensseistä ja ylläpitotuesta.
- 350 myymälästämme 326 sijaitsee vuokratuissa kiinteistöissä, joista maksoimme vuokraa 16,7 milj. euroa (16,1 milj. euroa). Sekä vuokrien indeksikorotukset että kasvanut myymäläverkosto (vuonna 2011 348 myymälää) kasvattivat vuokramenoja.
- Viestintään ja markkinointiin käytimme 3,7 milj. euroa (3,3 milj. euroa). Viestinnän ja markkinoinnin kuluja syntyi mm. asiakasviestinnästä, kuten hinnastosta ja Etiketti-lehdestä. Vuonna 2012 aloitimme myös uusien alko.fi -sivujen suunnittelun. Sivut avataan keväällä 2013.

Hankintamme vaikuttavat tavar- ja palvelutoimittajien kautta välillisesti ulkopuolisiin toimijoihin. Eettisten kaupankäynnin periaatteiden avulla otamme huomioon välilliset vaikutuksemme, mutta niiden rahallista suuruutta emme ole tässä arvioineet.

Henkilöstö 88,1 milj. euroa

Suomen taloudellinen tilanne oli haasteellinen vuonna 2012. Taloudellinen taantuma vaikutti moniin yrityksiin ja niiden työpaikkoihin. Yksi keskeisistä panostuksistamme vuonna 2012 oli henkilöstö. Henkilöstön työhyvinvointia kehittävän hankkeen tavoitteena on olla Suomen paras työpaikka ja panostimme hankkeeseen 449 tuhatta euroa vuonna 2012.

Henkilöstölle taloudellinen vastuumme näkyy maksettuina palkkoina ja palkkioina. Vuonna 2012 palkkoja ja palkkioita maksettiin 68,1 milj. euroa (66,5 milj. euroa vuonna 2011). Eläkekulujen suuruus oli 15,9 milj. euroa (16,4 milj. euroa) ja muut henkilöstösivukulut olivat puolestaan 4,0 milj. euroa vuonna 2012 (3,7 milj. euroa).

Palkkojen ja palkkioiden lisäksi panostamme taloudellisesti henkilöstöömme työhyvinvoinnin sekä koulutuksen kautta.

Työhyvinvointi oli vuonna 2012 tavallista enemmän esillä työhyvinvointihankkeen takia. Hankkeen lisäksi olemme tukeneet työhyvinvointia virkistystoiminnan tuen, ruokailuedun ja sairaanhoidon kautta. Panostuksemme työntekijää kohden oli 1899 euroa (1 752 euroa) ja kaiken kaikkiaan 5,0 milj. euroa (4,6/4,3 milj. euroa).

Varsinaisten koulutusten lisäksi henkilöstö voi oppia sisäisessä verkko-oppimisympäristössä. Koulutuksiin panostettiin 2,2 milj. euroa (1,6 milj. euroa). Tuotetietouden lisäämisen lisäksi haluamme pystyä vaikuttamaan asiakkaiden asiointikokemuksiin. Myymälätiimit aloittivat vuonna 2012 asiakaskokemusvalmennukset, joissa keskitytään kehittämään erilaisia asiakaspalvelutilanteita.

Alko täytti 80 vuotta vuonna 2012. Halusimme jakaa tämän juhlavuoden henkilöstön ja sidosryhmiemme kesken. Juhlavuoteen panostimme 856 tuhatta euroa.

Eläkkeet

Meillä on lisäeläkejärjestelyjä lakisääteisten työeläkkeiden lisäksi. Lisäeläkkeiden eläketurva hoidetaan eläkeyhtiöiden kautta, myös ns. Alkon Eläkesäätiön A-osaston lisäeläke. Vuoden 2012 lopussa henkilökuntaamme kuului 449 Alkon Eläkesäätiön A-osaston lisäeläkkeen piiriin lukeutuvaa henkilöä, 12 ns. Vistalcon lisäeläkkeen piiriin lukeutuvaa henkilöä ja 4 johdon maksuperusteisen lisäeläkkeen piiriin lukeutuvaa johtoryhmän jäsentä.

Toimitusjohtajalla ei ole lisäeläkejärjestelyä, mutta kuusi johtoryhmän jäsentä kuuluu lisäeläkkeen piiriin. Kaksi johtoryhmän jäsentä kuuluu Alkon eläkesäätiön A-osaston piiriin, jonka mukaan heidän eläkeikä on 61 vuotta ja eläke 66 prosenttia palkasta. Neljä johtoryhmän jäsentä kuuluu maksuperusteisen lisäeläkkeen piiriin. Tämän lisäeläkkeen eläkeikä määräytyy Tyel:n mukaan ja vuosittain maksettava etuus on 10 prosenttia vuosiansiosta ilman kannustinpalkkoja.

Alkon Eläkesäätiön A-osaston lisäeläkkeen eläkeikä on 58-63 vuotta henkilön työtehtävistä ja palvelusajasta riippuen ja eläke 66 prosenttia palkasta.

Maksoimme lisäeläkkeiden vakuutusmaksuja vuonna 2012 yhteensä 4,0 milj. euroa, mikä on 5,9 prosenttia yhtiön koko palkkasummasta.

Yhteiskunta 99,2 milj. euroa

Maksamme yhteiskunnalle veroja. Maksoimme suoriteperusteisesti alkoholijuomaveroa Alkon keskusvaraston kautta kulkevista juomista 37,8 milj. euroa (38,9 milj. euroa), josta juomapakkausveroa 0,5 milj. euroa. Arvonlisäveroa maksoimme 46,7 milj. euroa (49,6 milj. euroa) ja tuloveroa 14,3 milj. euroa (17,4 milj. euroa). Maksamamme verotulot menevät valtion budjetin kautta yleisesti valtion menojen rahoittamiseen ja jakautuvat näin koko yhteiskunnan hyväksi.

Yhteisöt 0,4 milj. euroa

Teemme yhteistyötä Lasten seurassa -ohjelmassa A-klinikkasäätiön, Mannerheimin Lastensuojeluliiton, Terveystien ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Suomen Vanhempainliiton kanssa. Yhteistyö on sopimuspohjaista, ja kokonaisuudessaan maksoimme vastikkeellisesta toiminnasta yhteisöille yhteensä 145 500 euroa vuonna 2012 (154 000 euroa vuonna 2011).

Tämän lisäksi teemme yhteistyötä Nuorten Akatemian, Nuoren Suomen sekä Helsingin Nuorkauppakamarin Vuoden poliisin osalta. Näistä Vuoden poliisin palkinto on vastikkeetonta ja on kooltaan 3 000 euroa (3 000 euroa). Nuoren Suomen osalta stipendi 3 000 euroa (3 000 euroa) on vastikkeetonta. Muilta osin yhteistyö on vastikkeellista ja määrältään 23 000 euroa (30 000 euroa). Tuimme Ehkäisevän päihdetyön viikkoa 4 000 eurolla. Koko vuoden tulosvaikutteiset avustukset olivat 0,4 milj. euroa (0,3 milj. euroa).

Tuimme lisäksi Alkoholitutkimussäätiön tutkimustoimintaa 68 000 eurolla ja Yhteiskuntapoliikka-lehteä 15 000 eurolla.

Osallistuimme joulun alla Suomen Punaisen Ristin ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton järjestämään Hyvä Joulumieli -keräykseen 100 000 eurolla. Hyvä Joulumieli -keräyksellä autetaan kotimaan vähävaraisia tai vaikeassa elämätilanteessa olevia lapsiperheitä, jotta he voivat hankkia ruokatarvikkeita joulun alla.

Emme antaneet avustuksia tai tukia poliittisille tahoille.

Omistaja 50,0 milj. euroa

Alkon omistaa Suomen valtio (100 %). Maksoimme omistajallemme vuoden 2011 tuloksesta osinkoa 50,0 milj. euroa (111,0 milj. euroa vuoden 2010 tuloksesta). Osinko maksettiin vuonna 2012 kahdessa erässä: huhtikuussa 20,0 milj. euroa ja syyskuussa 30,0 milj. euroa. Vuoden 2012 tuloksen osinko tulee olemaan aiempia vuosia selvästi pienempi, sillä Alkon myymien juomien hinnoittelukertoimia pienennettiin 1.1.2012.

Emme saa valtiolta taloudellisia avustuksia.

Investoinnit 7,1 milj. euroa

Investoimme myymäläverkon kehittämiseen ja strategian mukaisiin hankkeisiin. Myymälöiden kehittämiseen investoimme 3,9 milj. euroa vuonna 2012 (4,2 milj. euroa vuonna 2011). Uusia myymälöitä perustettiin kolme ja uuteen liikepaikkaan siirtyi 18 myymälää. Yksi myymälä suljettiin. Investointeja syntyi myös mm. myymälän sisäisen ilmeen uudistamisesta sekä uusista ergonomisesti paremmista kassa-aitoista. Uuden sisäisen ilmeen sai 25 myymälää ja muita remonttitoita tehtiin 17 myymälässä.

Strategisista kehityshankkeistamme investoinniltaan suurin on talouden ja logistiikan prosessien ja tietojärjestelmien kehityshanke. Sen investoinnit olivat 2,4 milj. euroa (2,7 milj. euroa), johon sisältyy myös talousraportointi- ja budjetointijärjestelmän uudistaminen. Asiakaskokemushankkeen investoinnit olivat 0,1 milj. euroa ja kuluiksi kirjattiin 0,5 milj. euroa. Palveluverkoston kehittämishankkeen investoitiin 0,2 milj. euron verran ja kuluiksi kirjattiin 0,1 milj. euroa. Henkilöstön hyvinvointihankkeella sekä yhteiskuntavastuun ja sidosryhmäyhteistyön syventämishankkeesta panostukset kirjattiin kuluiksi.

Muita investointeja oli 0,4 milj. euroa (0,2 milj. euroa), joka sisältää pääasiassa Helsingin Kallion kiinteistöön tehdyn putkiremontin.

Alko eettisyyden asialla

Veronica Rubio BSCI:stä koulutti Helsingissä 29.5. ja 30.5. Alkon tavarantoimittajia. Koulutuksessa käsiteltiin Code of Conductia eli eettisiä periaatteita, joita Alko noudattaa ja edellyttää niiden noudattamista myös tavarantoimittajilta.

Yhä useampi kuluttaja hakeutuu Alkossa luonnonmukaisesti tai eettisesti tuotettujen juomien ääreen. Valinnoillaan he tukevat ympäristön säästymistä ja sadonkorjaajan palkkasaatavia. Vastataksaan entistä paremmin valistuneiden asiakkaidensa odotuksiin Alko on sitoutunut noudattamaan toiminnassaan vastuullisen ostamisen periaatteita.

Vastuunkanto tarkoittaa pähkinänkuoressa sitä, että Alko edellyttää tavarantoimittajiltaan YK:n mukaisten kansainvälisten sopimusten ja lakien noudattamista, kuten työturvallisuusmääräysten, ihmisoikeuksien ja vähimmäispalkkauksen täyttymistä. Yhtiö ei esimerkiksi salli tuottajiensa käyttää lapsityövoimaa ja vaatii niitä noudattamaan inhimillisiä työaikoja ja vähimmäispalkkoja, myös työterveys- ja ympäristöasiat pitää tavarantoimittajilla olla mallillaan.

– Olemme hankkineet kaikilta tuottajilta ja maahantuojilta vakuutukset siitä, että ostamamme juomat tuotetaan eettisesti kestäväällä tavalla, viinien hankinnasta vastaava tuoteryhmäpäällikkö Petri Aalto selventää yhtiön tavoitteita ja toimintaa.

Työkalut teroitettu valmiiksi

Alko on valmistellut eettistä ohjelmaansa jo viitisen vuotta. Sen kohteena ovat sekä kotimaiset että ulkomaiset tavarantoimittajat pientilallisista maahantuojiin. Yhtiö ostaa juomia yli 60 maasta.

Työsarkaa siis riittää, mutta työkalut eettiseen vastuunkantoon hiottu valmiiksi: Alko on liittynyt kansainväliseen Business Social Compliance Initiative -järjestöön (BSCI), joka keskittyy vastuullisen hankinnan periaatteiden käytäntöjen levittämiseen. Yhtiö tekee sen tiimoilta tiivistä yhteistyötä muiden pohjoismaisten alkoholimonopolioiden kanssa.

Petri Aalto kertoo yhteisen toimintamallin helpottavan huomattavasti Alkon ensiaskeleita vastuullisena hankkijana

– Yksin olisi vaikea toimia, mutta nyt meillä on tukiorganisaatio valmiina.

Tavarantoimittajien vakuutukset eettisten toimintatapojen noudattamisesta eivät jää pelkäksi sanahelinäksi, vaan menetelmä pitää sisällään niin sanotun auditoinnin, jossa riippumaton arvioija tarkistaa ensin vakuutusten todenperäisyyden, minkä jälkeen epäkohtiin tartutaan.

Tarkoitus on auditoida vuoden 2014 loppuun mennessä kaksi kolmasosaa riskimaista tulleista hankinnoista.

Aalto tähdentää, että varsinkin pienempiä epäkohtia löytynee jo yksistään eri maiden kulttuuristen erojen vuoksi. Tärkeintä on, että toimiin ryhdytään, kun korjaamisen tarvetta havaitaan.

Mallin sisäänajo testattiin Chilessä

Alko aloitti vastuunkanto-ohjelmansa viime vuonna Chilessä, joka on suurin alkuperämaa Suomessa myytävälle viineille. Yhtiö on pilottikohteesta saatuihin tuloksiin tyytyväinen. Tärkeimmät kiinnostuksen kohteet, työ- ja ihmisoikeuskysymykset, olivat auditoiduilla tuottajilla kunnossa. Tarkastuksessa havaitut puutteet koskivat lähinnä asiakirjojen teknisiä vajavaisuuksia sekä työturvallisuusohjeiden noudattamista. Tänä vuonna on epäkohtien korjaamisen aika. Yksin ei yhteistyökumppaneita tässäkään jätetä, vaan tukea on luvassa.

– Tarkoituksemme ei ole lopettaa liikesuhteita ongelmia havaittaessa, vaan kehittää niiltä osin toimintaa paremmaksi yhdessä kumppanien kanssa, Petri Aalto selventää Alkon toimintaperiaatteita.

Vastuullisen hankinnan kysymykset eivät meillä ole nousseet vielä yhtä voimakkaasti esiin kuin esimerkiksi naapurissamme Ruotsissa. Alko on kuitenkin tarttunut rivakasti tavarantoimittajiensa eettisten periaatteiden noudattamiseen, sillä täälläkin kuluttajat odottavat asioiden olevan kunnossa.

BSCI-järjestö ei rajoitu ainoastaan alkoholijuomien parissa toimiviin yrityksiin, vaan siinä on jo mukana 850 jäsenyhtiötä kaupankäynnin eri aloilta, muiden muassa suuria elintarvikeliikkeitä ja vaateketjuja.

Kirjoittaja Arja Suomalainen, toimittaja.

Pitkäjänteistä työtä ympäristövaikutusten vähentämiseksi

Toiminnastamme aiheutuu ympäristövaikutuksia, joista merkittävimpiä ovat tuotteiden kuljetuksista, sähkön- ja lämmönkulutuksesta sekä juomapakkausjätteistä aiheutuvat vaikutukset.

Teemme pitkäjänteistä työtä ympäristövaikutusten ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Ympäristöasioiden johtaminen pohjautuu asetukseen alkoholiyhtiön toiminnasta (243/2000), Alkon strategiaan ja ympäristöpolitiikkaan. Ympäristöön liittyviä käytännön toimia ohjaavat ISO14001 -ympäristöjärjestelmän tavoitteet ja -vastuut. Ympäristövaikutuksista raportoimme Alkon internetsivuilla sekä vuosittain Alkon vuosikertomuksessa ja yhteiskuntavastuuraportissa.

Alkoholijuomien koko elinkaaren ympäristövaikutuksista saatavat tiedot ovat toistaiseksi vielä puutteellisia. Ruotsin alkoholimonopoli Systembolagetin tekemän hiilijalanjälkitutkimuksen mukaan alkoholiyhtiön suurimmat ympäristövaikutukset syntyvät pakkauksista, viljelystä, tuotteiden valmistuksesta sekä kuljetuksista.

Ympäristöasiat ovat osa yhteispohjoismaista vastuullisen hankinnan toimintamallia. Yhteistyön tavoitteena on vähentää mm. alkoholijuomapakkauksista ja niiden kuljetuksista aiheutuvia haitallisia ympäristövaikutuksia.

Myymälät toimivat ympäristöjärjestelmän mukaisesti

Teemme pitkäjänteistä työtä saavuttaaksemme ympäristötyölle asettamamme päämäärät ja tavoitteet. Ympäristöjärjestelmän avulla pystymme tunnistamaan ja vähentämään haitallisia ympäristövaikutuksia sekä vähentämään niistä aiheutuvia kustannuksia. Kaikki myymälämme ovat, vuodesta 2011 alkaen, noudattaneet toiminnassaan kansainvälisen ISO 14001 -ympäristöjärjestelmän toimintaperiaatteita. Järjestelmä tullaan sertifioimaan vuoden 2013 aikana.

Myymälöissä mm.

- noudatetaan yhtenäistä ympäristöohjeistusta,
- huolehditaan henkilökunnan ympäristökoulutuksesta
- lajitellaan kaikki syntyvä pakkaus- ym. jäte ja toimitetaan se hyötykäyttöön
- kierrätetään kuljetusapuvälineitä (lavat, kennolevyt, korit)
- käytetään ympäristöystävällisiä siivousaineita

Jokaiseen myymälään on valittu ympäristövastaava, jonka tehtävänä on huolehtia siitä, että henkilökunta on tietoinen oman työnsä aiheuttamista ympäristövaikutuksista ja että myymälässä noudatetaan Alkon ympäristöohjeistusta. Hän varmistaa myös, että uudet työntekijät perehdytetään Alkon ympäristökäytäntöihin sekä osallistuu myymälässä tehtävään ympäristöauditointiin.

Ympäristöauditoinnit käynnistyivät

Sisäisellä ympäristöauditoinnilla tarkoitetaan oman toiminnan arviointia. Siinä pyritään selvittämään mahdollisimman luotettavasti, miten myymälöiden ympäristötoimet vastaavat niille ympäristöpolitiikassa ja ympäristöpäämäärissä asetettuja kriteerejä. Auditoinnit ovat osa myymälöiden sisäistä tarkastusta ja kaikki myymälät tarkastetaan joka toinen vuosi. Auditointi toteutetaan ympäristöauditointilomaketta käyttäen ja sen tulokset tallennetaan auditointitietokantaan. Auditoinnit aloitettiin helmikuussa 2012 ja vuoden aikana tarkistettiin 158 myymälää.

Ympäristövaikutuksia seurataan yhä tarkemmin

Alkolla on 350 myymälää (31.12.2012), joista 23 toimii omissa tiloissa. Myymälöiden pinta-ala on yhteensä 108 933 neliömetriä, eli yhden myymälän keskimääräinen pinta-ala on noin 311 neliömetriä. Myymälät, aluetoimistot sekä pääkonttori toimivat pääosin vuokratiloissa. Tilojen aiheuttamat välittömät ympäristövaikutukset koostuvat lämmön-, sähkön- sekä vedenkulutuksesta. Lämpö, vesi ja jätehuolto kuuluvat pääsääntöisesti toimitilojen vuokraan. Tästä syystä tarkkoja kulutustietoja ei ole kaikilta osin saatavilla. Arvostamme myymälöiden sijaintipaikkana liikekeskuksia, joissa kiinnitetään erityistä huomiota muun muassa monipuolisiin jätelajittelumahdollisuuksiin, ympäristöystävällisiin lämmitysmuotoihin sekä energian talteenottoon.

Alkon myymälöiden ympäristövaikutuksia selvitettiin keväällä 2012 ns. hiilijalanjälkitutkimuksen avulla. Tutkimuksessa oli mukana seitsemän myymälää eri puolilta Suomea. Selvityksen perusteella myymälöiden suurimmat ympäristövaikutukset syntyvät lämmityksestä, sähkönkäytöstä, kuljetuksista sekä jätteistä. Vaikutukset poikkeavat jonkin verran toisistaan. Erot johtuvat muun muassa maantieteellisestä sijainnista, myymälän koosta sekä lämmitysjärjestelmien eroista. Tutkimuksen kautta saatua tietoa hyödynnetään Alkon ympäristöjärjestelmän ja myymälöiden kehitystyössä.

Tyhjät juomapakkaukset tehokkaasti kiertoon

Myimme vuonna 2012 yhteensä yli 154 miljoonaa kappaletta erilaisia alkoholijuomia sisältäviä pakkauksia seuraavasti:

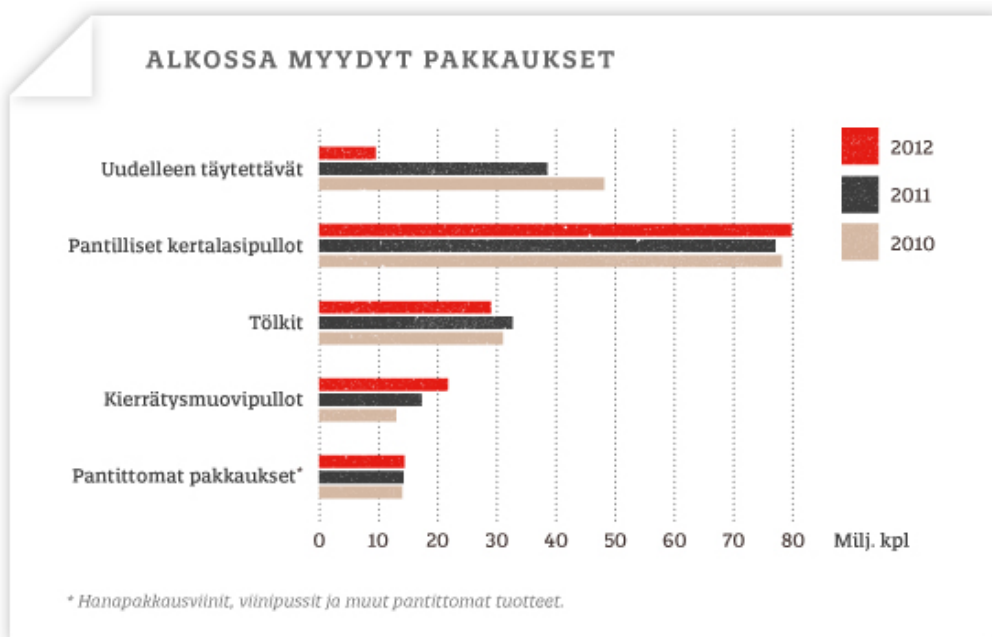
- pantillisia kertakäyttöisiä lasipulloja 80 miljoonaa
- uudelleentäytettäviä lasipulloja 9 miljoonaa
- tölkkejä 29 miljoonaa
- pantillisia kierrätysmuovipulloja 22 miljoonaa
- hanapakkauksia 7 miljoonaa
- kartonkipakkauksia 2 miljoonaa
- pantittomia lasi- ja muovipulloja 5 miljoonaa

Teemme tyhjien juomapakkausten kierrätyksessä yhteistyötä muiden kauppaketjujen kanssa. Valtaosa (yhteensä 300 kpl) palautuspisteistä oli vuoden 2012 lopussa ruokakauppojen tai ostoskeskusten yhteydessä sijaitsevia ns. yhteispalautuspisteitä, joihin asiakkaat voivat palauttaa kaikki pantilliset lasipullot, muovipullot ja tölkit. Lisäksi Alkolla oli 48 pelkästään oman myymälän yhteydessä sijaitsevaa palautuspistettä. Vaikka suurin osa automaateista ottaa vastaan myös pantittomia lasipulloja, on kuitenkin suositeltavaa palauttaa ne mieluummin kunnallisiin lasinkeräyspisteisiin.

Alko on metallitölkkien ja kierrätysmuovipullojen kierrätyksestä vastaavan Suomen Palautuspakkaus Oy:n (PALPA) yksi omistajista ja Suomen Keräyslasiyhdistys ry:n jäsen. PALPA on jo useiden vuosien ajan vastannut pantillisten tölkkien ja muovipullojen kierrätysjärjestelmistä Suomessa.

Keväällä 2012 lasipullojen kierrätysjärjestelmissä tapahtui huomattavia muutoksia, kun Alkon oma kertakäyttöisten lasipullojen kierrätysjärjestelmä lopetti toimintansa ja sen korvasi Palpa Lasi Oy:n kierrätyslasipullojärjestelmä. Valtaosa Alkon vanhaan järjestelmään kuuluneista tuotteista siirtyi uuteen kierrätysjärjestelmään ja säilyi pantillisena. Muutoksen myötä asiakkaiden mahdollisuudet palauttaa lasipulloja paranivat huomattavasti, kun palautuspisteverkosto kasvoi aikaisemmasta 350 pisteestä useisiin tuhansiin eli kattamaan lähes kaikki päivittäistavarakaupat.

Kuljetuksia yhdistämällä vähemmän päästöjä

Alkoholijuomien kuljetuksissa hyödynnetään lavoja, koreja ja muita uudelleenkäytettäviä kuljetusapuvälineitä. Niistä valtaosa on pantillisia ja ne kiertävät lähes sataprosenttisesti.

Alkolla ei ole omaa kuljetuskalustoa, vaan tuotteiden kuljetukset myymälöihin ostetaan ulkopuolisilta kuljetusliikkeiltä. Teemme kiinteää kuljetusyhteistyötä tavarantoimittajiemme kanssa yhdistämällä samoihin myymälöihin meneviin kuormiin mahdollisimman paljon eri varastoista lähteviä toimituksia. Yhdistely tapahtuu kuljetusliikkeiden terminaaleissa. Järjestelyn avulla on mahdollista alentaa sekä kuljetuskustannuksia että pakokaasupäästöjä.

Kahdella suurimmalla Alkon tuotteita Suomessa kuljettavalla yrityksellä on käytössä ympäristöjärjestelmä. Ulkomailta ostettuja, Alkon maahantuontipalvelua käyttäviä, tuotteita kuljetti säännöllisesti viisi kuljetusyritystä, joista kolmella on käytössä ISO 14001 -ympäristöstandardi.

Seuraamme kuljetusten aiheuttamien CO₂-päästöjen määrää. Vuonna 2012 tuontikuljetusten CO₂-päästöt olivat 755 tonnia (1 025 vuonna 2011) ja kotimaan myymäläjakelukuljetusten 136 tonnia. Luvut sisältävät Alkon keskusvaraston kautta myymälöihin toimitetut tuotteet. Paluukuljetukset eivät sisälly lukuun. Kotimaan kuljetusten laskentaperusteita on muutettu verrattuna vuoden 2011 laskelmiin, jonka vuoksi luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Alkon keskusvarastopalvelut tuottaa Itella Logisticsin Vantaan logistiikkakeskus, jolla on käytössään ISO14001-sertifikaatti.

Jätteet ja hyllykierrätys

Myymlöissä noudatetaan yhtenäistä jäteohjeistusta

Alkon pääkonttorissa, myymälöissä ja aluetoimistoissa noudatetaan oman jätelajitteluohjeistuksen lisäksi kuntakohtaisia ohjeita ja määräyksiä. Kaikki toimipisteet on ohjeistettu lajittelemaan, säästämään energiaa ja hankkimaan ympäristöystävällisiä toimistotuotteita. Alkoholijuomien ja muiden Alkossa myytävien tuotteiden kuljetuksissa hyödynnetään lavoja, koreja ja muita uudelleenkäytettäviä kuljetusapuvälineitä. Niistä valtaosa on pantillisia ja ne kiertävät lähes sataprosenttisesti. Myymälöissä syntyvä pahvi- ja muovijäte lajitellaan ja toimitetaan hyötykäyttöön. Kuljetuslavojen ympärillä olevaa muovia hyödynnetään myös Alkon muovikassien valmistuksessa.

Jätehuolto kuuluu, ongelmajätteen käsittelyä lukuun ottamatta, pääsääntöisesti myymälöiden vuokrasopimukseen. Ongelmajätteen käsittelyä varten on oma ympäristöohjeistuksensa, ja Alkon Alkoholintarkastuslaboratorio (ACL) toimittaa kaikki haitalliset kemikaalit Ekokem Oy:lle. Käytöstä poistetut laitteet, joista määrällisesti eniten on kassalaitteita, toimitetaan Työ & Toiminta Ry:lle. Siellä niistä otetaan talteen kaikki kierrätykseen kelpaava materiaali.

Hyllyrunkojen kierrätyksellä säästöä aikaan

Myymlöiden ja toimistotilojen kalusteiden materiaalit valitaan siten, että ne ovat kestäviä, kierrätettäviä ja uudelleen käytettäviä. Myymälöiden saneeraus sekä kalustaminen hoidetaan keskitetysti.

Tavoitteenamme on, että kaikki vanha hyllyrunkomateriaali kierrätetään joko omissa muutoskohteissa tai yhtiön ulkopuolisissa kohteissa. Kalusterunkojen suora uudelleenkäyttöaste on noin 60 prosenttia (65 %). Vuoden 2012 remontti- ja muutoskohteet on dokumentoitu kierrätyksen osalta.

Sähkö ja lämmitys

Myymälöiden sähkönkulutus

Myymälöidemme arvioitu sähkönkulutus, 15,1 GWh, laski edellisvuoteen (16,8 GWh) verrattuna. Kulutuksen lasku selittyy osittain sillä, että ohjeistimme henkilökuntaa kiinnittämään erityistä huomiota sähkönkäyttöön ja sen säästämiseen. Turhat valot sammutetaan mm. varasto- ja sosiaalitiloista. Myymälöiden energiankulutusta pienennetään myös vähentämällä valaistusta yöksi – kuitenkin niin, ettei turvallisuus vaarannu.

Ostamme Fortum Renewable -ympäristömerkittyä sähköä niihin myymälöihin, joihin sitä on mahdollista hankkia. Sähkö on tuotettu kokonaan uusiutuvilla energialähteillä.

Kuluneen vuoden aikana myymälöiden sähkömittareita vaihdettiin etäluettaviin. Vuonna 2013 keskitetysti ostetun sähkön kulutuksen seuranta tarkentuu uuden järjestelmän myötä. Tällöin seurannassa mukana olevien myymälöiden kulutusta on mahdollista seurata reaaliaikaisesti.

LED-valaistus ja uudet lämmitysratkaisut ympäristön hyväksi

Alkon valomainoksissa on vuodesta 2006 lähtien käytetty kokonaan LED-tekniikkaa. LED-tekniikan hyödyntämistä myymälöiden valaistusratkaisuissa tutkitaan myös jatkuvasti. Seuraamme kulutuksen lisäksi hankintahintojen kehitystä, laitteiden elinkaarta ja huoltokustannuksia.

Vuonna 2009 avattu Helsingin Töölöntorin myymälä oli Suomen ensimmäinen kokonaan LED-tekniikalla valaistu myymälätila. Jalasjärven myymälä Etelä-Pohjanmaalla siirtyi vuonna 2011 energiatehokkaaseen kiinteistöön. Kyseessä on ensimmäinen täysin LED-tekniikalla toteutettu Alkon myymälä. Sen yleis-, kohde-, hylly- ja erikoisvalaistus on toteutettu ledeillä. Myymälän sähkönkulutus on 30–35 % pienempää kuin perinteisellä tekniikalla toteutetussa myymälässä. Syksyllä 2012 remontoitun Helsinki Arabian myymälän valaistus toteutettiin suurelta osin uusilla LED-valoilla. Myymälässä pilotoitiin myös ns. läsnäolotunnistimia myymälän taustatiloissa. Tunnistimien avulla voidaan merkittävästi vähentää valaistuksesta aiheutuvaa sähkönkulutusta.

Jalasjärven ja Ylläs Äkäslompolon myymälöiden kiinteistöjen lämmitys- ja jäähdytysratkaisuissa hyödynnetään uusiutuvia energialähteitä ja kylmälaitteista vapautuvaa lauhdelämpöä. Ensimmäisenä toimintavuotenaan Jalasjärven kiinteistö sai tarvitsemansa lämmön yli 90%:sti lauhdelämmöstä. Myymälässä hyödynnetään myös poistoilmaa liikehuoneiston lattialämmityksessä.

Alkon pääkonttori mukana Green Office -verkostossa

Alkon pääkonttori liittyi vuonna 2009 Green Office -ympäristöjärjestelmään ja WWF myönsi sille Green Office -merkin käyttöoikeuden keväällä 2010.

Pääkonttorin kiinteistössä Helsingin Salmisaaressa kierrätetään energia- ja biojätettä, lasia sekä paperia ja pahvia. Samassa rakennuksessa toimiva Alkon Alkoholintarkastuslaboratorio (ACL) toimittaa kaikki haitalliset kemikaalit Ekokem Oy:lle. Pääkonttorin toimitilojen siivouksesta huolehtivalla yrityksellä on käytössään ISO 14001 -ympäristöohjelma.

Pääkonttorin Green Office -tiimi kannustaa henkilöstöä arjen ekotekoihin muun muassa järjestämällä ympäristöaiheisia tapahtumia. Osallistuimme myös Motivan Energiansäästöviikolle julkaisemalla energiansäästöön ja kierrätykseen liittyviä vinkkejä sisäisessä intranetissa. Henkilökuntaa innostettiin myös osallistumaan maaliskuussa järjestettyyn Earth Hour -ilmastotapahtumaan.

Ympäristövaikutuksia seurataan jatkuvasti

Seuraamme pääkonttorin ympäristövaikutuksia neljän mittarin avulla:

- sähkönkulutus
- paperinkulutus
- kotimaan- sekä ulkomaan matkustus

Pääkonttorin vuoden 2012 sähkönkulutus oli 178 723 kWh (126 539 vuonna 2011). Luku ei ole täysin vertailukelpoinen, koska siinä on ensimmäistä kertaa huomioitu myös Alkon Alkoholintarkastuslaboratorion vuotuinen sähkönkulutus. Paperinkulutus, 619 riisiä, laski edellisvuoteen (1220 riisiä) verrattuna. Lentokilometrien määrä väheni edellisvuoteen verrattuna kun taas kotimaan ajokilometrien määrä kasvoi jonkin verran.

Alkon pääkonttorin ja aluetoimistojen välisessä yhteydenpidossa on vuodesta 2009 lähtien hyödynnetty etäneuvottelujärjestelmää. Laitteiston avulla pyritään entistä joustavampaan ja kustannuksiltaan tehokkaampaan toimintaan. Virtuaalitapaamiset tuovat helpotusta erityisesti Alkon aluepäälliköiden työpäiviin – matkustaminen toimipisteiden välillä vähenee ja samalla työaika säästyy.

GRI-taulukko

Alkon vuosiraportin sisältö ja raportointiperiaatteet mukailevat GRI-ohjeiston suosituksia soveltuvin osin.

Vertailu GRI-ohjeiston suosituksiin	Sisältyy	Linkki	Huomiot
-------------------------------------	----------	--------	---------

1. STRATEGIA JA ANALYYSI

1.1 Toimitusjohtajan katsaus	Kyllä	Toimitusjohtajan puheenvuoro
1.2 Vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien kuvaus	Osittain	Toimitusjohtajan puheenvuoro Strategia Valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus Vastuullinen johtaminen Alkoholilainsäädäntö määrittää toimintaa Alkon yhteiskuntavastuun johtamisjärjestelmästä Vastuullisuustavoitteiden toteutuminen 2012 Raportin sisältö ja rajaukset

2. ORGANISAATION TAUSTAKUVAUS

2.1–2.9 Perustiedot Alkosta	Kyllä	Alko lyhyesti Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä Hallinnointikoodin noudattaminen Palveluverkostomme laajeni ja uudistui Alkoholijuomien myynti Alkossa Henkilöstövastuu Tuotevalikoiman suunnittelu Yhteystiedot
-----------------------------	-------	--

2.10 Raportointijaksolla saadut palkinnot	Kyllä	Ei palkintoja raportointijaksolla
---	-------	-----------------------------------

3. RAPORTOINTIPERIAATTEET

3.1–3.4. Raportin kuvaus ja raportointijakso	Kyllä	Raportin sisältö ja rajaukset	
3.5–3.11 Raportin sisällönmäärittely ja rajaukset	Osittain	Raportin sisältö ja rajaukset	
		Sidosryhmäyhteistyöstä	
3.12 Vertailu GRI-raportointisuositukseen	Kyllä	GRI-taulukko	
3.13 Raportin ulkopuolinen varmennus	Kyllä	Raportin sisältö ja rajaukset	Raporttia ei ole varmennettu.

4. HALLINTOTAPA, SITOUKSET JA YHTEISTYÖ

4.1–4.10 Hallinto	Kyllä	Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä	
		Yhtiökokous ja hallintoneuvosto	
		Hallitus ja sen valiokunnat	
		Etuudet, palkkiot ja palkitseminen	
		Ympäristö	
		Henkilöstövastuu	
		Hallituksen toimintakertomus	
4.11–4.13 Sitoutuminen ulkoisiin yhteiskuntavastuualoitteisiin	Osittain	Lasten seurassa -ohjelma	
		Muu järjestöyhteistyö	
		Vastuullinen hankinta	
		Juomapakkausten kierrätys	
		Pääkonttorin ympäristövaikutukset	
		Alkoholintarkastuslaboratorio	
		Valvonta	

4.14–4.17 Vuorovaikutus sidosryhmien kanssa Riskienhallinta ja sisäinen tarkastusMuu järjestöyhteistyöKyllä SidosryhmäyhteistyöstäYhteistyötä alkoholihaittojen ehkäisemiseksi**5. JOHTAMISTAPA JA ORGANISAATION TALOUDELLISET TAVOITTEET****Taloudelliset toimintaindikaattorit**

EC1 Tuotettu ja jaettu suora taloudellinen hyöty

Kyllä Taloudellinen vastuuLahjoitukset yliopistoille ja korkeakouluille

EC2 Ilmastonmuutoksen taloudelliset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet organisaation toiminnalle

Osittain Luomutuotteet ja eettisen kaupan tuotteet

EC3 Tulospalkkioiden ja eläkesitoumusten kattavuus

Kyllä Palkkaus ja henkilöstöedutEtuudet, palkkiot ja palkitseminenTuloslaskelman liitetiedotTaloudellinen vastuu

EC4 Valtiolta saatu merkittävä taloudellinen avustus

Kyllä Alko ei ole saanut avustuksia valtiolta.

EC5 Organisaation pienimmän aloituspalkan suhde kansalliseen minimipalkkaan

Osittain Palkkaus ja henkilöstöedut

EC6–EC7 Paikalliset hankinnat ja rekrytointi

Osittain Vastuullinen hankintaTaloudellinen vastuuHenkilöstövastuu

EC8 Infrastruktuuri-investointien

Osittain Juomapakkausten kierrätys

kehittyminen ja vaikutukset sekä tarjotut yleishyödylliset palvelut

[Lahjoitukset yliopistoille ja korkeakouluille](#)

EC9 Epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus

Osittain [Taloudellinen vastuu](#)

Ympäristöindikaattorit

EN1–EN2 Käytetyt ja kierrätetyt materiaalit

Osittain [Juomapakkausten kierrätys](#)

[Jätteet ja hyllykierrätys](#)

[Pakkaus- ja lahjatarvikkeet](#)

EN3 Päälähteiden suora energiankulutus

Ei

EN4 Päälähteiden epäsuora energiankulutus

Osittain [Sähkö ja lämmitys](#)

[Pääkonttorin ympäristövaikutukset](#)

EN5 Säästämisestä ja tehokkuusparannuksista syntynyt energiansäästö

Osittain [Sähkö ja lämmitys](#)

[Pääkonttorin ympäristövaikutukset](#)

EN6 Energiatehokkaat tai uusiutuviin energialähteisiin perustuvat tuotteet ja palvelut

Ei

EN7 Toimenpiteet epäsuoran energiankulutuksen vähentämiseksi ja saavutetut säästöt

Osittain [Sähkö ja lämmitys](#)

[Pääkonttorin ympäristövaikutukset](#)

EN8–EN10 Veden käyttö

Ei

Tarkkoja vedenkulutustietoja ei ole saatavilla.

EN11–EN15 Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen

Ei

Ei oleellinen Alkon toiminnassa, Alko ei omista maa-alueita.

EN16–EN17 Kasvihuonekaasupäästöt

Osittain

[Kuljetukset](#)

EN18 Aloitteet kasvihuonekaasujen vähentämiseksi	Osittain	Ympäristö	
EN19–EN20 Otsonikatoa aiheuttavien aineiden sekä NO- ja SO-päästöt	Ei		
EN21 Päästöt veteen	Ei		Kaikki jätevesi kunnalliseen jätevesiverkostoon. Tarkkoja jätevesitietoja ei ole saatavilla.
EN22 Jätteiden kokonaismäärä jaoteltuna jätelajeittain ja kohteen mukaan	Osittain	Juomapakkausten kierrätys Jätteet ja hyllykierrätys Pääkonttorin ympäristövaikutukset	
EN23–EN25 Kemikaali-, öljy- ym. vuodot ja ongelmajätteen määrä	Osittain	Alkoholintarkastuslaboratorio Pääkonttorin ympäristövaikutukset	
EN26 Toimenpiteet tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten vähentämiseksi sekä toimenpiteiden vaikutuksen laajuus	Osittain	Juomapakkausten kierrätys Pakkaus- ja lahjatarvikkeet Ympäristö	
EN27 Kierrätettyjen tuotteiden ja pakkausmateriaalien osuus myydyistä tuotteista	Osittain	Juomapakkausten kierrätys Pakkaus- ja lahjatarvikkeet	
EN28 Ympäristölakien ja -määräysten noudattamatta jättämisestä määrätty rangaistukset	Ei		Alkolle ei langetettu ympäristöperusteisia sakkoja tai sanktioita.
EN29 Tuotteiden ja materiaalien kuljetuksesta sekä työmatkoista aiheutuneet merkittävät ympäristövaikutukset	Osittain	Kuljetukset	
EN30 Ympäristönsuojelun	Ei	Kuljetukset	Ei olennainen Alkon

kokonaiskustannukset ja investoinnit
tyypeittäin

toiminnassa, Alko ei
omista maa-alueita.

**Henkilöstökäytäntöihin ja työoloihin
liittyvät indikaattorit**

LA1 Henkilöstön jakautuminen työsuhteen
ja työsopimuksen mukaan

Kyllä [Työsuhteiden pituus ja laatu](#)

LA2 Henkilöstön vaihtuvuus

Osittain [Työsuhteiden pituus ja laatu](#)

LA3 Kokoaikaisille työntekijöille tarjotut
edut, joita ei ole tarjottu määräaikaisille tai
osa-aikaisille työntekijöille

Ei

LA4–LA5 Työehtosopimusten piirissä
olevien työntekijöiden suhteellinen osuus ja
vähimmäisirtisanomisaika
muutostilanteissa

Kyllä [Työsuhteiden pituus ja laatu](#)

[Järjestösuhteet](#)

LA6 Osuus kokonaistyövoimasta, joka on
edustettuna henkilöstön ja johdon
työterveyttä ja -turvallisuutta valvovissa
toimikunnissa

Kyllä [Työsuojelu](#)

LA7 Tapaturmien ja ammattitautien,
menetettyjen työpäivien ja poissaolojen
määrät

Kyllä [Tapaturmat ja sairauspoissaolot](#)

LA8 Työntekijöille, heidän perheilleen ja
muille toimintayhteisön jäsenille suunnattu,
vakavia tartuntasairauksia käsittelevä
koulutus ja neuvonta

Kyllä [Terveys](#)

[Työympäristö](#)

LA9 Ammattiliittojen kanssa solmittujen
sopimusten käsittämät terveys- ja
turvallisuusteemat

Osittain [Työsuojelu](#)

LA10 Koulutustuntien vuosikeskiarvo
työntekijää kohden henkilöstöryhmittäin

Kyllä [Osaaminen](#)

Koskee kaikkia
työntekijöitä toimen
mukaisesti.

LA11 Henkilöstön osaamisen
kehittämisohjelmat ja elinikäisen

Osittain [Osaaminen](#)

oppimisen toimintaohjelmat		
		<u>Johtaminen</u>
LA12 Niiden työntekijöiden prosentuaalinen määrä, joiden kanssa käydään säännöllisiä kehitys- ja urakeskusteluja.	Kyllä	<u>Johtaminen</u>
LA13 Hallintoelinten kokoonpano ja niihin kuuluvien työntekijöiden osuus sukupuolen, iän, vähemmistöryhmien ja muiden monimuotoisuuteen liittyvien indikaattoreiden mukaisesti	Osittain	<u>Hallitus ja sen valiokunnat</u>
		<u>Hallintoneuvosto</u>
		<u>Johto</u>
LA14 Naisten ja miesten peruspalkkojen suhde henkilöstöryhmittäin	Kyllä	<u>Palkkaus ja henkilöstöedut</u>

Ihmisoikeusindikaattorit

HR1–2 Ihmisoikeusindikaattorit	Osittain	<u>Vastuullinen hankinta</u>
HR 3 Henkilöstön koulutus ihmisoikeuksiin liittyvistä politiikoista ja toimintakäytännöistä	Ei	
HR4 Syrjintätapausten lukumäärä ja toteutetut toimenpiteet	Kyllä	Ei syrjintätapauksia
HR5 Toiminnot, joissa yhdistymisen vapaus ja oikeus työehtosopimusneuvotteluihin on uhattuna	Ei	
HR6–7 Lapsityövoiman ja pakko- ja rangaistustyövoiman käytön riski	Osittain	<u>Vastuullinen hankinta</u>
HR8 Ihmisoikeuspolitiikkoihin ja -toimintakäytäntöihin koulutetun turvahenkilökunnan määrä	Ei	
HR9 Alkuperäiskansojen oikeuksien rikkomukset ja toteutetut toimenpiteet	Ei	

Yhteiskuntaan liittyvät toimintaindikaattorit

SO1 Paikallisyhteisöihin kohdistuvien vaikutusten arviointiin ja hallintaan liittyvät ohjelmat ja käytännöt	Osittain	Lasten seurassa -ohjelma	
		Vastuullinen hankinta	
SO2 Lahjontariskin suhteen arvioitujen liiketoimintayksiköiden suhteellinen osuus ja kokonaislukumäärä	Osittain		
SO3 Korruptionvastaisen koulutuksen saaneiden työntekijöiden suhteellinen osuus	Osittain	Alkoholilainsäädäntö määrittää toimintaa	
SO4 Lahjontatapauksiin liittyvät toimenpiteet	Ei		Alkossa ei ole ilmennyt lahjontatapauksia.
SO5 Osallistuminen julkishallinnon kehittämiseen ja lobbaukseen	Kyllä	Yhteistyötä alkoholihaittojen ehkäisemiseksi	
SO6 Poliittisille puolueille, poliitikoille ja muille vastaaville instituutioille annettu taloudellinen tuki ja luontaisuuritukset valtioittain	Kyllä	Taloudellinen vastuu	
SO7 Kilpailun rajoittamiseen ja monopoliaseman väärinkäyttöön liittyvien oikeudenkäyntien kokonaismäärä sekä niihin liittyvät toimenpiteet	Kyllä		Ei oikeustoimia raportointikaudella
SO8 Lakien ja määräysten noudattamatta jättämisestä määrättyjen merkittävien sakkojen rahallinen arvo ja muiden rangaistusten kokonaislukumäärä	Kyllä		Kaksi työoikeudellista tapausta, jotka sovittu sekä yksi edelleen käsitellyssä oleva työoikeudellinen tapaus

Tuotevastuundikaattorit

PR1 Tuotteiden ja palveluiden elinkaaren eri vaiheissa tehdyt terveys- ja turvallisuusvaikutusten arviointi- ja kehittämistoimenpiteet sekä näiden käytäntöjen kohteena olleiden tuote- ja palveluryhmien prosentuaalinen osuus.	Kyllä	Laadunvalvonta
--	-------	--------------------------------

PR2 Tuotteiden terveys- ja turvallisuusvaatimusten rikkomukset	Kyllä	Ei kohdassa mainittuja rikkomuksia.
PR3 Tuote- ja palvelutietoihin liittyneet vaatimukset ja niiden prosentuaalinen osuus	Osittain Laadunvalvonta	
PR4 Tuoteinformaatioon ja tuotemerkintöihin liittyvien määräysten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomukset		
PR5 Asiakastytyväisyyteen liittyvät käytännöt, mukaan luettuna asiakastytyväisyystutkimusten tulokset.		
PR6 Markkinointiviestintään liittyvien lakien, normien ja vapaaehtoisten sääntöjen noudattamista tukevat käytännöt.		
PR7 Markkinointiviestintää koskevien lakien ja säännösten rikkomukset		
PR8 Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen hävittämiseen liittyvät valitukset		
PR9 Merkittävien tuotteiden ja palveluiden käyttöön liittyvän lainsäädännön ja -säädösten rikkomisesta aiheutuneiden sakkojen määrä		

Alko Oy:n vuosikertomus ja yhteiskuntavastuuraportti 2012

Yhteiskuntavastuuraportissa noudatetaan Global Reporting Initiativen (GRI, G3) laatimaa kestävän kehityksen suositusta ja Valtion omistajapolitiikkaa koskevaa valtioneuvoston periaatepäätöstä 3.11.2011. Suositus ja periaatepäätös on otettu huomioon mahdollisuuksien mukaan. Raporttia tehtäessä on seurattu GRI:n kehitystyötä. Mahdolliset muutokset otetaan huomioon raporttoitaessa vuodelta 2013.

Alkon yhteiskuntavastuuraportille tehtiin ulkopuolinen varmennus vuodelta 2010. Raportin varmensi KPMG Oy Ab. Raporttia vuosilta 2011 ja 2012 ei ole varmennettu. Raportissa esitetyt tiedot ovat peräisin yhtiön operatiivisentoiminnan tueksi tehdyistä selvityksistä ja kirjanpidonluvut tarkastetusta liikekirjanpidosta sekä tilinpäätöksestä.

Alko julkaisee vuosikertomuksen ja yhteiskuntavastuuraportin vuosittain. Alkon vuosikertomus ja yhteiskuntavastuun raportti 2012 (suomeksi ja englanniksi) on yhtiön toinen verkkoraportti, sitä ennen se julkaistiin painotuotteena. Raportissa esitellään kaikki keskeiset taloudelliset tunnusluvut ja tilinpäätös, alkoholipoliittinen vastuu sekä taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristövastuu.

Raportointi kattaa Alkon koko toiminnan. Taloudellisen vastuun tiedot perustuvat Alkon talousraportteihin, myynninvalvonnan rekisteröintijärjestelmään, kirjanpitoon ja vahvistettuun tilinpäätökseen. Sosiaalisen vastuun tunnusluvut tulevat henkilöstötietojärjestelmästä, palkanlaskentajärjestelmästä, palveluntuottajilta ja kirjanpidosta. Ympäristövastuun luvut on pääosin saatu omista järjestelmistä ja palveluntuottajilta.

Henkilöstölukujen laskennassa sovelletaan kirjanpitolausakunnan yleisohjetta toimintakertomuksen laatimisesta. Corporate Governance -osio noudattaa soveltuvin osin Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance). Tilinpäätös on laadittu FAS-standardin mukaan.

Hallituksen toimintakertomus

Alkon litramyynti ja alkoholijuomaveroton liikevaihto vähenivät. Vuoden 2012 tulos heikkeni edellisvuoteen verrattuna pääosin Alkon myymien alkoholijuomien hinnoittelukertoimien pienentämisen vuoksi. Alkoholien kokonaiskulutus jatkoi laskuaan edelleen vuonna 2012 ja Alkon osuus Suomessa myydystä alkoholista kasvoi noin prosenttiyksiköllä.

Yhtiön tavoitteena on olla "Vastuullinen ja palveleva, Suomen paras vähittäiskauppa". Suomalaiset arvioivat Maine ja vastuullisuus -tutkimuksessa Alkon kaupan alan vastuullisimmaksi yritykseksi. Suomi Tänään Kansallisessa asiakaspalvelupalautetutkimuksessa Alko oli kaupparyhmän ensimmäisellä ja kaikkien suomalaisten palveluyritysten joukossa neljännellä sijalla.

Tunnusluvut	2012	2011	2010
Liikevaihto, milj. €	1 207,2	1 172,3	1 174,8
Liikevaihto ilman alkoholijuomaveroa, milj. €	590,7	601,0	591,5
Liikevoitto, milj. €	57,3	67,0	71,9
Satunnaiset erät, milj. €	0,3	-0,5	81,9
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta, milj. €	-14,2	-17,6	-18,9
Tuloverot satunnaisista eristä, milj. €	-0,1	0,1	-21,3
Tilikauden voitto, milj. €	44,4	51,0	115,2
Varsinaisen toiminnan tulos, milj. €	44,0	51,4	52,3
Oman pääoman tuotto, %	54,0	44,4	46,5
Omavaraisuusaste, %	30,7	31,9	42,1
Taseen loppusumma, milj. €	261,9	268,6	347,9
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen, milj. €	7,1	7,1	30,7
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2 657	2 624	2 606

Alkoholijuomaveroa korotettiin 1.1.2012. Samassa yhteydessä Alkon myymien alkoholijuomien hinnoittelukertoimia pienennettiin. Alko luopui 1.2.2012 myös omasta kertalasin kierrätysjärjestelmästä.

Alkon alkoholijuomaverollinen liikevaihto oli 1 207,2 milj. euroa vuonna 2012 (1 172,3 milj. euroa vuonna 2011). Se kasvoi 34,9 milj. euroa, mikä johtui pääasiassa tammikuun 2012 alussa tehdystä alkoholijuomaveron korotuksesta.

Liikevaihto ilman alkoholijuomaveroa oli 590,7 milj. euroa (601,0 milj. euroa). Alkoholijuomaverotonta liikevaihtoa vähensivät Alkon hinnoittelukertoimien muutos, myynnin volyymin pieneneminen sekä Alkon omasta kertalasijärjestelmästä luopuminen.

Liikevoitto oli 57,3 milj. euroa (67,0 milj. euroa), joka on 4,7 prosenttia (5,7 prosenttia) alkoholijuomaverollisesta liikevaihdosta. Alkon hinnoittelukertoimien pienentäminen ja litramyynnin väheneminen heikensivät liikevoittoa noin 14,8 milj. euroa. Panttivastuiden siirtäminen Suomen Palautuspakkaus Oy:lle vähensi liikevoittoa 2,0 milj. euroa. Alkoholijuomaveron korotus nosti varaston arvoa, mikä paransi liikevoittoa 3,3 milj. eurolla.

Kiinteät kustannukset olivat 150,3 milj. euroa (153,9 milj. euroa). Henkilöstökulut sivukuluineen kasvoivat 1,5 milj. euroa pääasiassa työehtosopimusten mukaisten palkankorotusten takia. Tämä heikensi myös liikevoittoa. Henkilötyöpäivät säilyivät kuitenkin edellisen vuoden tasolla. Vuokrat nousivat 1,0 milj. euroa. Vuokrakustannuksiin vaikutti osittain kolmen uuden myymälän avaaminen ja yhden myymälän sulkeminen. Kuljetusten kustannussäästö ja edellisvuodesta pienentyneet poistot paransivat liikevoittoa 5,5 milj. eurolla. Muita liikevoittoa kasvattaneita eriä oli lähes miljoona euroa.

Rahoitustuotot olivat 1,0 milj. euroa (2,0 milj. euroa). Rahoitustuottoja vähensivät edellisvuodesta pienentyneet korkotuotot ja sijoitettavat varat. Satunnaisena eränä tilinpäätökseen kirjattiin varauksen tuloutus 0,3 milj. euroa, joka liittyi Alkon vuonna 2010 toteutettuun eläkesäätiön purkuun ja sen yhteydessä tehtyihin kiinteistökauppoihin. Tilikauden voitto oli 44,4 milj. euroa (51,0 milj. euroa). Tulos oli odotettua parempi.

Alkon taseen loppusumma oli 261,9 milj. euroa (268,6 milj. euroa). Tase pieneni 6,7 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna. Tasetta pienensivät vaihto-omaisuuden väheneminen ja kertalasin kierrätysjärjestelmään liittyvien saatavien poisjääminen.

Omavaraisuusaste oli 30,7 prosenttia (31,9 prosenttia). Omavaraisuus aleni edellisvuotta heikomman tuloksen vuoksi.

Yhtiön kokonaisinvestoinnit olivat 7,1 milj. euroa (7,1 milj. euroa). Investoinnit kohdistuivat pääosin myymäläuudistuksiin sekä tietojärjestelmähankkeisiin.

Verotus ja hinnat

Vuoden 2012 alusta alkoholijuomaveron nousi keskimäärin 13,1 prosenttia. Oluen ja mietojen käymisteitse valmistettujen alkoholijuomien veroa korotettiin noin 15 prosenttia ja muiden alkoholijuomien veroa 10 prosenttia.

Alkon vähittäismyyntihinnat muuttuivat neljä kertaa vuonna 2012 ja ne nousivat keskimäärin 5,1 prosenttia vuoden aikana. Tammikuussa hinnat nousivat 4,0 prosenttia alkoholijuomaveron korotuksen ja Alkon hinnoittelukertoimien pienentämisen seurauksena. Helmikuun, kesäkuun ja lokakuun hinnanmuutoksissa tavarantoimittajilla oli mahdollisuus muuttaa myyntihintojaan. Kaikkiaan alkoholijuomien ostohinnat Alkolle nousivat 3,6 prosenttia vuoden aikana.

Myyntin kehitys

Alkoholin kulutus Suomessa jatkoi laskuaan Valviran tilastojen mukaan. Alkoholin kokonaiskulutus sadan prosentin alkoholina asukasta kohden oli 9,6 litraa vuonna 2012 (10,1 litraa vuonna 2011). Alkoholia myytiin vähemmän niin Alkossa, muussa vähittäismyynnissä kuin ravintoloiden anniskelumyynnissäkin. Suomessa sitä myytiin sataprosenttisena alkoholina kaikkiaan 42,0 miljoonaa litraa (44,4 miljoonaa litraa). TNS Gallupin tutkimuksen mukaan ulkomaan matkalta palanneet matkustajat toivat mukanaan alkoholijuomia aiempaa vähemmän. Alkon osuus Suomessa myydystä alkoholista kasvoi 41,4 prosenttiin (40,2 prosenttia).

Alkon myymälöiden myynti litroina väheni 102,3 miljoonaan litraan, joka oli 1,9 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna (104,3 miljoonaa litraa). Väkeviä alkoholijuomia myytiin 2,7 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Mietojen viinien myynti kasvoi 0,7 prosenttia. Panimotuotteiden myynti väheni 8,1 prosenttia.

Tuoteryhmä	Myynti 2012, miljoonina litroina	Myynti 2011, miljoonina litroina	Muutos edelliseen vuoteen, miljoonaa litraa	Muutos edelliseen vuoteen, prosenttia
Vodkat ja viinat	15,9	16,4	-0,5	-3,0
Muut väkevät	8,9	9,1	-0,2	-2,2
Väkevät viinit	3,8	3,9	-0,1	-2,8
Punaviinit	27,5	27,2	0,3	1,0
Valkoviinit	21,4	21,2	0,2	0,9
Kuohuviinit	4,6	4,5	0,1	2,0
Roseeviinit	0,8	0,8	0,0	2,8
Muut miedot viinit	2,2	2,4	-0,2	-8,2
Siiderit	0,9	1,0	-0,1	-8,2
Longdrinkit	6,8	7,6	-0,8	-10,8
Oluet	9,3	10,0	-0,7	-6,1
Alkoholittomat	0,2	0,2	0,0	-33,8
Yhteensä	102,3	104,3	-2,0	-1,9
Yhteensä 100 %:n alkoholina	17,5	17,8	-0,3	-1,6

Strategia 2013–2017

Alkon toimintaa ohjaavat strategiset tavoitteet ja yhteiset arvot. Strategian keskeiset osa-alueet ovat kokonaisvaltainen yhteiskuntavastuu ja sidosryhmäyhteistyön syventäminen, yksilöllisen asiakaskokemuksen luominen, Suomen parhaan työyhteisön saavuttaminen sekä toiminnallisen laadun kehittäminen ja tehokkuuden varmistaminen.

Strategiset tavoitteet ja arvot näkyvät mm. yhtiön tulostulokortissa, kannustinjärjestelmässä ja hankesalkussa. Tulostulokortin ja kannustinjärjestelmän mittarit edustavat kattavasti strategisia näkökulmia. Hankesalkussa on määritelty yhtiön strategisesti merkittävät hankkeet. Hankesalkkumalli edistää yhdessä tekemistä ja yhteisten tavoitteiden saavuttamista.

Alkoholipoliittinen vastuu

Alkoholiyhtiön toiminnasta annetun asetuksen (243/2000) mukaan Alko Oy:n tehtävänä on harjoittaa alkoholijuomien vähittäismyyntiä siten, että tavoitteena on alkoholin kulutuksen aiheuttamien haittojen ehkäiseminen.

Ikärajavalvonnan onnistumista tutkitaan Mystery Shopping – menetelmällä. Nuoren ikä tarkistettiin henkilöllisyystodistuksesta 82 prosentissa (74 prosenttia) testiasioinnista. Myymälöissä välittämispäilytarkistusten määrä on noussut 30 prosenttia edellisvuodesta. Touko- ja elokuussa ikärajavalvonnassa kampanjoitiin ”Näytä reilusti paperit”-teemalla.

Alkon Lasten seurassa -ohjelma, jota tehdään yhteistyössä Terveystien ja hyvinvoinnin laitoksen, Mannerheimin Lastensuojeluliiton, A-klinikkasäätiön ja Suomen Vanhempainliiton kanssa, oli esillä alkuvuodesta aikakauslehdissä, radiossa ja verkossa.

Suomessa tutkitaan vuosittain kansalaisten alkoholipoliittiset mielipiteet. Tammikuussa 2013 kerätyn aineiston mukaan 80 prosenttia (87 prosenttia) suomalaisista piti nykyisiä alkoholipoliittisia rajoituksia joko sopivina tai kiristäisi niitä. Vieläkin suuremman osan eli 90 prosenttia (91 prosenttia) mielestä väkeviä alkoholijuomia on saatava ostaa vain Alkosta. Yli 60 prosenttia suomalaisista on sitä mieltä, että viiniä ja vahvaa olutta olisi myytävä vain Alkossa. Yli 83 prosenttia hyväksyy keskioluen nykyisen myyntijärjestelmän. Kansalaisista 67 prosenttia (71 prosenttia) on sitä mieltä, että valtion alkoholimonopoli Alko ja sille annettu yksinoikeus alkoholijuomien myyntiin on hyvä tapa rajoittaa alkoholihaittojen laajuutta.

Ympäristövastuu ja vastuullinen hankinta

Sisäiset ympäristöauditoinnit aloitettiin myymälöissä ja vuoden 2012 loppuun mennessä 158 myymälää oli auditoitu. Auditoinnit jatkuvat vuonna 2013. Vuoden 2012 aikana valmistauduttiin myös sertifioimaan ISO 14001 –järjestelmä.

Alko otti vuoden 2012 alussa käyttöön vastuullisen hankinnan toimintamallin. Siihen pohjautuen Alko sai kaikilta alkoholijuomien toimittajiltaan vakuutuksen eettisten periaatteiden noudattamisesta.

Alko kuuluu BSCI-järjestelmään (Business Social Compliance Initiative), joka on eurooppalaisten kauppaketjujen vuonna 2003 kehittämä sosiaalisen laadunvalvonnan malli. Alko käyttää tavarantoimittajien eettisten periaatteiden mukaisen toiminnan arvioinnissa BSCI-auditointimallia. Ensimmäinen auditointipilotti tehtiin Chilessä keuhvällä 2012.

Tuotteet

Alkon valikoimassa on tuotteita 63 (61) maasta. Tuotteita ostetaan 132 (122) kotimaiselta maahantuojalta tai valmistajalta sekä 230 (222) ulkomaiselta tavarantoimittajalta.

Vuoden 2012 viimeisessä hinnastossa oli 2180 juomanimikettä (2110). Kuluttajat voivat ostaa tuotteita vakiovalikoiman lisäksi tilausvalikoimasta, jossa oli vuoden 2012 joulukuussa 1499 (1512) nimikettä. Alkon lippulaivamyymälässä Helsingissä on näiden lisäksi erikoisvalikoima, jossa on lähes 200 tuotetta.

Alko ottaa uusia tuotteita myyntiin viikoittain. Myynnissä on myös alkoholittomia juomia ja tarvikkeita.

Palvelut ja asiakkaat

Alkolla oli vuoden 2012 lopussa 350 (348) myymälää. Myymäläverkostoa täydensi 107 (110) tilauspalvelupistettä. Alkon myymälöissä tehtiin 61,7 miljoonaa (62,2 miljoonaa) asiakaskäyntiä vuonna 2012, mikä oli noin prosentin vähemmän kuin edellisvuonna. Alko paransi asiakastytyytyväisyyden arvosanaansa jo viidettä vuotta peräkkäin. Kansallisessa asiakaspalvelututkimuksessa Alko oli kaupparyhmän ykkönen ja kaikkien suomalaisten palveluyritysten joukossa Alko oli neljännellä sijalla.

Henkilöstö

Henkilöstön lukumäärä oli vuoden lopussa 2756 (2753). Henkilötyövuosiksi muunnettuna koko- ja osa-aikatyötä tekevien henkilöiden työpanos oli 1928 (1926) henkilötyövuotta.

Koulutuspäiviä oli keskimäärin 4,3 (3,5) työntekijää kohden. Uutena käynnistyi työhyvinvointihankkeeseen liittyvä koko henkilöstön työhyvinvoinnin johtamisvalmennusohjelma. Palveluosaamista vahvistettiin valmentamalla henkilöstön keskuudesta asiakaspalvelulähettiläitä.

Koko henkilökunta on kannustinjärjestelmän piirissä. Kannustinjärjestelmä sisältää kattavasti vastuullisuus-, asiakas-, henkilöstö- ja talousnäkökulmien mittareita sekä ohjaa yhdessä onnistumiseen ja tuloksellisuuteen. Alkolaisia palkitaan ryhmäkohtaisesti. Lisäksi esimiehiä palkitaan esimiestyössä onnistumisesta.

Palkat ja palkkiot henkilökunnalle olivat yhteensä 68,1 milj. euroa (66,5 milj. euroa). Henkilökunnalle ja johdolle vuodelta 2012 maksettavaa kannustepalkkiota henkilösivukuluineen kirjattiin 3,2 milj. euroa (2,9 milj. euroa), joka on 3,6 prosenttia (3,3 prosenttia) henkilöstökuluista.

Osakkeet ja osakkeenomistaja

Suomen valtio omistaa Alkon koko osakekannan (10 000 000 osaketta).

Hallinnointi

Varsinaisen, 13.4.2012 pidetyn yhtiökokouksen päätöksellä osinko, 50 milj. euroa, maksettiin kahdessa erässä. Ensimmäinen erä, 20,0 milj. euroa, maksettiin 16.4.2012 ja loppuosa, 30,0 milj. euroa, 3.9.2012.

Yhtiökokous valitsi hallitukseen puheenjohtajaksi kauppaneuvos Soili Suonojan, varapuheenjohtajaksi pääjohtaja, professori, LKT, VTM Pekka Puskan ja jäseniksi toiminnanjohtaja, VTL Sari Aalto-Matturin, finanssineuvos, OTK, ekonomi Arto Honkaniemen, pääsihteeri, OTK Leila Kostiaisen, toimitusjohtaja, kauppaneuvos Matti Pörhön ja ylijohtaja, LT Päivi Sillanaukeen. Sillanaukee erosi Alkon hallituksesta 30.9.2012 tultuaan valituksi sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäälliköksi. Hallituksen kokouksiin osallistuvat ilman äänioikeutta henkilöstön edustajat Juri Helmiö ja Saku Salonen.

Hallituksella oli kolme valiokuntaa, jotka ovat tarkastus-, henkilöstö- ja alkoholipoliittinen valiokunta.

Alkon hallintoneuvostoon kaudella 2012–2015 kuuluvat puheenjohtaja Sari Sarkomaa, varapuheenjohtaja Eila Tiainen sekä jäsenet Timo Heinonen, Anne Holmlund, Reijo Hongisto, Arja Juvonen, Saara Karhu, Mats Nylund, Heli Paasio, Leena Rauhala, Markku Rossi ja Simo Rundgren. Sosiaali- ja terveysministeriötä hallintoneuvostossa edustaa johtaja Kari Paaso. Sosiaali- ja terveysministeriön edustuksesta yhtiön hallintoneuvostossa säädetään alkoholilain 38 §:ssä.

Alko noudattaa soveltuvin osin Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 15.6.2010 julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Lisäksi Alko noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön omistajaohjausstrategiaa.

Yhtiössä vuodesta 2001 työskennellyt toimitusjohtaja Jaakko Uotila jäi eläkkeelle 31.12.2012. Hallitus nimitti uudeksi toimitusjohtajaksi tekniikan lisensiaatti Hille Korhosen 1.1.2013 alkaen.

Yhtiön tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana Reino Tikkanen, KHT.

Riskienhallinta

Alkon hallitus vastaa yhtiön riskienhallintapolitiikasta ja valvoo sen toteuttamista. Toimitusjohtaja yhdessä johtoryhmän kanssa vastaa siitä, että riskienhallintapolitiikkaa noudatetaan ja että riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty.

Alkon riskienhallinta tarkoittaa systemaattista ja ennakoivaa tapaa analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia. Riskit on jaoteltu strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Yhtiö on määritellyt mahdollisia riskejä, joilla voi olla vaikutusta yhtiön tulevaisuuteen ja kannattavuuteen:

- Alkoholilain muutokset saattavat vaikuttaa merkittävästi yhtiöön.
- Alkoholijuomaveron korottaminen saattaa vaikuttaa alkoholijuomien matkustajatuonnin lisääntymiseen ja siten tuotteiden kysynnän vähenemiseen.
- Alkon toiminnan keskeinen osa on vastuullinen asiakaspalvelu siten, että alaikäisille tai päihtyneille ei myydä alkoholia. Mahdolliset poikkeamat aiheuttavat yksittäisen myymälän tilapäisen sulkemisen.
- Yhtiön liiketoiminta perustuu toimiville ja luotettaville tietojärjestelmille. Tietojärjestelmien mahdolliset toimintahäiriöt tai se, etteivät ne vastaa liiketoiminnan vaatimuksiin, voivat aiheuttaa katkoksia liiketoiminnassa.

Lähiajan näkymät ja tilikauden jälkeiset tapahtumat

Arvonlisäveroa korotettiin 1.1.2013, mikä nosti yleisesti vähittäismyyntihintoja. Tämän lisäksi heikentynyt taloustilanne vähentää yksityistä kulutusta. Alkon liikevaihto pysynee samalla tasolla tai heikkenee hieman edellisvuodesta. Tuloksen ennakoidaan laskevan vuoteen 2012 verrattuna.

Tuloslaskelma, FAS

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011
Liikevaihto	1 207,5	1 172,7	1 207,2	1 172,3
Liiketoiminnan muut tuotot	2,7	2,4	2,7	2,4
Materiaalit ja palvelut	-1 002,3	-953,9	-1 002,3	-953,9
Henkilöstökulut	-88,1	-86,6	-88,1	-86,6
Poistot ja arvonalentumiset	-5,3	-5,9	-5,2	-5,9
Liiketoiminnan muut kulut	-57,1	-61,8	-57,0	-61,4
Liikevoitto	57,4	66,9	57,3	67,0
Rahoitustuotot ja -kulut	1,0	2,0	1,0	2,0
Voitto/tappio ennen satunnaiseriä	58,4	68,9	58,3	68,9
Satunnaiset erät	0,3	-0,5	0,3	-0,5
Voitto/tappio satunnaiserien jälkeen	58,7	68,4	58,6	68,5
Tuloverot	-13,4	-17,4	-14,3	-17,4
Vähemmistöosuus		0,0		
Tilikauden voitto/tappio	45,3	51,0	44,4	51,0

FAS=Finnish Accounting Standards

Tase, FAS

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Vastaavaa				
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet	6,3	4,1	6,3	4,1
Aineelliset hyödykkeet	41,9	41,3	13,5	14,6
Sijoitukset	7,2	6,8	33,9	34,1
Pysyvät vastaavat	55,4	52,2	53,7	52,8
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus	63,7	66,6	63,7	66,6
Pitkäaikaiset saamiset	1,6	1,6	1,6	1,6
Laskennallinen verosaaminen	0,8	0,4		
Lyhytaikaiset saamiset	16,9	25,7	16,8	25,7
Rahat ja pankkisaamiset	126,1	122,0	126,0	121,9
Vaihtuvat vastaavat	209,2	216,2	208,2	215,8
Vastaavaa	264,5	268,4	261,9	268,6

Vastattavaa

Oma pääoma

Osakepääoma	16,8	16,8	16,8	16,8
Muut rahastot	3,6	4,0	3,6	4,0
Edellisten tilikausien voitto	15,0	13,0	15,1	13,8
Tilikauden voitto/tappio	45,3	51,0	44,4	51,0
Oma pääoma	80,7	84,9	79,9	85,7

Vähemmistöosuus

0,4

Pakolliset varaukset

0,0

0,3

0,0

0,3

Vieras pääoma

Laskennallinen verovelka	1,7			
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma		0,0		
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma		0,0		
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	182,1	182,8	182,0	182,7
Vieras pääoma	183,8	182,8	182,0	182,7
Vastattavaa	264,5	268,4	261,9	268,6

FAS=Finnish Accounting Standards

Rahoituslaskelma, FAS

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	2012	2011	2012	2011
Liiketoiminnan rahavirta				
Tilikauden voitto/tappio	45,3	51,0	44,4	51,0
Oikaisut:				
Poistot ja arvonalentumiset	5,3	5,9	5,2	5,9
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (–) ja -tappiot (+)	0,2	0,1	0,2	0,1
Rahoitustuotot ja -kulut	-1,0	-2,0	-1,0	-2,0
Tuloverot	14,3	17,4	14,3	17,4
Muut oikaisut	-1,1	0,5	-0,3	0,5
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	62,9	72,8	62,7	72,9
Käyttöpääoman muutos:				
Vaihto-omaisuuden lisäys (–) / vähennys (+)	2,9	-1,0	2,9	-1,0
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (–) / vähennys (+)	5,8	1,0	5,8	1,0
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (–)	-2,7	1,2	-2,6	1,3
Varausten muutos	-0,3	0,3	-0,3	0,3
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	68,6	74,3	68,6	74,4

Maksetut korot liiketoiminnasta	0,0	0,0	0,0	0,0
Saadut osingot liiketoiminnasta	0,0	0,0	0,0	0,0
Saadut korot liiketoiminnasta	1,3	1,8	1,3	1,8
Muut rahoituserät liiketoiminnasta	0,0	0,0	0,0	0,0
Maksetut verot liiketoiminnasta	-9,6	-40,1	-9,6	-40,1
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	60,4	36,0	60,3	36,1
Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta	0,3	-0,5	0,3	-0,5
Liiketoiminnan rahavirta	60,7	35,5	60,6	35,7

Investointien rahavirta

Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-6,7	-7,0	-6,7	-7,0
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,1	0,0	0,1	0,0
Ostetut tytäryhtiöosakkeet		0,0		
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	0,4	0,0	0,4	0,0
Myydyt osakkuusyhtiöosakkeet		0,4		0,4
Investoinnit muihin sijoituksiin	-0,4	-0,1	-0,4	-0,1
Luovutustulot muista sijoituksista	0,3	0,1	0,3	0,1
Investointien rahavirta	-6,4	-6,6	-6,3	-6,6

Rahoituksen rahavirta

Lyhytaikaisten lainojen nostot		0,0		
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		0,0		
Maksetut osingot	-50,0	-111,0	-50,0	-111,0
Maksetut lahjoitukset	-0,2	-0,9	-0,2	-0,9
Rahoituksen rahavirta	-50,2	-111,9	-50,2	-111,9

Rahavarojen muutos	4,1	-82,9	4,1	-82,8
---------------------------	------------	--------------	------------	--------------

Rahavarat tilikauden alussa	122,0	204,9	121,9	204,7
Rahavarojen muutos	4,1	-82,9	4,1	-82,8
Rahavarat tilikauden lopussa	126,1	122,0	126,0	121,9

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus ja laadintaperiaatteet

Alko-konserniin kuuluvat Alko Oy emoyhtiönä ja neljä kiinteistöosakeyhtiömuotoista tytäryhtiötä. Puolangan Keskus (50,48%), Raahen Asemakatu 12 (57,9%), Vuoksenniskan Harjulanrinne (73,08%) ja Kiinteistö Oy Arkadiantalo (100%). Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Kiinteistö Oy Arkadiantalo. Muilla tytäryhtiöillä ja osakkuusyhtiöillä ei ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Sisäinen osakkeenomistus

Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Poistot tehdään pysyvien poistosuunnitelman mukaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäisten toimitusten realisoitumattomat katteet, keskinäiset saamiset ja velat samoin kuin sisäinen voitonjako on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuuksia ei ole.

Tilinpäätöksen vertailukelpoisuus

Tilinpäätös ei ole konsernitasolla vertailukelpoinen. Vuoden 2011 konsernitilinpäätökseen oli yhdistelty kaikki tytäryhtiöt.

Arvostusperiaatteet

LIKEVAIHTO

Liikevaihto sisältää myynnin valmisteveroineen.

PYSYVIEN VASTAAVIEN ARVOSTAMINEN

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella. Poistot on tehty käyttöönottokuukautta seuraavasta kuukaudesta alkaen. Poistosuunnitelma on sama kuin edellisenä vuonna.

Poistoajat ovat:

	vuosia
Rakennukset	25-40
Rakennelmat	20
Koneet ja kalusto (hankintavuosi < 2002)	10
Koneet ja kalusto (hankintavuosi ≥ 2002)	7
Koneet ja kalusto (hankintavuosi ≥ 2009)	5
Kuljetuskalusto	5
Atk-laitteet	3
Atk-ohjelmat	3
Myymlähuoneistojen peruseräparannukset	5

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTAMINEN

Vaihto-omaisuus on arvostettu muuttuvien menojen keskihintaperiaatteen mukaisesti. Myymälöiden varastot sisältävät valmisteveron Vantaan Viinikkalassa sijaitseva keskusvarasto on valmisteveroton.

RAHOITUSOMAISUUDEN ARVOSTAMINEN

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintamenoa tai sitä alemman todennäköiseen luovutushintaan.

ULKOMAANRAHANMÄÄRÄISET ERÄT

Ulkomaanrahanmääräiset saamiset ja velat on muutettu euroiksi tilikauden päättymispäivän kurssiin.

Tuloslaskelman liitetiedot, FAS

Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011
Vuokratuotot	1,9	1,8	1,9	1,8
Liiketoiminnan muut tuotot	0,8	0,6	0,8	0,6
Myyntivoitot pysyvistä vastaavista	0,0	0,1	0,0	0,1
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	2,7	2,4	2,7	2,4

Materiaalit ja palvelut

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011
Ostot tilikauden aikana	-994,8	-951,0	-994,8	-951,0
Varastojen lisäys tai vähennys	-2,9	1,0	-2,9	1,0
Aineet, tavarat, tarvikkeet	-997,7	-950,0	-997,7	-950,0
Ulkopuoliset palvelut	-4,5	-3,9	-4,5	-3,9
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-1 002,3	-953,9	-1 002,3	-953,9
Henkilöstö keskimäärin tilikaudella	1 931	1 926	1 931	1 926

Henkilöstökulut

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-68,1	-66,5	-68,1	-66,5
Eläkekulut	-15,9	-16,4	-15,9	-16,4

Muut henkilösivukulut	-4,0	-3,7	-4,0	-3,7
Henkilöstökulut	-88,1	-86,6	-88,1	-86,6

Ennen 31.12.1991 työsuhteensa aloittaneet alkolaiset ovat lisäeläkkeen piirissä. Heidän eläkeikänsä on 61 vuotta ja eläke 66 % palkasta.

Emoyhtiön ottamaan OP-Henkivakuutuksen Ryhmäeläkevakuutukseen liittyy lisävakuutusrahasto 19,4 milj. euroa.

Rahastoa voidaan käyttää lisäeläkkeen indeksikorotusvastuisiin ja muihin vakuutuksen vastaisiin velvoitteisiin.

Johdon palkat, palkkiot ja luontaisedut

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011
Toimitusjohtaja	0,4	0,3	0,4	0,3
Hallituksen jäsenet	0,2	0,2	0,2	0,2
Hallintoneuvoston palkat ja palkkiot	0,1	0,1	0,1	0,1
Yhteensä	0,6	0,6	0,6	0,6

Vuoden 2012 lopussa eläkkeelle jäänyt toimitusjohtaja kuului etuusperusteisen ryhmäeläkevakuutuksen piiriin 30.04.2012 saakka. Hänen eläkeikänsä on 63 vuotta ja eläke 60 % palkasta. Kaksi johtoryhmän jäsentä kuuluu etuusperusteisen ryhmäeläkevakuutuksen piiriin, jonka mukainen eläkeikä on 61 vuotta ja eläke 66 % palkasta. Muut johtoryhmän jäsenet kuuluvat maksuperusteisen ryhmäeläkevakuutuksen piiriin, jonka mukainen eläkeikä on Tyel:n mukainen ja vuosimaksu 10 % vuosiansioista ilman kannustinpalkkioita. Uuden 1.1.2013 aloittaneen toimitusjohtajan eläke määräytyy Tyel:n mukaan, ja siten hän ei kuulu ryhmäeläkevakuutuksen piiriin.

Poistot ja arvonalentumiset

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.–31.12.2012	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2012	1.1.–31.12.2011
Suunnitelman mukaiset poistot	-5,4	-5,9	-5,3	-5,7
Kons.liikearvon poisto & kons.res. vähennys		0,0		
Suunnitelman mukaiset poistot pysyvistä vastaavista ja liikearvosta	-5,4	-5,9	-5,3	-5,7
Pysyvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset ja palautukset	0,2	0,0	0,2	-0,2
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-5,3	-5,9	-5,2	-5,9

Tilintarkastajan palkkiot

Euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011
KPMG Oy Ab				
Tilintarkastus	30 181,38	28 320,00	25 000,00	28 320,00
Muut palkkiot	400,00	21 897,93	400,00	21 897,93
Yhteensä	30 581,38	50 217,93	25 400,00	50 217,93

Liiketoiminnan muut kulut yhteensä

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011
Vuokrat	-20,5	-19,5	-20,5	-19,5
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	-5,0	-4,3	-5,0	-4,3
Luovutustappiot pysyvistä vastaavista	-0,3	-0,1	-0,3	-0,1
Annetut avustukset	-0,4	-0,3	-0,4	-0,3
Energia	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Työvaatteet ja tarvikkeet	-3,0	-3,1	-3,0	-3,1
Rakennus- ja korjauspalvelut	-2,8	-2,7	-2,8	-2,7
IT-palvelut	-6,1	-6,5	-6,1	-6,5
Kuljetukset	-1,8	-6,6	-1,8	-6,6
Muut ostetut palvelut	-4,8	-6,1	-4,8	-6,1
Viestintä ja markkinointi	-3,7	-3,3	-3,7	-3,3
Puhelin ja tietoliikenne	-1,6	-2,1	-1,6	-2,1
Luottokorttiprovisiot ja rahankäsittely	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Muut kulut	-2,6	-2,7	-2,5	-2,3
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-57,1	-61,8	-57,0	-61,4

Rahoitustuotot ja -kulut

	Alko konserni		Alko Oy	
Milj. euroa	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011
Rahoitustuotot				
Osinkotuotot muilta	0,0	0,0	0,0	0,0
Tuotot osuuksista	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut korko- ja rahoitustuotot muilta	1,0	2,0	1,0	1,9
Muut rahoitustuotot	1,0	2,0	1,0	1,9
Rahoitustuotot yhteensä	1,0	2,0	1,0	2,0
Rahoituskulut				
Muut korko- ja rahoituskulut muille	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut rahoituskulut	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut korko- ja rahoituskulut yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoituskulut yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	1,0	2,0	1,0	2,0
Valuuttakurssivoitot	0,0	0,0	0,0	0,0
Valuuttakurssivoitot ja -tappiot yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2012

Tuloslaskelman liitetiedot, FAS

Satunnaiserät

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011
Satunnaiset tuotot, varauksen purku	0,3		0,3	
Satunnaiset tuotot, Eläkesäätiön ylikatteen palautus		0,2		0,2
Satunnaiset kulut, Eläkesäätiön loppuselvitys		-0,7		-0,7
Satunnaiset yhteensä	0,3	-0,5	0,3	-0,5

Välittämättömät verot

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011	1.1.—31.12.2012	1.1.—31.12.2011
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-14,2	-17,6	-14,2	-17,6
Tuloverot satunnaisista eristä	-0,1	0,1	-0,1	0,1
Laskennallisten verovelkojen ja -saamisten muutos	0,8	0,0		
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-13,4	-17,4	-14,3	-17,4

Taseen liitetiedot, FAS

Pysyvät vastaavat

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot	0,7	0,9	0,7	0,8
Ennakkomaksut aineettomista hyödykkeistä	5,5	3,2	5,5	3,2
Aineettomat hyödykkeet	6,3	4,1	6,3	4,1
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	13,9	13,2	0,0	0,0
Rakennukset ja rakennelmat	14,5	13,5	0,0	0,0
Koneet ja kalusto	13,3	14,3	13,3	14,3
Muut aineelliset hyödykkeet	0,2	0,2	0,2	0,2
Aineelliset hyödykkeet	41,9	41,3	13,5	14,6
Sijoitukset				
Osuudet saman kons. yrityksissä	0,4		27,1	27,4
Osuudet osakkuusyhtiöissä	1,9	1,9	1,9	1,9
Muut osakkeet ja osuudet	4,9	4,9	4,9	4,9
Sijoitukset	7,2	6,8	33,9	34,1
Pysyvät vastaavat yhteensä	55,4	52,2	53,7	52,8

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet 2012

Alko konserni

Milj. euroa	Kehittämismenot	Muut pitkävaikutteiset		Yhteensä
		menot	Ennakkomaksut	
Hankintameno 1.1.	0,0	9,6	3,2	12,8
Lisäykset	0,0	0,3	2,3	2,6
Konsernista poistetut kiinteistöyhtiöt	0,0	0,0		0,0
Vähennykset		-0,2		-0,2
Hankintameno 31.12.	0,0	9,6	5,5	15,2
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-8,7		-8,7
Konsernista poistetut kiinteistöyhtiöt	0,0	0,0		0,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		0,2		0,2
Tilikauden poisto		-0,4		-0,4
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-8,9		-8,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,7	5,5	6,3

Aineettomat hyödykkeet 2012

Alko Oy

Milj. euroa	Muut pitkävaikutteiset		Yhteensä
	menot	Ennakkomaksut	
Hankintameno 1.1.	9,5	3,2	12,8
Lisäykset	0,3	2,3	2,6
Vähennykset	-0,2	0,0	-0,2

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2012

Taseen liitetiedot, FAS

Hankintameno 31.12.	9,6	5,5	15,2
Kertyneet poistot 1.1.	-8,7		-8,7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,2		0,2
Tilikauden poisto	-0,4		-0,4
Kertyneet poistot 31.12.	-8,9		-8,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,7	5,5	6,3

Aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet 2012

Alko konserni

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	13,2	15,9	54,6	0,2	84,0
Lisäykset	0,0	0,0	4,1	0,0	4,1
Konsernista poistetut kiinteistöyhtiöt	0,7	-1,2	0,0	0,0	-0,6
Vähennykset	0,0	0,0	-3,0	0,0	-3,0
Hankintameno 31.12. *	13,9	14,7	55,6	0,2	84,4
Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-2,4	-40,3	0,0	-42,7
Konsernista poistetut kiinteistöyhtiöt	0,0	2,3	0,0	0,0	2,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	2,9	0,0	2,9
Tilikauden poisto	0,0	-0,1	-5,0	0,0	-5,1
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-0,2	-42,4	0,0	-42,5
Kirjanpitoarvo 31.12.	13,9	14,5	13,3	0,2	41,9

Aineelliset hyödykkeet 2012

Alko Oy

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,0	0,1	54,6	0,2	54,9
Lisäykset	0,0	0,0	4,1	0,0	4,1
Vähennykset	0,0	0,0	-3,0	0,0	-3,0
Hankintameno 31.12.	0,0	0,1	55,6	0,2	56,0

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2012

Taseen liitetiedot, FAS

Kertyneet poistot 1.1.	0,0	-0,1	-40,3	0,0	-40,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,0	2,9	0,0	2,9
Tilikauden poisto	0,0	0,0	-5,0	0,0	-5,0
Kertyneet poistot 31.12.	0,0	-0,1	-42,4	0,0	-42,4

Kirjanpitoarvo 31.12.	0,0	0,0	13,3	0,2	13,5
------------------------------	------------	------------	-------------	------------	-------------

* Hankintameno ei sisälly arvonnkorotuksia

Sijoitukset

Sijoitukset 2012

Alko konserni

Milj. euroa	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus- yhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	-0,2	2,5	5,3	7,6
Lisäykset	0,0	0,0	0,4	0,4
Konsernista poistetut kiinteistöyhtiöt	1,6			1,6
Vähennykset	-0,4	0,0	-0,5	-0,8
Hankintameno 31.12.	1,0	2,5	5,3	8,8
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuuosikaisut 1.1. *	0,2	-0,7	-0,4	-0,9
Konsernista poistetut kiinteistöyhtiöt	-0,9			-0,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,1	0,0	0,1	0,2
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,6	-0,7	-0,4	-1,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,4	1,9	4,9	7,2

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2012

Taseen liitetiedot, FAS

Sijoitukset 2012

Alko Oy

Milj. euroa	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osuudet osakkuus- yhtiöissä	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	28,1	2,5	5,3	36,0
Lisäykset	0,0	0,0	0,4	0,4
Vähennykset	-0,4	0,0	-0,5	-0,8
Hankintameno 31.12.	27,7	2,5	5,3	35,5
Kertyneet arvonalenn. ja pääomaosuusoikaisut 1.1. *	-0,7	0,7	-0,4	-1,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet arvonalennukset	0,1	0,0	0,1	0,2
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-0,6	-0,7	-0,4	-1,7
Kirjanpitoarvo 31.12.	27,1	1,9	4,9	33,9

*Hankintamenuon ei sisälly arvonkorotuksia

Osakkeet

Osakkeet 2012

Osuudet saman konsernin yrityksissä	Osakkeiden/osuuksien							Viimeksi laaditun tilin- päättöksen mukainen voitto/tappio 1 000 €
	Emo- yhtiön omistus- osuus %	Osuus omasta pää- omasta 1 000 €	Oma pää- oma 1 000 €	Määrä kpl	Nimel- lisarvo €/yks.	Nimel- lisarvo 31.12.2012 1 000 € yht.	Kirjanpito- arvo 31.12.2012 1 000 €	
Kiinteistö Oy Arkadiantalo	100,00		19 690				26 721	81,3
Kiinteistö Oy Puolangan Keskus, Puolanka	50,48	185	366	275	56,00	15	118	-2,1
Kiinteistö Oy Raahen Asemakatu 12, Raahе	57,90	251	433	14 476	17,00	246	140	-0,9

Tämä on verkosta itse tuotettu pdf-tiedosto eikä se ole välttämättä yhtä kattava kuin Alkon vuosikertomus ja yhteiskuntavastuuraportti kokonaisuudessaan.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2012

Taseen liitetiedot, FAS

Kiinteistö Oy Vuoksenniskan Harjulanrinne, Imatra	73,08	689	942	7 308	0,30	2	120	1,8
--	-------	-----	-----	-------	------	---	-----	-----

Osuudet saman konsernin yrityksissä yhteensä	1 125						27 099	
---	--------------	--	--	--	--	--	---------------	--

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2012

Taseen liitetiedot, FAS

Osakkeet 2012

Osakkeiden/osuuksien	Emo- yhtiön omistus- osuus %	Osuus omasta pää- omasta 1 000 €	Oma pää- oma 1 000 €	Määrä kpl	Nimellisarvo €/yks.	Nimel- lisarvo 31.12.2012 1 000 € yht.	Kirjanpito- arvo 31.12.2012 1 000 €	Viimeksi laaditun tilin- päättöksen mukainen voitto/tappio 1 000 €
Osuudet omistusyhteisöissä								
Kiinteistö Oy Enon Kauppakeskus, Eno	37,00	169	457	259	5,05	1	118	-1,3
Asunto Oy Juvan Myllynkerä, Juva	31,50	147	467	3 150	0,25	1	150	-4,3
Kaavin Yrittäjätalo Oy, Kaavi	23,20	116	501	348	16,82	6	101	-24,0
Kiinteistö Oy Kaivolankulma, Puumala	36,37	106	292	2 515	67,28	169	100	0,0
Kiinteistö Oy Kannuksen Torinkulma, Kannus	46,03	331	718	2 900	1,68	5	155	-0,6
Kiinteistö Oy Mantsintie 1—3, Ilomantsi	28,19	109	386	311	50,46	16	135	-0,1
Kiinteistö Oy Nilsinportti, Nilsä	31,49	448	1 424	1 606	16,82	27	168	3,8
Kiinteistö Oy Parikkalan Sahanranta, Parikkala	41,21	275	667	4 121	1,68	7	70	2,3
Asunto-osakeyhtiö Pieksälä, Pieksämäki	26,82	147	547	54 800	1,68	92	84	-189,6
Kiinteistö Oy Pulkkilan Kauppakeskus, Pulkila	49,84	255	512	4 984	0,34	2	70	-35,1
Kiinteistö Oy Saarijärven Paavonaukio, Saarijärvi	29,58	149	502	392	168,19	66	120	-1,1
Asunto Oy Sandelsinkatu 4, Helsinki	24,85	41	163	6 835	0,34	2	251	26,8
Kiinteistö Oy Savitaipaleen Torinkulma, Savitaipale	23,00	185	805	2 300	0,34	1	103	1,1
Kiinteistö Oy Urpala, Rantasalmi	36,88	295	799	2 950	0,34	1	100	1,3
Kiinteistö Oy Äänekosken								

Tämä on verkosta itse tuotettu pdf-tiedosto eikä se ole välttämättä yhtä kattava kuin Alkon vuosikertomus ja yhteiskuntavastuuraportti kokonaisuudessaan.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2012

Taseen liitetiedot, FAS

Torikatu 5, Äänekoski	36,29	309	851	450	16,82	8	130	-10,6
-----------------------	-------	-----	-----	-----	-------	---	-----	-------

Osuudet
omistusyrityksissä
yhteensä

3 083

1 855

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2012

Taseen liitetiedot, FAS

Osakkeet 2012

Osakkeiden/osuuksien

Muut osakkeet ja osuudet	Emoyhtiön	Määrä	Nimellis-	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo
	omistus- osuus %		arvo €/yks.	31.12.2012 1 000 € yht.	31.12.2012 1 000 €
Asunto Oy Helsinginkatu 15, Helsinki	17,73	1 773	1,68	3	434
Kiinteistö Oy Karakeskus, Kouvola	4,60	5 013	0,17	1	7
Kaukotalo Oy, Helsinki	6,02	407	50,46	21	471
Kiinteistö Oy Keritori, Kerimäki	9,76	332	1,68	1	63
Kiuruveden Linja-autoaseman Kiinteistö Oy, Kiuruvesi	14,99	2 514	16,82	42	135
Kiinteistö Oy Kolarin Ylläs Chalets VII		122			244
Kontulan Ostoskeskus Oy, Helsinki	9,46	745	68,62	51	673
Kiinteistö Oy Lappeenrannan Brahenkatu 7, L-ranta	15,59	1 216	16,82	20	380
Asunto Oy Nilsiä Tahkovouri Chalets B		1 805			178
Kiinteistö Oulun Kirkkokatu 14, Oulu	1,43	500	16,82	8	17
Kiinteistö Oy Paltamon Tervahamina, Paltamo	10,00	1 000	1,68	2	100
Kiinteistö Oy Pyhäsalmen Liiketalo, Pyhäsalmi	16,00	288	1,68	0	101
Savonlinnan Linja-autoasema Oy, Savonlinna	10,47	1 540	168,19	259	168
Kiinteistö Oy Siilinjärven Torikalla, Siilinjärvi	19,22	36 520	0,17	6	200
Tahko Golf Club Aoy, A 597					9
Tahko Golf Club Aoy, A 1044					9
Kiinteistö Oy Tampereen Hämeenpuisto 27b, Tampere	1,56	440	17,00	283	38
Tikkurilan Kauppatalo Oy, Helsinki	10,05	1 130	117,73	133	500
Asunto Oy Vuorimiehenkatu 33, Helsinki	15,41	4 445	16,82	75	228
Kiinteistö Oy Ämmänpiekari, Suomussalmi	1,36	3 915	16,82	66	10
Bostads Ab Östra Esplanadgatan 17, Uusikaarlepyy	19,18	211	1,68	0	22
Vierumäki Golf Garden Oy					488
Vierumäki Golf Garden Oy					38
Vierumäki Chalets					298
Luoston Huolto Oy	1,87	28	8,41	0	3

Tämä on verkosta itse tuotettu pdf-tiedosto eikä se ole välttämättä yhtä kattava kuin Alkon vuosikertomus ja yhteiskuntavastuuraportti kokonaisuudessaan.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2012

Taseen liitetiedot, FAS

Luottokunta	1	0
Suomen Palautuspakkaus Oy	12,50	150
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä	972	4 839
Erittelemättömät muut osakkeet ja osuudet (Puhelinosakkeet)		84
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä		4 923
Kaikki osakkeet yhteensä		33 876

Rahat ja pankkisaamiset

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Myymälöiden kassa	16,4	16,0	16,4	16,0
Yritystodistukset	0,0	24,0	0,0	24,0
Joukkovelkakirjalainat	0,5	11,2	0,5	11,2
Pankkitilit	109,2	70,7	109,1	70,6
Yhteensä	126,1	122,0	126,0	121,9

Joukkovelkakirjalainojen markkina- ja kirjanpitoarvon erotus

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Rahoitusarvopaperien markkina-arvo	0,5	11,6	0,5	11,6
Rahoitusarvopaperien kirjanpitoarvo	0,5	11,2	0,5	11,2
Erotus	0,0	0,4	0,0	0,4

Vaihto-omaisuus

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011

Tämä on verkosta itse tuotettu pdf-tiedosto eikä se ole välttämättä yhtä kattava kuin Alkon vuosikertomus ja yhteiskuntavastuuraportti kokonaisuudessaan.

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2012

Taseen liitetiedot, FAS

Valmiit tuotteet ja tavarat	63,4	66,3	63,4	66,3
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	0,3	0,4	0,3	0,4
Vaihto-omaisuus yhteensä	63,7	66,6	63,7	66,6
Pitkäaikaiset muut saamiset	1,6	1,6	1,6	1,6
Muut	1,6	1,6	1,6	1,6
Yhteensä	1,6	1,6	1,6	1,6

Lyhytaikaiset saamiset

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Myyntisaamiset	12,7	20,2	12,7	20,2
Lyhytaikaiset siirtosaamiset (muilta)	4,1	5,5	4,1	5,5
Muut	0,1	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	16,9	25,7	16,8	25,7
Lyhytaikaiset saamiset	16,9	25,7	16,8	25,7

Siirtosaamisten olennaiset erät

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Tuloverosaaminen	0,0	2,7	0,0	2,7
Lounaseteleitä	0,7	0,4	0,7	0,4
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	0,6	0,6	0,6	0,6
Talteenottojärjestelmän maksut	0,0	0,6	0,0	0,6
Korkosaamiset	0,0	0,4	0,0	0,4
Matkalla olevat vaihtorahat	0,1	0,1	0,1	0,1
Laskutettu eri kaudella kuin tavara vastaanotettu	2,4	0,4	2,4	0,4
Lakisääteiset vakuutusmaksut	0,1	0,0	0,1	0,0
Muut siirtosaamiset	0,2	0,3	0,2	0,3
Yhteensä	4,1	5,5	4,1	5,5

Voitonjakokelpoiset varat

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Edellisten tilikausien voitto			14,8	14,7

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2012

Taseen liitetiedot, FAS

Tilikauden voitto/tappio	44,4	51,0
Siirto muista rahastoista	0,4	
Lahjoitukset	-0,2	-0,9
Oikaisut yhteensä	0,3	-0,9
Voitonjakokelpoiset varat	59,5	64,8

Pakolliset varaukset

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Muut lyhytaikaiset varaukset				0,3
Lyhytaikaiset varaukset				0,3

Pitkäaikainen vieras pääoma

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Korollinen:				
Velat muille		0,0		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma		0,0		

Lyhytaikainen vieras pääoma

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Lainat rahoituslaitoksilta		0,0		
Ostovelat	145,2	148,5	145,2	148,4
Siirtovelat	20,5	18,3	20,5	18,2
Muut velat	16,4	16,0	16,3	16,0
Yhteensä	182,1	182,8	182,0	182,7
Lyhytaikainen vieras pääoma	182,1	182,8	182,0	182,7

Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille:

Lyhytaikaiset muut velat samaan konserniin kuuluville
yrityksille

0,0

0,0

Siirtovelkojen olennaiset erät (pitkä- & lyhytaikaiset)

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Palkka jaksotukset sosiaalikuluihin	17,9	17,6	17,9	17,6
Työnantajavakuutusten jaksotus	0,3	0,2	0,3	0,2
Tuloverojaksotus	2,0		2,0	
Muut lyhytaikaiset siirtovelat	0,2	0,5	0,2	0,4
Yhteensä	20,5	18,3	20,5	18,2

Oman pääoman muutos

Oman pääoman muutos 2011

Alko konserni

Milj. euroa	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.	16,8	4,0	124,9	145,8
Osingonjako			-111,0	-111,0
Suorat kirjaukset voittovaroista, lahjoitukset			-0,9	-0,9
Tilikauden voitto			51,0	51,0
Oma pääoma yhteensä 31.12.2011	16,8	4,0	64,1	84,9

Oman pääoman muutos 2012

Alko konserni

Milj. euroa	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.	16,8	4,0	64,1	84,9
Osingonjako			-50,0	-50,0

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2012

Taseen liitetiedot, FAS

Suorat kirjaukset voittovaroista, lahjoitukset			-0,2	-0,2
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto	-0,4		0,4	0,0
Konsernista poistetut kiinteistöyhtiöt	0,0		0,7	0,6
Tilikauden voitto			45,3	45,3
Oma pääoma yhteensä 31.12.2012	16,8	3,6	60,3	80,7

VUOSIKERTOMUS JA YHTEISKUNTAVASTUURAPORTTI 2012

Taseen liitetiedot, FAS

Oman pääoman muutos 2011

Milj. euroa	Alko Oy			
	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.	16,8	4,0	125,7	146,5
Osingonjako			-111,0	-111,0
Suorat kirjaukset voittovaroista			-0,9	-0,9
Tilikauden voitto			51,0	51,0
Oma pääoma yhteensä 31.12.2011	16,8	4,0	64,8	85,7

Oman pääoman muutos 2012

Milj. euroa	Alko Oy			
	Osakepääoma	Muut rahastot	Voittovarot	Yhteensä
Oma pääoma 1.1.	16,8	4,0	64,8	85,7
Osingonjako			-50,0	-50,0
Suorat kirjaukset voittovaroista, lahjoitukset			-0,2	-0,2
Siirrot erien välillä, työhyvinvointirahasto		-0,4	0,4	0,0
Tilikauden voitto			44,4	44,4
Oma pääoma yhteensä 31.12.2012	16,8	3,6	59,5	79,9

Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

Muut annetut vakuudet

Leasingvastuut

Milj. euroa	Alko konserni		Alko Oy	
	2012	2011	2012	2011
Tilikautta seuraavana vuonna maksettavat	0,4	0,3	0,4	0,3
Myöhemmin maksettavat	0,5	0,3	0,5	0,3

Tämä on verkosta itse tuotettu pdf-tiedosto eikä se ole välttämättä yhtä kattava kuin Alkon vuosikertomus ja yhteiskuntavastuuraportti kokonaisuudessaan.

Yhteensä	0,8	0,7	0,8	0,7
----------	-----	-----	-----	-----

Leasingsopimukset ovat pääsääntöisesti 3 vuoden sopimuksia, joihin liittyy lunastusehtoja	0,0	0,0	0,0	0,0
---	-----	-----	-----	-----

Vuokravastuut

Alko konserni

Alko Oy

Milj. euroa	2012	2011	2012	2011
Tilikautta seuraavana vuonna maksettavat	17,4	17,8	17,4	17,8
Myöhemmin maksettavat	86,8	88,9	86,8	88,9
Yhteensä	104,2	106,7	104,2	106,7

Tunnusluvut

Milj. euroa	Alko konserni			Alko Oy				
	2012	2011	2010	2012	2011	2010	2009	2008
Liikevaihto	1 207,5	1 172,7	1 174,9	1 207,2	1 172,3	1 174,8	1 170,2	1 133,4
Liikevoitto	57,4	66,9	71,8	57,3	67,0	71,9	74,6	71,5
% liikevaihdosta	4,8	5,7	6,1	4,7	5,7	6,1	6,3	6,3
Voitto ennen satunnaiseriä varauksia ja veroja	58,4	68,9	73,3	58,3	68,9	73,4	76,7	74,5
% liikevaihdosta	4,8	5,9	6,2	4,8	5,9	6,3	6,6	6,6
Voitto ennen varauksia ja veroja	58,7	68,4	155,2	58,6	68,5	155,4	76,7	74,5
% liikevaihdosta	4,9	5,8	13,2	4,9	5,8	13,2	6,6	6,6
Oman pääoman tuotto,%	54,0	44,2	46,5	54,0	44,4	46,5	65,2	64,3
Sijoitetun pääoman tuotto,%	70,0	59,1	62,8	70,1	59,4	62,8	88,2	87,4
Omavaraisuusaste,%	30,5	31,9	42,0	30,7	31,9	42,1	32,2	33,7
Current ratio	1,1	1,2	1,5	1,1	1,2	1,5	1,3	1,3
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen	7,1	7,1	30,7	7,1	7,1	30,7	4,2	9,0
% liikevaihdosta	0,6	0,6	2,6	0,6	0,6	2,6	0,4	0,8
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä								
tilikauden aikana	2 657	2 624	2 606	2 657	2 624	2 606	2 641	2 640

Oman pääoman tuotto,%	$\frac{(\text{Tulos ennen satunnaiseriä} - \text{tuloverot varsinaisesta toiminnasta}) \times 100}{\text{Oma pääoma (keskim. *)}}$
Sijoitetun pääoman tuotto,%	$\frac{(\text{Tulos ennen satunnaiseriä} + \text{vieraan pääoman rahoituskulut}) \times 100}{\text{Taseen loppusumma (keskim. *)} - \text{korottomat velat (keskim. *)}}$
Omavaraisuusaste,%	$\frac{\text{Oma pääoma} \times 100}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}}$
Current ratio	$\frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$

*) keskimääräiset luvut on laskettu kuukausittaisten päätössaldojen keskiarvona

Hallituksen voitonjakoehdotus ja tilinpäätösmerkintä

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2012 ovat 59 503 198,50 euroa, josta tilikauden voitto on 44 369 748,68 euroa.

Esitetään, että muun oman pääoman rahastosta siirretään 448 500,00 euroa vapaaseen omaan pääomaan kattamaan työhyvinvoinnin parantamisen kuluja.

Hallitus ehdottaa, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

– osinkona jaetaan	44 000 000,00 euroa
– jätetään omaan pääomaan	15 503 198,50 euroa
	59 503 198,50 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Helsingissä 8. päivänä maaliskuuta 2013

Soili Suonoja

Pekka Puska

puheenjohtaja

Sari Aalto-Matturi

Arto Honkaniemi

Leila Kostiainen

Matti Pörhö

Hille Korhonen

toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 8. päivänä maaliskuuta 2012

KPMG Oy Ab

Reino Tikkanen

KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Alko Oy:n hallintoneuvosto on käsitellyt yhtiön vuoden 2012 tilinpäätöksen sekä tilintarkastuskertomuksen, ja esittää lausuntonaan vuoden 2013 varsinaiselle yhtiökokoukselle, että yhtiön tuloslaskelma ja tase tilikaudelta 2012 vahvistetaan. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen voittovarojen käyttöä koskevaan ehdotukseen.

Helsingissä, 14. maaliskuuta 2013

Sari Sarkomaa

Eila Tiainen

Anne Holmlund

Reijo Hongisto

Arja Juvonen

Saara Karhu

Pauli Kiuru

Mats Nylund

Heli Paasio

Leena Rauhala

Markku Rossi

Simo Rundgren

80 vuotta yhdessä

Alkon tarinaa on rakennettu 80 vuotta yhteisin voimin. Jokaisella muistelijalla on oma nkemyksensä yrityksen historiaan ja nykypvivaan. Lue lisaa Ismo Tuomisen, Jukka Sopenperan, Kristiina Jaakon, Anna Tammisen ja Marianna Laherman tarinoista klikkaamalla oheisia kuvia.

ISMO TUOMINEN
Hallitusneuvos, Helsinki

KRISTIINA JAAKO
Myymalapaallikko, Ylla

ANNA TAMMINEN
Myyja, Ulvila

MARIANNA LAHERMA
Asiakas, Helsinki

JUKKA SOPENPERÄ
Tuotekoulutuspäällikkö, Helsinki

– Epäilyihin kaksinaamaisuudesta on helppo vastata, toteaa STM:n hallitusneuvos Ismo Tuominen.

– Me, suomalaiset äänestäjät, olemme määränneet Alkon myymään meille alkoholijuomia vastuullisesti. Ensimmäisen kerran tämä määräys annettiin kansanäänestyksessä vuonna 1932. Kansalaiset halusivat vaihtaa kieltolain valtion omistamaan alkoholimonopoliin.

Tämän jälkeen alkoholilakia on uudistettu kaksi kertaa ja molemmilla kerroilla eduskunta on säätänyt Alkolle sen nykyiset tehtävät. Tällä järjestelyllä alkoholijuomat aiheuttavat merkittävästi vähemmän haittoja ja kustannuksia kuin vaihtoehtoisilla tavoilla – vaikkapa vapaammalla myynnillä. Onhan alkoholin saatavuutta alkoholilaissa rajoitettu.

– Toiminnan taustalla on henkilöstön koulutus ja osaaminen ja alkoholilain keskeinen periaate: Liikevoitto ei ole tärkein tavoite, vaan se, että Alko huolehtii meidän sille luottamastamme erityistehtävästä hyvin. Jokainen myyjän hymy on aito hymy ihmiselle – riippumatta siitä, ostaako vai ei.

Kristiina on syntyperäisenä lappilaisena kiinnostunut niin luonnosta ja ympäristöarvoista.

– Olemme monelle Lapissa kävijälle tutun Jounin kaupan kanssa samassa rakennuksessa. Tästä yhteistyöstä hyödyimme, onhan koko rakennuksen lämmitys- ja jäähdytysratkaisuissa otettu huomioon vihreät arvot. Kun myymälöissämme tehtiin sisäisen tarkastuksen yhteydessä ympäristöauditoinnit, pääsimme läpi virheettömästi. Myymälätiimimme valittiin myös vuonna 2012 alueemme parhaaksi. Perusteluissa saimme kiitosta niin innokkuudesta kuin ammattitaidostamme.

Alkon Kolarin keskustassa ja Ylläksellä sijaitsevista myymälöissä työskentelee mainio kahdeksan hengen tiimi.

– Kiinnostus palvelun parantamiseen ja ympäristöarvojen ylläpitämiseen on koko tiimille yhteinen, toteaa Kristiina.

– Jokaisessa tapaamisessa asiakkaan kanssa tavoittelemme laatua.

Annan valmiudet on huomattu yrityksen sisällä. Hän pääsi valmennukseen, jossa 22 henkilöä koulutettiin asiakaspalvelulähettiläiksi.

– Pirkanmaan alueella meitä on kolme. Käymme alueen myymälöissä valmentamassa pareittain. Itse olen päässyt valmentamaan myös muilla alueilla. Olemme olleet tehtävästämme todella innostuneita. Palveluvalmennus ja tietysti kaikki muukin koulutus yrityksen sisällä edistää palvelun parantamista Alkossa entisestään, toteaa Anna.

Lupaus hyvästä palvelusta

– Valmennuksessa haluaisin välittää sellaisen tunteen, että kannattaa osoittaa kiinnostusta asiakkaan sanomaan ja pyytämään – se on vaivan arvoista.

Valmennuspäivän aikana myymälätiimi yhdessä tekee työtä sen eteen, että jokainen tiimin jäsen löytää toisistaan itse kullekin sopivia tapoja palvella mitä erinomaisimmin. Me lähettiläät kannustamme näiden yksilöllisten tapojen löytöretkellä. Myymälätiimit luovat yhteiset palvelutavoitteensa ja lupauksensa palvelun parantamiseksi entisestään.

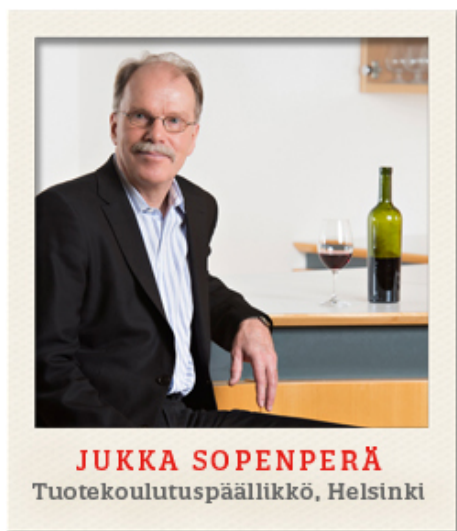
– Myyjä kuunteli minua ja arvosti sitä, että ikäisenikin voi olla kiinnostunut viinivalikoimasta. Koko käyntini kävisi esimerkiksi onnistuneesta palvelutilanteesta iäntarkistuksineen.

Marianna arvostaa Alkon valikoimaa

– Valikoima on laaja, viinejä on ympäri maailman ja valmistettu useista rypäleistä. Suosikkikäyntikohteessani Italiassa viinivalikoima on paljon suppeampi. Toki siellä on lukuisia viinejä kuten myös myyntipaikkoja. Viinit ovat kuitenkin lähes aina italialaisia, lukuun ottamatta hyvin harvoja ulkomaisia viinejä, joista niistäkin kaukaisimmat taitavat olla Ranskasta.

Ikää kysytään Alkossa

– Nuoria, ainakin itseäni Alkossa palvellaan hyvin eikä ikäni vuoksi väheksyvästi. Tärkeää on, että myyjät kysyvät luontevan kohteliaasti paperit. Näytän ne erittäin mielelläni, minusta on myönteistä, että näytän 21-vuotiaana alle 25-vuotiaalta! Uskon, että hyvä asiakaspalvelu ja kyky hoitaa ikärajatarkistus mallikkaasti on seurausta Alkon laajasta koulutuksesta.

– Koulutuksesta tuli minulle elämäntehtävä. Kiinnostus alkoholituotteisiin, eritoten viineihin, on säilynyt läpi työelämäni. Eikä se vapauta siviilissäkään, naurahtaa Jukka.

Tapa kouluttaa on muuttunut

Parikymmentä vuotta sitten tuotekoulutukset kestivät pari kolme päivää.

– Aloitimme koulutukset luennoimalla viitisen tuntia putkeen. Vasta sitten ryhdyimme pruuvaamaan. Mahdollisuutta vuorovaikutukseen ei juuri ollut. Nykyään tutustumme koulutuksessa tuotteeseen aivan heti ja keskustelemme. Koulutusta on alueittain siellä missä henkilökunta. Koulutusten sisältö on yhdenmukainen ja alueelliset erot ovat pienentyneet.

Ennen aikaan tietoverkot eivät pursunneet tietoa. Nyt sitä on yli kotitarpeen.

– Kun asiakkaat saavat samoista lähteistä tietoa, se haastaa meitä alkoholimonopolin ihmisiä pysymään tiedon ja osaamisen etulinjassa. Vuosien varrella olemme perustaneet pohjatietorekisterin, joka on upea tietopankki niin koulutuksen kuin ostotoiminnankin tueksi.

Jukka on kouluttanut uransa aikana lukemattomia ihmisiä.

– Jos nyt luvun heittäisi, niin viisinumeroinen se on, ehkei ihan kuusi sentään, kertoo Jukka.

– Koulutettavien tiedon taso on noussut ja opettamisen metodit ovat ihmisille tutumpia.

Tietoa tuotteista on saatavissa ja tietysti Alkoon hakeutuu ihmisiä, joilla juomatuotteet sekä ruoan ja juoman yhdistäminen kiinnostavat.

Finlaysonin valmistamasta viidestä erilaisesta design-tuotteesta suurimman suosion ovat saaneet lokeroidut ostokassit. Uniikki-kuosi näkyy myös mm. kartonkisissa ja paperisissa lahjapakkauksissa sekä ostoskasseissa.

Finlaysonin valmistamat Uniikki-kuosiset tuotteet:

- Lokerokassi kuudelle pullolle
- Lokeropussi kahdelle pullolle
- Patakinnas
- Servietit
- Keittiöpyyhe

Muut Uniikki-kuosiset tuotteet:

- Lahjapussit ja -kotelot
- Ostokassit
- Lasinaluset
- Olutcooler

Sisäinen tarkastus – osa hyvää hallintotapaa

– Vuosien aikana toimintaa on kehitetty, mutta sisäisellä tarkastuksella on Alkossa pitkät perinteet ja vakiintunut asema, toteaa Heli Riivari ja jatkaa. – Olemme merkittävä osa yhtiön hyvää hallintotapaa. Toiminta on muuttunut määrämuotoisemmaksi, koska noudatamme toiminnassamme entistä enemmän kansainvälisiä ammattistandardeja kuin vaikkapa viisi vuotta sitten.

Alkon tarkastuksessa on pääpaino myymälöissä, mutta toki sisäinen tarkastus tarkastaa yhtiön kaikkia toimintoja ja organisaatioyksiköitä. Tarkastamme myymälät joka toinen vuosi ja hallinnon tarkastuskohteet valitsemme riskiperusteisesti.

– Alkon sisäinen tarkastus on asiantuntijayksikkö. Tuemme yhtiön riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosesseja. Sisäisessä tarkastuksessa meitä päätoimisia on kaksi, sen lisäksi myymälöitä tarkastaa joukko myymäläpäälliköitä oman toimensa ohella.

Tehtävämme on tuottaa yhtiön hallitukselle, toimivalle johdolle ja muille vastuuhenkilöille informaatiota, joka tukee heitä päätöksenteossa. Toki annamme mahdollisuuksien mukaan myös kehittämis ehdotuksia.

Informaatiota tuotamme tutkimalla ja arvioimalla, ovatko keskeisten toimintojen prosessit ja järjestelmät tarkoituksenmukaisia ja tehokkaita sekä sisäinen valvonta otettu huomioon.

Kasvata urheilijaksi -stipendi Mikkelin Luistelijaille

Kuvassa Maritta Iso-Aho (oik.), Alkon yhteiskuntasuhteiden johtaja, ja Nuoren Suomen markkinointipäällikkö Annemi Usva-Vänttinen (vas.). Stipendiä vastaanottamassa Jaana Parkkonen ja Noora Vahvaselkä-Lahtinen.

Alko lahjoittaa vuosittain 3000 euron arvoisen leiriviikonlopun yhdelle Nuoren Suomen sinettiseuralle, joka on tehnyt esimerkillistä päihteiden vastaista työtä omassa seurassaan. Vuoden 2012 Kasvata urheilijaksi -stipendin sai Mikkelin Luistelijat ennaltaehkäisevästä päihdetyöstä ja terveellisten elämäntapojen tukemisesta.

Mikkelin Luistelijat ovat sitoutuneet vahvasti luisteliijoittensa terveellisten elämäntapojen ja kasvun tukemiseen. Seuralle on laadittu oma mielenterveys- ja päihdestrategia, josta keskustellaan mm. pelisääntökeskusteluissa. Seuran tilaisuudet, leirit ja kilpailut ovat päihteettömiä. Tämän lisäksi seura on sopinut lasten, vanhempien ja valmentajien kanssa päihteettömyyslupauksen. Mikkelin Luistelijat ovat järjestäneet taitoluistelutoimintaa jo 50 vuoden ajan. Seurassa on 100 kilpa- ja harrasteluistelijaa.

Alko on tehnyt yhteistyötä Nuoren Suomen kanssa vuodesta 2007 lähtien.

Alkon toimitusjohtaja Jaakko Uotila jäi eläkkeelle vuoden 2012 lopussa.

Kahdentoista toimitusjohtajavuoden aikana tapahtui toimintaympäristössä suuria muutoksia, joiden tuomat haasteet pystyttiin Alkossa hoitamaan hyvin. Näitä olivat mm. tuontikiintiöiden poistuminen matkustajatuonnista ja markkina-asetelmien monenlaiset muutokset. Hänen mielestään yhtiössä tehdyt suunnitelmat varmistavat toteutuessaan Alkon aseman ja vahvistavat sitä.

Yhtenä tärkeimpänä asiana Uotila painottaa henkilöstön työhyvinvointiin panostamista.

- On tärkeää, että Alkon väki tuntee tekevänsä merkityksellistä työtä, motivoituneena ja oikeissa tehtävissä. On harvinaista Suomessa, että yhtiö panostaa tässä määrin henkilöstöön.

Arkadian talon sata värikästä vuotta

Arkkitehti Jarl Eklundin suunnittelema rakennus valmistui vuonna 1913 Heikinkadun ja Arkadiankadun kulmaan. Kiinteistössä toimi aluksi yksi Suomen ensimmäisistä automyymälöistä, Sergei Nikolajeffin autoliike. Autopalatsina tunnetusta uudenaikaisesta autotalosta löytyi muutamia aikansa ihmeitä kuten autohissi, keskuspölynimuri, kaksi tenniskenttää ja keilarata. Kolmannen kerroksen näyttelyhallissa oli tilaa jopa 100 autolle.

Ensimmäisen maailmansodan puhjettua autokauppa hiljeni ja Nikolajeffin autoliike muutettiin ammustehtaaksi. Entisestä autopalatsista tuli 1918 keskusosuusliike Hankkijan pääkonttori. Nikolajeffin autoliike jatkoi kuitenkin toimintaansa talon Salomoninkadun puoleisessa osassa aina vuoteen 1978 saakka.

Vuonna 1973 talo siirtyi Hankkijalta Alkon eläkesäätiön omistukseen. Edellisenä vuonna lakkautettu Alkon asematunnelin myymälä siirtyi 1974 uusiin tiloihin Arkadian talon alakertaan.

Nykyisin rakennuksen pohjakerroksessa toimii Alkon Helsingin lippulaivamyymälä. Rakennuksessa sijaitsevat koulutustilat ovat ahkerassa käytössä. Siellä järjestetään mm. tuotekoulutusta henkilökunnalle.